

कार्यकारी सारांश

नेपालमा व्यवस्थित कर प्रणाली थालनी भएको साढे पाँच दशक भइसकेको छ भने, स्वयंकर निर्धारणको सिद्धान्तमा आधारित आधुनिक कर प्रणालीको प्रारम्भ भएको पनि करिव दुई दशक भएको छ। समयानुकूल कर प्रणालीमा सुधार ल्याई मुलुकमा समृद्धि र सुशासन कायम गर्ने उद्देश्यले विभिन्न नीतिगत, प्रक्यागत, संरचनागत र व्यवस्थापकीय एवं व्यवहारगत सुधारका प्रयासहरु गरिदै आइएको छ। अपेक्षाकृत रुपमा मुलुकमा समृद्धि र सुशासन हासिल भइ नसकेको वर्तमान परिप्रेक्ष र विश्वव्यापीकरणको बढ्दो लहर तथा प्रभावको सन्दर्भलाई चिन्तन, मनन र विश्लेषण गर्दै हाम्रो आन्तरिक राजस्व प्रशासन अर्थात् कर प्रणालीमा आउन सक्ने संभावित जटिलताको सम्बोधन र पूर्व तयारी समयमै गर्न सक्ने गरी आन्तरिक क्षमता विकास र विस्तार गर्नुपर्ने आवश्यकता पनि सँगसँगै महसुस गरिदै आएको छ।

मुलुकको कर नीतिले अपेक्षा गरेका लक्ष्यहरु हासिल गर्ने, कर प्रशासनलाई स्वच्छ, दक्ष, प्रभावकारी, मितव्ययी र स्वचालित सूचना प्रविधियुक्त बनाउदै अन्तर्राष्ट्रिय मूल्य मान्यता अनुरूप करदाता मैत्री र गुणस्तरयुक्त सेवा प्रदान गरी आन्तरिक राजस्वको अधिकतम परिचालन गर्ने उद्देश्यका साथ एकीकृत कर प्रणाली अवलम्बन गर्ने नीति अनुरूप साविकको कर विभाग र मूल्य अभिवृद्धि कर विभागलाई एकीकृत गरी २०५८ साल वैशाख २ गते आन्तरिक राजस्व विभागको गठन गरिएको हो। आयकर प्रशासन गर्ने कानून विश्वव्यापी रूपमा तुलना योग्य बनाउदै कराधारलाई फराकिलो र दिगो बनाउने गरी निर्माण गर्ने उद्देश्यले विश्वव्यापी प्रचलन अनुरूप २०५८ सालमा आयकर ऐन, २०५८ जारी भई कार्यान्वयनमा छ। त्यसरी नै ठेकेदारी प्रथाबाट विकास हुँदै आएको अन्तःशुल्कलाई आधुनिक र व्यावहारिक बनाउने अभियानको फलस्वरूप अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ जारी भई कार्यान्वयनमा छ।

वस्तु तथा सेवामा लाग्ने बिक्री कर, होटल कर, ठेक्का कर र मनोरञ्जन करहरुलाई प्रतिस्थापित गर्दै एकल आधुनिक करको रूपमा वस्तु तथा सेवामा आधारित अत्याधुनिक, लचिलो र पारदर्शी करको रूपमा मूल्य अभिवृद्धि कर ल्याइएको छ। मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ सालमा तर्जुमा भई २०५४ साल मंसिर १ गते देखि लागू गरियो। यो कर लागू भएको पनि १७ वर्ष पुगिसकेको छ। यस अवधिमा आन्तरिक राजस्वको दायरा विस्तार भै कर संकलनमा उल्लेखनीय रूपमा वृद्धि भएको छ। कर कानूनका नीतिगत मार्गदर्शनहरु समय सापेक्ष रूपमा उचित दिशातर्फ उन्मुख हुदै मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्वको प्रमुख श्रोत वन्न पुगेको छ। विभागले देशका विभिन्न २२ स्थानमा रहेका आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरु र ठूला करदाता कार्यालय १, काठमाण्डौं जिल्लाभित्र १३ र काठमाण्डौ उपत्यका बाहिर १३ गरी २६ वटा करदाता सेवा कार्यालयहरु मार्फत आफ्नो कर प्रशासनको व्यवस्थापन एवं संचालन गर्दै आएको छ।

करदाताको कर सहभागिता लागत र समय घटाउन तथा कर प्रशासनमा सुशासन कायम गर्न सरल कार्य प्रक्रियाको निर्माण, जोखिममा आधारित कर परीक्षण, २१ औं शताब्दीलाई सुहाउँदो जनशक्ति विकास, नतिजामा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली र कार्य विशिष्टीकरणको लागि संस्थागत सुधार गर्नुका साथै विश्व अर्थतन्त्र र राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई मुलुकको हित अनुकूल बनाउदै राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा नेपालको कराधार वृद्धि र संरक्षण गर्ने गरी 'कर प्रणाली सुधार वर्ष २०७०' मनाइएको हो। कर प्रणाली सुधार गर्न अनुसन्धानमा आधारित कर नीति तर्जुमा, करदाताको आवश्यकतामा आधारित चेतनामूलक करदाता शिक्षा, सूचना प्रविधिमा आधारित करदाता सेवा, वैज्ञानिक प्रक्षेपणमा आधारित कर राजस्वको लक्ष्य निर्धारण, अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डमा आधारित नीतिगत सुधार आदि कर प्रशासनका प्रमुख मान्यताहरु रहेका छन्।

आ.व २०७०/०७१ मा भएका मुख्य मुख्य प्रगतिलाई सक्षिप्तमा निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ :

- **मूल्य अभिवृद्धि कर :** रु. १ खर्व ३ अर्व ५ करोड लक्ष्य निर्धारण भएकोमा रु. १ खर्व ९६ करोड असुल भएको छ। सो मध्ये पैठारीतर्फ ७० अर्व २१ करोड लक्ष्य रहेकोमा रु. ६६ अर्व ५७ करोड र स्थानीय तर्फ ३४ अर्व ३९ करोड लक्ष्य रहेकोमा रु. ३२ अर्व ८४ करोड असुल भएको छ। स्थानीय तर्फ लक्ष्यको तुलनामा १०५ प्रतिशत प्रगति भएको देखिन्छ।

- आयकर : रु. ७७ अर्ब २० करोड लक्ष्य तोकिएकोमा रु. ७७ अर्ब ९२ करोड असुली हुन गई लक्ष्यको तुलनामा १०१ प्रतिशत प्रगति भएको छ ।
- अन्तःशुल्क : रु. ४४ अर्ब ९४ करोड लक्ष्य तोकिएकोमा रु. ४५ अर्ब ३९ करोड असुली भै लक्ष्यको तुलनामा १०१ प्रतिशतले प्रगति भएको छ । अन्तःशुल्कको पैठारी तर्फ १८ अर्ब लक्ष्य रहेकोमा १८ अर्ब १ करोड र स्थानीय तर्फ रु. २६ अर्ब ९४ करोड लक्ष्य रहेकोमा रु. २७ अर्ब ३८ करोड असुली भएको छ । स्थानीयतर्फ लक्ष्यको तुलनामा १०२ प्रतिशत प्रगति भएको देखिन्छ ।
- करदाताका कर तथा आय विवरण सम्बन्धी तथ्यांकहरू प्रशोधन गरी सूचना प्रणालीमा भण्डारण गर्ने, प्रशोधित हुन नसकेका विवरण र राजस्व जोखिम रहेका करदाता एवं विवरणको पहिचान गरी कर परीक्षण तथा अनुसन्धानको लागि करदाताको सूची तयार गर्ने कार्य सम्पादन गरिएका छन् । कर प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि करदाता र जनतासँग अन्तर्क्रिया गर्ने र करदाताका सूचनाको दिगो व्यवस्थापन गर्ने कार्य समेत सम्पन्न भएका छन् ।
- आ.व. २०७०/०७१ मा आयकरमा ३९.५१ प्रतिशत र मू.अ.करमा ३०.९८ प्रतिशत **Non Filer** रहेका छन् ।
- आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा आन्तरिक राजस्व विभागले आफू मातहतका कर्मचारीहरूलाई स्वदेश तथा विदेशको विभिन्न तालिमहरू प्रदान गरेको छ । आन्तरिक रूपमा मुलुकभित्र International Financial Reporting Standard (IFRS) सम्बन्धमा ८९ जना कर अधिकृतहरूलाई तालिम प्रदान गरियो । त्यसमध्ये ४६ जनालाई मोडल १ र ४३ जनालाई मोडल २ को तालिममा सहभागी गराइएको छ ।
- **OECD** तथा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूद्वारा करसँग सम्बन्धित विभिन्न तालिम कार्यक्रमहरू अष्ट्रिया, टर्की, कोरिया, इटाली, हंगेरी, भारत र पाकिस्तान लगायतका देशहरूमा सञ्चालित विभाग तथा अन्तर्गतका ६६ जना अधिकृतहरूले तालिम प्राप्त गरेका छन् ।
- आन्तरिक राजस्व विभाग र अन्तर्गत कार्यालयको जम्मा ३ अर्ब १८ करोड ९७ लाख राजस्व, विनियोजन र धरौटी तर्फको कूल बेरुजु रहेकोमा यस आर्थिक वर्षमा १ अर्ब ९३ करोड ३४ लाख बेरुजु फछ्यौट भएको छ । उक्त बेरुजु फछ्यौट कूल बेरुजुको ६०.६ प्रतिशत हुन आउँछ ।
- आ.व. २०७०/०७१ मा मू.अ.कर तर्फ ३ अर्ब ७३ लाख वक्यौता असुली/फछ्यौट गर्ने लक्ष्य रहेकोमा ४ अर्ब ३७ करोड ८७ लाख तथा आयकर तर्फ ५ अर्ब ७० करोड ८८ लाख वक्यौता असुली/फछ्यौट गर्ने लक्ष्य रहेकोमा ८ अर्ब ९७ करोड २१ लाख वक्यौता असुली/फछ्यौट भएको देखिन्छ ।

भाग-१

सामान्य जानकारी

आन्तरिक राजस्व विभाग

आन्तरिक राजस्व विभाग

सामान्य जानकारी

१.१ परिचय

विश्व अर्थतन्त्र र राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई मुलुकको हित अनुकूल बनाउँदै नेपालको कराधारको संरक्षण गर्ने नीतिगत सुधार गर्न थालिएकोमा २१ औं शताब्दीलाई सुहाउँदो जनशक्ति विकास नतिजामा आधारित व्यवसायिक संगठन र कार्य विशिष्टीकरणको लागि संस्थागत सुधार गर्दै जाने तथा नेपालको सार्वजनिक व्यवस्थापनको क्षेत्रमा आन्तरिक राजस्व विभाग एक आधुनिक संगठनको रूपमा विस्तार गर्नुपर्ने महसुस गरिँदै आएको छ। अनुसन्धानमा आधारित कर नीतिको तर्जुमा, कर दाताको आवश्यकतामा आधारित चेतनामूलक करदाता शिक्षा, सूचना प्रविधिमा आधारित करदाता सेवा, वैज्ञानिक प्रक्षेपणमा आधारित कर राजस्वको लक्ष्य निर्धारण गरी आन्तरिक कर कानूनहरूको प्रभावकारी एवं कुशल कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यका साथ साविकको कर विभाग र मूल्य अभिवृद्धि कर विभागलाई एकीकृत गरी २०५८ साल वैशाख २ गते आन्तरिक राजस्व विभागको गठन भएको हो। आन्तरिक राजस्व विभागले वितीय नीति अर्न्तगत कर नीतिको महत्वपूर्ण उपकरण मानिएको प्रत्यक्ष कर आयकर तथा अप्रत्यक्ष कर मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क, स्वास्थ्य सेवा कर, शिक्षा सेवा शुल्क जस्ता आन्तरिक कर नीति निर्माण र ती कर नीतिको कार्यान्वयन र प्रशासन तथा अनुगमन गर्दछ।

आयकर प्रशासन गर्ने कानून विश्वव्यापीरूपमा तुलनायोग्य बनाउँदै कराधारलाई फराकिलो र दिगो बनाउने उद्देश्यका साथ विश्वव्यापी प्रचलन अनुरूप नेपालमा २०५८ सालमा आयकरको आधुनिक कानूनी संरचना र प्रणालीलाई पूर्णतः आधुनिकीकरणको दिशामा अभिमुखीकरण गर्न सफल भयो। त्यसरी नै ठेकेदारी प्रथाबाट विकास हुँदै आएको अन्तःशुल्कलाई आधुनिक र व्यावहारिक बनाउने अभियानमा २०५८ सालको ऐनले यसलाई पूर्णता दिन खोजेको छ। वस्तु तथा सेवामा लाग्ने विभिन्न करहरूलाई विक्री कर, होटल कर, ठेक्का कर र मनोरञ्जन करहरू प्रतिस्थापित गर्दै वस्तु तथा सेवामा आधारित अत्याधुनिक, लचिलो र पारदर्शी करको रूपमा मूल्य अभिवृद्धि करको विकास भयो। मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धी कानून २०५२ सालमा तर्जुमा भई २०५४ साल मंसिर १ गते देखि लागू गरियो। यो कर लागू भएको पनि सत्र वर्ष पुगी सकेको छ। यस अवधिमा आन्तरिक राजस्वको दायरा विस्तार भै कर संकलन उल्लेखनीय रूपमा वृद्धि भएको, कर प्रशासनको प्रभावकारिता र यसको उत्तरदायित्व एवं पारदर्शिता बढेको, करदाताको कर सहभागिता लागत र समयमा क्रमशः सुधार हुँदै आएको देखिन्छ। कर कानूनका नीतिगत मार्गदर्शनहरू समय सापेक्ष रूपमा उचित दिशातर्फ उन्मुख हुँदै छन्। यसै गरी निश्चित रोयल्टी, लाभांश जस्ता गैरकर राजस्वको अनुगमनको कार्य समेत यस विभाग मार्फत हुँदै आएको छ। विभागले देशका विभिन्न २२ स्थानमा रहेका आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरू र ठूला करदाता कार्यालय १, काठमाण्डौं जिल्लाभित्र १३ र काठमाण्डौं उपत्यका बाहिर १३ गरी २६ वटा करदाता सेवा कार्यालयहरू मार्फत आफ्नो कर प्रशासनको व्यवस्थापन एवं संचालन गर्दै आएको छ।

व्यापारी, व्यवसायी मात्र कर दाता होइनन्, करयोग्य आय आर्जन गर्ने आम नागरिक करदाता हुन् भन्ने धारणा बनाई पेशा व्यवसाय गर्नु अगावै स्थायी लेखा नम्बर लिने वातावरण बनाउन अझै पनि सोचे अनुरूप कर प्रशासनले सफलता प्राप्त गर्न सकेको छैन। कराधार फराकिलो र दिगो बनाउन नीतिगत तथा व्यवस्थापकीय अवरोध रहेको, करदाताका आर्थिक गतिविधिको सूचनाहरूको सङ्कलन र विश्लेषण गर्ने क्षमता अपेक्षित रूपमा विकास भै नसकेकाले करारोपणको लागि आफ्नो आय आफैँ हिसाव गरेर ठीक रकम कर तिर्ने तथा करदातालाई कर तिर्नु नागरिकको कर्तव्य हो भन्ने धारणा जगाई उत्प्रेरित गर्ने वातावरण र व्यवस्थापकीय दक्षताको विकास गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ। यसै गरी कार्यालयको कार्य संरचना र कार्य प्रणालीलाई कार्यमैत्री र करदातामैत्री बनाउन थालिएको भएता पनि थप सुधार र विकासका लागि अझ ठूलो मात्रामा लगानीको आवश्यकता छ। कर्मचारी व्यवस्थापनमा देखा पर्ने व्यवस्थापकीय जटिलता र त्यसको कार्यसम्पादनसँग अन्तरमिलान गरिएको कार्यसम्पादन प्रोत्साहन प्रणालीको आधारमा कर्मचारीको मूल्याङ्कन गर्ने प्रणालीको

पनि थालनी र विकास गर्नु पर्ने देखिन्छ। समाजमा कर प्रशासनको छविमा क्रमिक सुधार आउनु पनि करदाताले गरेको अपेक्षा अनुरूप आफूले तिरेको करको सदुपयोग भयो भएन निगरानीका लागि प्रणालीगत र व्यवहारगत सुधारमा थप क्रियाशिलताको खाँचो छ। करदातालाई सुलभ, सहज र स्तरीय सेवा तत्काल प्रदान गर्न विकास र विस्तार गरिएको विद्युतीय प्रणालीको भरपर्दो, विश्वसनीय र सुरक्षित सेवाको सुनिश्चितताको लागि थप प्रयास गर्नुपर्ने देखिन्छ। उपयोग र प्रयोगको विस्तार सँगसँगै यसको संरक्षणमा थप व्यवस्थापन गर्नु आवश्यक छ। कर प्रशासन र करदाता बीचको प्रत्यक्ष सम्पर्क घटाउँदै करदाताको करसहभागिता लागत तथा समय न्यूनीकरण गर्ने दिशामा विकास गरिएको यो प्रणाली सुधारमा सकारात्मक संकेतचित्र देखिएता पनि यसको दिगोपना र विश्वसनीयता बढाउन नयाँ प्रविधिलाई आत्मसात गर्दै सोको व्यवस्थापनको लागि थप लगानी सहितको सुधार गर्दै जानु पर्ने देखिन्छ। विद्युतीय कर प्रशासनको उपयोग र विस्तार सँगसँगै यसको संरक्षणमा थप ध्यान केन्द्रीत गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुस भएको छ।

कर तिर्नु नागरिकको कर्तव्य हो, त्यसैले कर तिरी सभ्य नागरिकको परिचय दिनु। नेपालको कर नीतिले आधारभूत रूपमा नीतिको निर्माण गर्दा समानता र स्वच्छता, तटस्थता, सरलता, निश्चितता, कर भुक्तानीमा सहजता, करारोपणमा न्यूनतम करको अन्तराल, कर संकलन लागतमा कमी गर्न, अर्थतन्त्रको दक्षता बढाउन सघाउने र यसरी संकलन गरिएको राजस्वको उपयोग जनताको हितमा खर्च गर्नु पर्ने देखिन्छ भने आफूले तिरेको करको सदुपयोग भयो भएन निगरानी गरौं भन्ने धारणा जागृत गराउन सकेमा मुलुकको वित्त संरचनालाई अनुकूल बनाउँदै समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गराउने दिशामा नेपालको कर प्रणाली सफल भएको मान्न सकिन्छ। यसै अनुरूप, कर नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट मुलुकको वित्त संरचनालाई अनुकूल बनाउँदै समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम गराउने दिशामा नेपालको कर प्रणाली विगत केही वर्षदेखि अनुकरणीय कार्य गर्न सफल भएको छ। हामीले तिरेको कर हाम्रै विकासका लागि र सम्बृद्ध नेपाल निर्माणको लागि हो भन्ने यथार्थ हामीले अबै हाम्रा करदातालाई बुझाउन प्रयत्नशील छौं। कर सम्बन्धी जानकारी दिनु कर प्रशासनको दायित्व हो, सेवा प्रवाहको लागि करदाता कर प्रशासनको ढोकामा आउने होइन, कर प्रशासन करदाताको आँगनमा पुग्नका लागि सम्पूर्ण कर सुधार कार्यक्रम केन्द्रीत रहेको तर्फ अबै करदातालाई विश्वासमा दिलाउन सकिएको छैन। त्यसैले करसँग डर होइन भर गरौं, भन्ने अवधानालाई आत्मसात गर्दै करको चर्चा घर घर सम्म पुऱ्याउँ भन्ने अवधानको विकास गरी कर छलीको सूचना भएमा कर प्रशासनलाई दिई सहयोग गर्न वातावरणको विकास हुन सके समग्र कर संकलनमा सहयोग पुग्दछ।

१.२ विभागको सोच, गन्तव्य, लक्ष्य, रणनीति, मूल्य मान्यता, कार्यप्रणालीका बचनबद्धता र प्रतिबद्धताहरू

नेपालको कर प्रणालीलाई थप आधुनिकीकरण गर्न करदाताको कर सहभागिता लागत र समय घटाउन, विद्युतीय सुशासन कायम गर्न, करदाता शिक्षा र सेवा बढाउने आन्तरिक कार्य प्रक्रियाको सरलीकरण, जोखिममा आधारित कर परीक्षण २१ औं शताब्दीलाई सुहाउँदो जनशक्ति विकास, नतिजामा आधारित व्यावसायिक संगठन र कार्य विशिष्टिकरणको लागि संस्थागत सुधार गर्ने आन्तरिक राजस्व विभागको उद्देश्य रहीआएको छ। विश्व अर्थतन्त्र र राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई मुलुकको हित अनुकूल बनाउँदै नेपालको करदाताको संरक्षण गर्ने गरी नीतिगत सुधार गर्न थालिएको छ। नेपालको सार्वजनिक व्यवस्थापनको क्षेत्रमा आन्तरिक राजस्व विभाग एक आधुनिक संगठनको रूपमा रहेको छ। यसले क्रमशः आफूलाई पूर्णतः व्यवसायिक बनाउने दिशामा लागि रहेको छ। यस विभागको सोच, गन्तव्य, लक्ष्य तथा रणनीतिहरूका साथै कार्यसञ्चालनका मान्यताहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

सोच (Vision)

➤ आन्तरिक राजस्व परिचालन, व्यावसायिक सेवा, नवीन सोच र आर्थिक वृद्धिका लागि सबल संगठनको निर्माण गर्ने।

गन्तव्य (Mission)

➤ स्वेच्छिक कर सहभागिताको लागि गुणस्तरीय सेवाको प्रत्याभूति गर्ने र स्वच्छतापूर्वक कर कानूनको कार्यान्वयन गर्ने।

समग्र उद्देश्य (Overall Objective)

➤ सक्षम र प्रभावकारी कर प्रणालीको प्रवर्द्धन गर्ने।

विकासात्मक उद्देश्यहरू (Development Objectives)

- नीतिगत सुधार र कर कानूनको पालनामा अभिवृद्धि गर्ने,
- करदाता सेवा र शिक्षाको विस्तार गर्ने,
- आधुनिक प्रविधिको अधिकाधिक मात्रामा उपयोग गर्ने,
- सांगठनिक प्रणालीको सुदृढीकरण र सक्षम जनशक्तिको परिचालन गर्ने ।

कार्यदिश (Mandate)

- कर प्रशासन,
- राजस्व परिचालन,
- कर सुधार,
- कर नीति, करदाता सेवा र शिक्षा,
- अनुसन्धान र विकास,
- सूचना प्रविधि व्यवस्थापन,
- संगठन तथा जनशक्ति व्यवस्थापन र
- स्रोत साधन व्यवस्थापन ।

मूल्य मान्यताहरू (Values)

- समतापूर्ण व्यवहार,
- करदाताको सम्मान
- सदाचारिता र प्रतिबद्धता,
- सहकार्य र
- नवीन सोचका साथ कार्य गर्ने ।

विभागको कार्यप्रणालीका लागि वचनबद्धता

‘करसँग डर होईन भर गरौं’ भन्ने अवधारणालाई आत्मसात गर्दै करदाताहरूलाई उत्कृष्ट सेवाको माध्यमबाट तत्काल गुणस्तरीय सेवा र सत्कार दिने र करदाताहरूले प्रत्यक्ष अनुभूत गर्ने गरी शीघ्र सेवा, करको चर्चा घर घरसम्म पुऱ्याउने वचनबद्धता, करदाता शिक्षा र सेवाभाव सहितको करदाता सेवा, स्पष्ट कार्यप्रणाली सहितको सरल, सुविधाजनक र गुणस्तरीय सेवा प्रदान गरिनेछ ।

जनतालाई सम्मान र सेवा: सुशासनलाई टेवा

करदातासँग गरिने व्यवहार नम्र, शिष्ट र शालीन हुनेछ । कर प्रशासनमा करदाता मैत्री व्यवस्थापकीय पद्धतिलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

कर सहभागितामा प्रवर्द्धनात्मकता

हाम्रा दक्ष सेवा प्रदायकबाट करदातालाई यथार्थ र सही कर सहभागिता गर्नका लागि शिक्षा र सेवा दिईनेछ ।

कर सम्बन्धी जानकारी दिनु कर प्रशासनको दायित्व

कर कानूनहरूको कार्यान्वयन गर्नका लागि करदाताले बुझ्न सक्ने गरी कर सम्बन्धी सरल कार्यविधि र निर्देशिका बनाई त्यसको जानकारी करदाता शिक्षाको माध्यमबाट उपलब्ध गराई करदातालाई कर सम्बन्धी पर्याप्त सूचना प्रवाह गरी सचेत बनाइने छ ।

सुविधायुक्त कर संरचना

करदाताको नजिक र शीघ्र सेवा प्रदान गर्ने अभिप्रायले विद्युतीय माध्यमबाट सेवा दिन कर सेवा प्रदायक सधैं तत्पर

रहनेछ। यसबाट करदाताको कर सहभागिता लागत र समय घट्नेछ। तसर्थ, तपसिलमा उल्लिखित सेवा यथासमयमै प्रदान गर्न आन्तरिक राजस्व विभाग सधैं प्रतिबद्ध छ :-

- करदाताको अधिकांश लिखित जिज्ञासाहरूको जानकारी १५ दिन भित्र दिइने
- यदि कसैले विभागको कल सेन्टरमा टोल फ्री नम्बरमा फोन गरेमा कर सम्बन्धी जिज्ञासाको जवाफ तत्कालै पाईने,
- यदि कसैको कर सम्बन्धी कुनै जिज्ञासा भएमा विभागको **Web Site: www.ird.gov.np** बाट तत्कालै जानकारी लिन सक्ने,
- कर विवरण दाखिला विभागको **web site** बाटै विद्युतीय माध्यमबाट गर्न सकिने,
- करदाता दर्ताको जानकारी विभागको **web site** बाट तुरुन्त सुसूचित गराइने,
- आवश्यक कागजात सहित स्थायी लेखा नम्बर लिनका लागि आवेदन गरेमा सोही दिन उपलब्ध गराइने,
- आवश्यक कागजात सहित कर फिर्ताका लागि आवेदन गरेमा नियमित निकासी कर्ताको हकमा ३० दिनभित्र र अन्य सामान्य कर फिर्ताको हकमा निवेदन प्राप्त भएको ६० दिन भित्रमा निर्णय दिइने।

‘करको चर्चा घरघरमा गरौं, कर तिरौं, राष्ट्र निर्माणमा सहभागि बनौं’ भन्ने अवधारणा सहित यस विभागको सम्पूर्ण प्रयास कर सहभागिता लागत र समय घटाउनमा केन्द्रित रहनेछ। गुणस्तरीय र प्रभावकारी सेवा प्रवाहलाई प्राथमिकता दिइनेछ। आफ्नो आय आफैं हिसाव गरेर ठीक रकम कर तिरौं, प्रचलित कानून अनुसार कर पालना गरी कर प्रशासनलाई सहयोग गर्ने करदातालाई उच्च सम्मान गरिने छ। साथै, करदाताहरूबाट पनि यस विभागले निम्न अपेक्षा राखेको छ:

- स्थायी लेखा नम्बर लिई कारोवार गर्ने,
- मूल्य अभिवृद्धि करयोग्य कारोवार गर्नेले दर्ता गरी कारोवार गर्ने,
- सामान खरिद गर्दा तथा विक्री गर्दा कर विजक लिने र दिने बानीको विकास गर्ने,
- अग्रिम कर कट्टि सम्बन्धी कर विवरण विद्युतीय माध्यमबाट प्रेषित गर्ने,
- आयकर तथा मूल्य अभिवृद्धि करका विवरणहरू म्याद भित्रै विद्युतीय माध्यमबाट बुझाउने,
- कर दाखिला तोकिएको समय भित्रै गर्ने,
- कर कानूनको परिपालना गर्ने,
- खरिद तथा विक्रिको तथा साहु र असाामीको ५ लाख भन्दा माथिको विवरणको फाईलिङ समयमा नै गर्ने,
- कर छलीका सूचनाहरू जिम्मेवार नागरिकको हैसियतबाट समयमा नै कर प्रशासनलाई उपलब्ध गराउने।

१.३ आन्तरिक राजस्व विभागको संगठनात्मक संरचना र जनशक्ति व्यवस्थापन

अनुसन्धानमा आधारित कर नीति तर्जुमा, करदाताको आवश्यकतामा आधारित चेतनामूलक करदाता शिक्षा, सूचना प्रविधिमा आधारित करदाता सेवा, वैज्ञानिक प्रक्षेपणमा आधारित कर राजस्वको लक्ष्य निर्धारण गर्ने ध्येयका साथ तयार गरिएको संगठनात्मक संरचनामा आन्तरिक राजस्व विभाग र यस मातहतका कार्यालयहरूमा पूर्णतया कार्यमूलक प्रणाली (**Functional System**) को संगठनात्मक स्वरूप अवलम्बन गरिएको छ। विभागको संगठनात्मक संरचनामा रहेका ४ महाशाखाहरू निम्नानुसार छन् :

(क) सञ्चालन महाशाखा

यस महाशाखा अन्तर्गत कर परीक्षण व्यवस्थापन शाखा, करदाता सेवा शाखा, अनुसन्धान तथा विकास शाखा, कर संकलन शाखा, बक्यौता शाखा र बेरुजु शाखा रहेका छन्।

(ख) नीति विश्लेषण तथा व्यवस्थापन महाशाखा

यस महाशाखा अन्तर्गत अन्तर्राष्ट्रिय कर शाखा, नीति विश्लेषण शाखा, कर परीक्षण पुनरावलोकन शाखा, अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखा, योजना तथा मानव संसाधन विकास शाखा, कानून शाखा, सामान्य प्रशासन शाखा र आर्थिक प्रशासन शाखा रहेका छन्।

(ग) अन्तःशुल्क महाशाखा

यस महाशाखा अन्तर्गत अन्तःशुल्क व्यवस्थापन शाखा र अन्तःशुल्क नीति विश्लेषण शाखा तथा विकास शाखा रहेका छन् ।

(घ) सूचना प्रविधि व्यवस्थापन महाशाखा

यस महाशाखा अन्तर्गत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली शाखा र सूचना प्रविधि शाखा रहेका छन् । यस महाशाखाले समग्र कर प्रणालीलाई प्रविधिको सञ्जालमा आवद्ध गर्न र तदनरूप कार्य सञ्चालन गर्न मातहत कार्यालय एवं करदाताहरूलाई सहजीकरण गर्ने गर्दछ ।

महानिर्देशकको प्रत्यक्ष निगरानीमा रहने गरी प्रशासकीय पुनरावलोकन शाखा रहेको छ । सबै महाशाखाहरूमा राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीका उप महानिर्देशकले नेतृत्व गर्ने व्यवस्था रहेको छ भने शाखाको नेतृत्व राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणीको उपसचिव स्तरको निर्देशकले गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । विभागमा राजपत्राङ्किततर्फ ७० र राजपत्र अनङ्किततर्फ १८ गरी जम्मा ८८ जनाको स्थायी दरबन्दी कायम गरिएको छ । सो बाहेक विभागमा बरिष्ठ चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट, बरिष्ठ अर्थशास्त्री, अन्तर्राष्ट्रिय कर विज्ञ, अन्तर्राष्ट्रिय कानून विज्ञ, सिष्टम एडमिनिष्ट्रेटर, प्रणाली विश्लेषक, प्रोग्रामर, डाटाबेस एडमिनिष्ट्रेटर, हार्डवेयर तथा नेटवर्क टेक्निसियन, पावर टेक्निसियन, डा.ई.सु, हल्का सवारी चालक र कार्यालय सहयोगी लगायत कर सम्बन्धी विशेषज्ञ सेवा करारमा लिन सकिने व्यवस्था छ ।

विभाग अन्तर्गत ठूला करदाता कार्यालय बाहेक २२ वटा आन्तरिक राजस्व कार्यालय र २६ वटा करदाता सेवा कार्यालय रहेका छन् । कूल करदाता सेवा कार्यालयहरूमध्ये काठमाण्डौं जिल्ला अन्तर्गत १३ र बाहिरका अन्य स्थानमा १३ रहेका छन् । ठूला करदाता लगायत आन्तरिक राजस्व कार्यालय, काठमाण्डौं, क्षेत्र नं. १, २ र ३ मा राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणी, सह सचिवस्तरको प्रमुख कर प्रशासक, अन्य सबै आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरू र काठमाण्डौं जिल्ला अन्तर्गतका करदाता सेवा कार्यालयहरूमा राजपत्राङ्कित द्वितीय श्रेणीको उप सचिवस्तरका प्रमुख कर अधिकृत कार्यालय प्रमुख रहने व्यवस्था छ । त्यसैगरी काठमाण्डौं जिल्ला बाहिरका करदाता सेवा कार्यालयहरूमा राजपत्राङ्कित तृतीय श्रेणीको शाखा अधिकृतस्तरको कर अधिकृत कार्यालय प्रमुख रहने व्यवस्था छ । सबै कार्यालय लगायत विभागमा समेत जम्मा स्थायी जनशक्ति ९८९ रहेकोमा सो मध्ये राजपत्राङ्किततर्फ ५६३ र राजपत्र अनङ्किततर्फ ४२६ रहेका छन् । यसलाई अनुसूचि ९ मा राखिएको छ ।

१.४ विगतको कर प्रशासन सुधारको समीक्षा र आगामी सुधारको सौच

वि.सं. २००८ सालमा अर्थ मन्त्रालयको स्थापना भएपछि नेपालमा आधुनिक राजस्व प्रशासनको प्रारम्भ भएको हो । राजस्व प्रशासनलाई थप सुधार गर्ने क्रममा वि.सं. २०१५ मा अन्तःशुल्क ऐन, २०१५ को निर्माण गरी जारी गरियो । यसबाट कर प्रणालीको सुधार कार्यले अनवरत रूपमा गतिशिलता लिएको छ र सोको प्रयास यद्यपि जारी छ । यसै क्रममा वैज्ञानिक कर प्रणालीको रूपमा मूल्य अभिवृद्धि करको कार्यान्वयनको शुरुवात गर्न अमेरिकी सरकारको सहयोग रहेको थियो । कानूनको निर्माण र कार्यविधि व्यवस्थित गर्न अमेरिकी सरकारले सघाएको थियो भने सरकारको आफ्नै स्रोतबाट कर प्रणालीको सुधारको लागि अध्ययन गरी यसैका आधारमा आर्थिक वर्ष २०४९/०५० देखि कर सुधारलाई पहिलो कार्यसूची बनाएको छ । नेपालको कर प्रणालीको सुधारको समीक्षा गर्दा मूलतः निम्न चरणहरू पार गरेको छ ।

प्रथम पुस्ताको सुधार (२०१९ देखि २०३१ सम्म)

यस चरणमा कर प्रशासनको अवधारणा निर्माण गर्ने, संगठन संरचनाको विकास गर्ने र कानूनी सुधारको थालनी भएको पाईन्छ । कानून बमोजिम मात्र कर लगाउन पाउने प्रथाको थालनी आयकर ऐन, २०१९ मार्फत गरिएकोले यसलाई प्रथम पुस्ताको सुधार अन्तर्गत राख्ने गरिन्छ ।

दोस्रो पुस्ताको सुधार (२०३१ देखि २०४९ सम्म)

आयकर ऐन, २०३१ को तर्जुमा भएपछि नेपालको कर प्रणालीमा कानूनमा आधारित कर प्रणालीको विकासको थालनी भएको थियो । यस अवधिमा करारोपण गर्दा करदाताको अधिकारको पालना र कर प्रणालीलाई पनि विभिन्न कानूनी संसोधन मार्फत आधुनिकीकरण गर्ने र करदाता एवं कर प्रशासनलाई उत्तरदायी बनाउने प्रयास गरिएको थियो ।

तेस्रो पुस्ताको सुधार (२०४९ देखि २०५८ सम्म)

यस चरणमा मूलतः नेपालमा स्वयंकर निर्धारण प्रणालीको थालनी, कर अवधिको निश्चितता, चालु वर्षको आधार मा कर संकलन, मूल्य अभिवृद्धि कर प्रणालीको थालनी र विश्वव्यापीरूपमा अंगालिएका सिद्धान्त अनुरूप आयकर तथा अन्तःशुल्क कानूनको निर्माण गरिएको थियो । यही समयमा नेपालको कर प्रणालीमा सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी पूर्णतः आधुनिक तथा स्वःचालित कर प्रणालीका स्वरूपहरूको प्रारम्भ भएको पाईन्छ ।

चौथो पुस्ताको सुधार (२०५८ देखि हाल सम्म)

यस चरणमा नेपालको कर प्रणालीलाई थप आधुनिकीकरण गर्न करदाताको कर सहभागिता लागत र समय घटाउन विद्युतीय कर सुशासन, आन्तरिक सरल कार्य प्रक्रियाको निर्माण, जोखिममा आधारित कर परीक्षण, २१ औं शताब्दीलाई सुहाउँदो जनशक्ति विकास, नतिजामा आधारित व्यवसायिक संगठन र कार्य विशिष्टीकरणको लागि संस्थागत सुधार गर्ने जस्ता निरन्तर सुधार प्रयासलाई अगाडि बढाउँदै लगेको छ । विश्व अर्थतन्त्र र राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई मुलुकको हीत अनुकूल बनाउँदै राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा नेपालको करदाताको संरक्षण गर्ने गरी नीतिगत सुधारको कार्य पनि यसै चरणमा थालिएको छ ।

नेपालको कर सुधारको सन्दर्भमा कुरा गर्दा चौथो पुस्ताको सुधारका लागि विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय दातृ संस्थाहरूको पनि सहयोग प्राप्त भएको छ । मूल्य अभिवृद्धि करको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न डेनिस सरकारको सहयोग लामो समयसम्म प्राप्त भएको थियो भने आयकर प्रणालीको कानूनी सुधारको लागि अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषको अग्रणी भूमिकामा जर्मन सरकारले **gIz** मार्फत सहयोग विस्तार गर्न थालेको थियो । आय कर कानूनको तर्जुमा एवं कार्यान्वयनमा डेनमार्क र जर्मन सरकारको सहयोग प्राप्त भएको थियो । कर प्रणालीको मुख्य अवयवको रूपमा रहेको सूचना प्रविधिको क्षेत्रमा डेनमार्क सरकारको सहयोगबाट **PROTAX** प्रणालीको विकास भएको छ । यसका अतिरिक्त आन्तरिक कार्य निर्देशिकाको निर्माण, सरलीकरण गर्न र २१ औं शताब्दीको आर्थिक जटिलता र त्यसले कर प्रणालीमा ल्याउने संभाव्य समस्याको समाधान गर्न सक्ने जनशक्तिको भरपर्दो व्यवस्थापनमा पनि अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग प्राप्त भएको छ । नेपालको कर प्रणालीको सुधारको नीतिगत एवं कानूनी व्यवस्था सही भएता पनि यसको कार्यान्वयनका लागि थप सुधारको खाँचो भने देखिएको छ । आन्तरिक राजस्व विभागले करदाताको मन क्रमशः जित्दै गएको सन्दर्भमा सुधारको सही मार्गचित्र सहितको निरन्तर सुधार प्रयास नै विभागको बदलिदो सकारात्मक छविको आधारभूमि हो । यसर्थ, अबका दिनमा आन्तरिक राजस्व विभागले यो क्षणसम्मको सुधारलाई अझ परिमार्जन गर्न र अर्थव्यवस्थाले ल्याउने जटिलता र विश्वव्यापीकरणका गम्भिर आर्थिक प्रभावबाट बचाउन निम्न क्षेत्रमा सुधारका कार्यहरू गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

१. कर प्रणाली सुधार

➤ कर प्रणालीको पञ्च वर्षीय रणनीतिक योजना तथा त्रि वर्षीय कर प्रणाली सुधार कार्ययोजना कार्यान्वयन तथा अनुगमनको लागि विभागमा कर प्रणाली सुधार ईकाई (**Tax System Reform Unit**) स्थापना गरिने छ । यही

- इकाई मार्फत् ती योजनामा उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन तथा अनुगमन गरिने,
- विद्यमान आयकर ऐन तथा अन्तःशुल्क ऐन लागू भएको १३ वर्ष पुरा भएको तथा मूल्य अभिवृद्धि कर प्रारम्भ भएको १७ वर्ष पूरा हुनु लागेको सन्दर्भमा अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा आएको परिवर्तन तथा हाम्रो परिवर्तित परिवेशलाई समेत आत्मसात गर्दै कर कानूनमा समय सापेक्ष सुधारका लागि अध्ययन तथा विश्लेषण गर्न विशेषज्ञहरू सहितको एक उच्चस्तरीय कर प्रणाली पुनरावलोकन आयोग गठन गर्ने, सो अनुसार गठन हुने आयोगले दिने सिफारिस बमोजिम कर प्रणाली र कर प्रशासनमा समयानुकूल सुधार गरिने,
  - खोज एवं अनुसन्धानमा आधारित कर नीति तर्जुमा, करदाताको आवश्यकतामा आधारित चेतनामूलक कर शिक्षा, सूचना प्रविधिमा आधारित करदाता सेवा, वैज्ञानिक प्रक्षेपणमा आधारित कर राजस्वको लक्ष्य निर्धारण गर्ने,
  - सूचना, प्रमाण र अन्वेषणमा आधारित कर छली अनुसन्धान, जोखिमका सूचकांकमा आधारित कर लेखापरीक्षण, कारोवारमा आधारित करदाताको वर्गीकरण, कार्यगत कार्यबोझमा आधारित संगठनात्मक व्यवस्था, पेशागत दक्षतामा आधारित कर प्रशासन, न्यायिक सिद्धान्तमा आधारित कर निर्धारण र पुनरावलोकन, स्वयं घोषणामा आधारित कर प्रणाली उपागम अवलम्बन गरी कर प्रशासन सञ्चालन गरिने,
  - कर प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाउने तथा बढ्दो विश्वव्यापीकरणले यस क्षेत्रमा ल्याएको परिवर्तनलाई सम्बोधन गर्न सक्ने अन्तर्राष्ट्रियस्तरको स्थायी संस्थापन निर्देशिका, मूल्य हस्तान्तरण निर्देशिका, दीर्घकालिन करार निर्देशिका, दोहोरो कर मुक्ति संझौताको नेपालको ढाँचा, करदर्ता र कर संकलन, पूर्वदिश सम्बन्धी निर्देशिका तयार गरी लागू गरिनेछ। अन्तर्राष्ट्रिय कर नीति अर्न्तगत दोहोरो कर मुक्ति संझौता, मूल्य हस्तान्तरण, कर लेखा परीक्षण, कर सम्बन्धी सूचनाको आदान प्रदान आदिलाई व्यावहारिक रूपमा नै कार्यान्वयन गर्ने क्षमता वृद्धि गर्ने तर्फ जोड दिइने छ। नेपाललाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने तथा थप लगानीका संभावना भएका मुलुकहरूसँग दोहोरो करमुक्ति सम्झौता गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ। साथै, कर प्रणालीका सन्दर्भमा अन्य मुलुकमा भएका विकास र नेपालको आवश्यकता सम्बन्धमा निरन्तर खोजविन र विश्लेषण गर्न संयन्त्रको व्यवस्था गरिने,
२. **कार्यप्रणाली सुधार**
- करसेवा र शिक्षा सम्बन्धी कार्यहरूलाई **core** र **non core** कार्यमा विभाजन गरी **non core** कार्यहरू बाह्य सेवा प्रदायक संस्थाहरू मार्फत सञ्चालन गरिने,
  - कर कानूनहरूको सही रूपमा पालन गर्न मध्यस्थको रूपमा रहेका कर लेखापरीक्षक र कर परामर्श दाता तथा कानून व्यवसायीहरूलाई अभिमुखीकरण तालिममा संलग्न गराईने,
  - करदाताहरूको व्यावसायिक लागत (**Doing Business Cost**) घटाउन, गुणात्मक सेवा प्रवाह गर्न र कानूनको परिपालना गराई कर सहभागिता वृद्धि गर्न तथा कर छलीलाई निरुत्साहित गर्न करदाताहरूलाई लघु, साना, मध्यम र ठूला करदातामा वर्गीकरण गरिनेछ। यसै आर्थिक वर्षमा लघु, साना तथा मध्यमस्तरीय करदाता (**Micro, Small & Medium Enterprises**) को कर प्रणाली सम्बन्धी विस्तृत अध्ययन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने,
  - विभाग मातहतबाट हुने कार्यहरूको नियमित अनुगमन तथा निरीक्षणको माध्यमबाट निगरानी गरिनेछ। कार्यालयहरूबाट प्रदान गरिने सेवाको गुणस्तरमा सुनिश्चितता गरिनेछ। करदाताहरूलाई विना भ्रन्धट कर तिर्ने वातावरण तयार गरिनेछ। आम नागरिक, करदाता र सरोकार समूहको गुनासो सुनुवाई तथा सम्बोधनको उचित प्रवन्ध मिलाइनेछ। हटलाईन, क्ल सेन्टर तथा उजुरी पेटिकाहरू मार्फत् गुनासो प्राप्त गरी समाधान गरिने,
  - विभाग तथा मातहत कार्यालयहरूबाट कर शिक्षा, सूचना, सञ्चार, बजार सर्वेक्षण तथा अनुगमन, अन्तर्क्रिया लगायत अन्य जागरणका कार्यहरू गरिनेछ। खास खास विषयहरूमा आवश्यकता अनुसार उपभोक्ता हीत संरक्षण मञ्च, उद्योग वाणिज्य संघहरू लगायत निजी क्षेत्रका संघ संस्था एवं निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ। विभाग तथा मातहतका कार्यालयहरूबाट भए गरेका कार्यहरूको कानूनले गोप्यता राख्नु पर्ने उल्लेख भए वाहेकका विवरणहरू आवश्यकता अनुरूप सार्वजनिक गरिने,
  - नेपाल चार्टर्ड एकाउन्टेन्ट संस्था, लेखापरीक्षक संघ लगायतका सम्बद्ध निकायहरूसँग करका विविध पक्षमा एवं कर कानून कार्यान्वयन सम्बन्धमा आवश्यक राय परामर्श लिने कार्यको थालनी गरिनेछ। साथै, यस्ता संघ संस्थाहरूसँग आवश्यक व्यक्तिहरूलाई कर प्रशिक्षण सम्बन्धी श्रोत व्यक्तिको रूपमा समेत परिचालन गरिनेछ। साथै जटिल प्रकृतिका कर परीक्षण र अनुसन्धानमा निजहरूको राय सुभावाव लिन कार्यलाई निरन्तरता दिइने,
३. **राजस्व प्रक्षेपण तथा असुली प्रणाली**
- करको दायरामा आएका क्षेत्रको प्रभावकारी अनुगमन तथा दायरामा नआएका क्षेत्रको पहिचान गरी आर्थिक गतिविधि

सञ्चालन भएको कारोवारको क्षेत्र (Tax base) का विषयमा वस्तुपरक अध्ययन गरिनेछ। अर्थतन्त्रको गतिशिलताको आधारमा सालवसाली कर राजस्वको लक्ष्य, प्रवृत्ति अध्ययन अनुसन्धान गरी यथार्थपरक ढंगले राजस्व प्रक्षेपण गर्न विभागको विद्यमान संरचनामा पुनरावलोकन गरी कर अन्वेषण तथा प्रक्षेपणको स्थायी संयन्त्रको व्यवस्था गरिने,

- कर प्रक्षेपण प्रणालीमा आधारित कर राजस्वको लक्ष्य निर्धारण गरी संकलन तथा असुली गरिनेछ। चालु आर्थिक वर्षको लागि तोकिएको राजस्व लक्ष्य पुरा गरिनेछ। राजस्व संकलनको प्रवृत्ति विश्लेषण गरी समग्र लक्ष्य पुरा गर्न मासिक रूपमा अनुगमन र समीक्षा गरिने,

४. कर शिक्षा, सूचना तथा सञ्चार

- उद्योगी तथा व्यवसायी मात्र करदाता हुन भन्ने विद्यमान आम बुझाइलाई परिवर्तन गरी आय आर्जन गर्ने आम नागरिक करदाता हुन् तथा करको दायरामा आउनु भनेको उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसाय र सोबाट आर्जन हुने आयलाई वैध बनाउने प्रक्रिया हो भन्ने धारणालाई आम नागरिक र करदाताहरूमा सचेतना जागृत गराउन कर शिक्षा, सूचना तथा सञ्चारको प्रभावकारी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ। यसको लागि विभागमा विशेषज्ञहरू रहेको कर शिक्षा, सूचना तथा सञ्चार केन्द्रको स्थापना गरिने,
- करका बारेमा नयाँ पिढीलाई जानकारी दिन उच्च माध्यमिक तहको शैक्षिक पाठ्यक्रममा नेपालको कर प्रणाली सम्बन्धी विषय समावेश गर्न शिक्षा मन्त्रालयसँग समन्वय गरिनेछ। कर जागरण, कर शिक्षा, तालिम जस्ता कार्यक्रमहरूलाई देशव्यापी रूपमा प्रभावकारी बनाइनेछ। कर जागरणका लागि स्थानीय तथा राष्ट्रियस्तरमा समसामयिक विषयहरू समेटी टेलिफिल्म, वृत्तचित्र, जिंगल, करगीत जस्ता सामग्रीहरू तर्जुमा गरी प्रकाशन तथा प्रसारण गरिने,
- राष्ट्रिय स्तरमा विभाग, स्थानीय तहमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय तथा करदाता सेवा कार्यालयहरू एवं निजी क्षेत्रका प्रतिनिधिमूलक संस्थाहरू मार्फत कर शिक्षा तथा जागरणका कार्यक्रमहरू निरन्तर रूपमा सञ्चालन गरिने,
- कर बुलेटिन, ब्रोसर्स, शैक्षिक तथा सूचनामूलक लेखहरूको नियमित प्रकाशन तथा गोष्ठी, अन्तरक्रिया, कर शिविर, घुम्ती शिविर, घर दैलो कार्यक्रम लगायतका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने,
- विक्रेताबाट वास्तविक कारोवार मूल्यमा विजक जारी गराउन र उपभोक्तालाई विजक लिन प्रेरित गर्न विजक खरीद गर्ने, उपहार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने लगायतका कार्यक्रमहरू कार्यविधि बनाई सञ्चालन गरिनेछ। यस अभियानमा उपभोक्ताको हित तथा अधिकारका लागि कार्यरत संघ संस्थाहरूलाई समेत सहभागी गराइने,
- करसँग डर होईन भर गरौं। कर तिरौं आफ्नो आमदानीको वैधता सुनिश्चित गरौं। करको चर्चा घर घरसम्म पुऱ्याउँ। कर तिरौं सभ्य नागरिकको परिचय दिउँ। आफ्नो आय आफैं हिसाव गरेर ठीक रकम कर तिरौं। कर तिर्नु नागरिकको कर्तव्य हो। कर सम्बन्धी जानकारी दिनु कर प्रशासनको दायित्व हो। व्यापारी, व्यवसायी मात्र कर दाता होइनन्, करयोग्य आय आर्जन गर्ने आम नागरिक करदाता हुन् भन्ने धारणा बनाउँ। आफूले तिरेको करको सदुपयोग भयो भएन निगरानी गरौं। कर छुलीको सूचना भएमा कर प्रशासनलाई दिई कर असुल गर्न सहयोग गरौं। पेशा व्यवसाय गर्नु अगावै स्थायी लेखा नम्बर लिउँ। बजारमा वस्तु वा सेवा खरीद गर्दा अनिवार्य रूपमा बील विजक लिने दिने वानी बसालौं लगायतका विविध नाराहरूको व्यापक प्रचार प्रसार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने,

५. करको दायरा विस्तार

- देशका विभिन्न स्थानमा विभिन्न समयमा आयोजना गरिने प्रदर्शनी, मेला, व्यापार मेला, लगायतका अन्य मेलाहरू सञ्चालन गर्ने र त्यसरी सञ्चालन गरिएको मेलामा सहभागी हुने वासिन्दा वा गैर वासिन्दा व्यक्तिहरूले अनिवार्य रूपमा मूल्य अभिवृद्धि कर सहितको अस्थायी स्थायी लेखा नं. लिनुपर्ने अनिवार्य व्यवस्थालाई कडाईकासाथ कार्यान्वयनमा ल्याइने,
- हालसम्म करको दायरामा नआएका, आय विवरण पेश नगरेका र मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण पेश नगरेका कर दाताहरूलाई विभिन्न छुट तथा सुविधा दिई कर कानून परिपालनालाई प्रोत्साहन गर्न आर्थिक ऐन, २०७१ ले गरेको छुट व्यवस्थाको व्यापक जानकारी गराई अधिकाधिक करदातालाई लाभान्वित गराइने,
- करदाता दर्ता गर्न आवश्यक कागजात, दर्ता सम्बन्धी अभिलेखमा परिवर्तनको सूचना दिने प्रकृया र दर्ता तथा दर्ता खारेजी सम्बन्धी स्पष्ट नीति तर्जुमा गरी लागू गरिने,
- करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिई पुरानो अभिलेखलाई **Digital** अभिलेखमा रूपान्तरण गरिनेछ। करदाताको अभिलेख तथा कम्प्युटर प्रणालीमा रहेका सूचना एवं अभिलेखहरूको सुरक्षाको विशेष व्यवस्था गरिने,

६. कर परिपालनामा सुधार

- करपरिपालनाको जोखिम पत्ता लगाउन, व्यवस्थापन र अनुगमन गर्न करपरिपालना जोखिम व्यवस्थापन प्रकृया (**Tax Compliance Management Process**) को व्यवस्था गरिने,
- विना दर्ता कारोवार गर्ने, दर्ता भएर पनि विल विजक जारी नगर्ने, विल विजक जारी गरे पनि कारोवार मूल्यमा जारी नगर्ने, समयमा विवरण नबुझाउने (**Non Filer**), शून्य विवरण बुझाउने (**Zero Return**), क्रेडिट विवरण बुझाउने (**Credit Return**), विवरण पेश गर्ने तर कर नतिर्ने, कर वक्यौता राख्ने लगायत कर कानूनको अवज्ञा गर्नेहरूलाई स्थलगत अनुगमन तथा सूचना प्रविधिको माध्यमबाट अनुगमन गरी कर परिपालना बढाइने,
- नक्कली विल विजकको प्रयोगबाट मूल्य अभिवृद्धि गरेको छली भएको प्रकरणलाई ध्यानमा राखी मूल्य अभिवृद्धि कर छल्ल नसक्ने नीतिगत तथा संस्थागत व्यवस्था गरिने,
- मूल्य अभिवृद्धि कर छलीमा परेका व्यवसायीहरूलाई कारवाही गर्नुको अतिरिक्त व्यवसायिक नैतिकता पालना सम्बन्धमा उद्योग बाणिज्य संघ र निजी क्षेत्रको ध्यानाकर्षण गराइने,
- एकीकृत बजार अनुगमन तथा राजमार्ग अनुगमनको माध्यमबाट विल विजक लिने दिने कार्यको परिपालना गराइने, साथै यस कार्यमा निजी क्षेत्रलाई समेत सहभागी गराइने,
- कुनै पेशा तथा व्यावसायिक प्रयोजनका लागि बैकहरूमा खाता खोल्दा वा अन्य कारोवार गर्दा स्थायी लेखा नम्बर अनिवार्य रूपमा उल्लेख गर्ने व्यवस्था गरिने, साथै व्यावसायिक प्रयोजनका लागि रू.बीस लाखभन्दा बढीको ऋण लिंदा वा भुक्तानी गर्दा सो को जानकारी सम्बन्धित बैक र करदाताले आफ्नो दर्ता रहेको आन्तरिक राजस्व कार्यालयलाई दिनुपर्ने व्यवस्था मिलाइने,

७. न्यून विजकीकरण नियन्त्रण

- ठूला करदाताहरूले जारी गर्ने कर विजकलाई अनिवार्यरूपमा कम्प्युटर सफ्टवेयर मार्फत जारी गर्नु पर्ने व्यवस्था लागू गरिनेछ ।
- व्यापार व्यवसायको क्षेत्रमा आयात निर्यात गर्दाको अवस्थामा भन्सारमा हुने न्यून मूल्यांकन वा घर जग्गा जमिनको मालपोतमा हुने मूल्यांकन वा बजारमा बस्तु तथा सेवा बिक्री वितरणमा हुने न्यून विजकीकरण वा घर जग्गा बहालमा हुने न्यून घोषणाले अर्थतन्त्रनै न्यून मूल्यांकन भएको छ । हरेक क्षेत्रमा हुने न्यून विजकीकरण र न्यून मूल्यांकन नियन्त्रण गर्न सम्बद्ध सबै क्षेत्रमा अभियानको रूपमा उपयुक्त कार्यविधि बनाई विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सिफारिस गरिने,
- आयात तथा आन्तरिक बजारमा हुने न्यून विजकीकरण न्यूनीकरण गर्न आन्तरिक राजस्व विभाग, भन्सार विभाग तथा राजस्व अनुसन्धान विभागको एकीकृत अनुगमन संयन्त्रको विकास गरी राजमार्गमा आन्तरिक ओसारपसार र बजार अनुगमन तथा कारवाही गरिने,

८. कर सूचना सञ्जाल र अनुसन्धान

- अन्तर निकाय सूचना आदान प्रदान गर्न आन्तरिक राजस्व विभाग र कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय बीच विद्युतीय सूचना प्रणाली स्थापित गर्ने प्रक्रिया शुरू भईसकेको छ । साथै उद्योग, व्यापार, पेशा, व्यवसाय, संस्था दर्ता गर्ने साथै अन्य नियमनकारी निकायहरू नेपाल राष्ट्र बैक, उद्योग विभाग, बाणिज्य विभाग, सहकारी विभाग, यातायात व्यवस्था विभाग, महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका लगायतका निकायहरू र कर प्रशासनबीच विद्युतीय माध्यमबाट दर्ता कै अवस्थाको सूचना प्राप्त गरी करमा दर्ता नगरी कारोवार गर्न नपाइने गरी कर सूचना सञ्जाल (**Tax Information Network**) को स्थापना गरी चरणबद्ध रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ,
- करको दायरामा नआएका विलासी जीवन सैली अपनाउने व्यक्तिहरूको विभिन्न श्रोतबाट सूचना संकलन गरी परिस्कृत सूची तयार गरी निगरानी तथा करको दायरामा ल्याई कर असुल गर्न एवं विशिष्ट तथा प्रतिष्ठित व्यक्तिहरूको कर प्रशासन गर्न विभागमा एक सशक्त ईकाई गठन गरी कार्य थालनी गरिने,
- आन्तरिक राजस्व विभाग, भन्सार विभाग र राजस्व अनुसन्धान विभागबीच सूचना सञ्जाल मार्फत सूचना आदान प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । राजस्व प्रशासनका विभिन्न क्षेत्र बीच प्राविधिक विषयहरूमा समन्वयात्मक ढंगले नीति निर्माणमा सुभावा आदान प्रदान गर्न तथा कार्यान्वयन तहमा देखिएका समस्या समाधान गर्न विभिन्न विभागहरू बीच प्राविधिक समितिहरू गठन गरी कार्यगत समन्वय कायम गरिने,

९. कर परीक्षण सम्बन्धी

- विद्यमान कर परीक्षण नीतिमा पुनरावलोकन र कर परीक्षण निर्देशिकाको परिमार्जन गरिने, साथै कर परीक्षण सम्बन्धी

- प्रतिवेदन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइने,
- कर परीक्षण पुनरावलोकन प्रणालीलाई बढी प्रभावकारी बनाउन विशेषज्ञहरूको सेवा लिने व्यवस्था मिलाईने,
  - करदाताको कर परीक्षण छनौट सम्बन्धमा नयाँ मापदण्ड निर्धारण गरिनेछ, साथै कर विवरण पेश भएको वा पेश गर्नु पर्ने मितिले ३ वर्षभित्र कर परीक्षण सम्पन्न गर्ने गरी कार्ययोजना बनाई लागू गरिनेछ । कर परीक्षण गर्दा करदाताको परिसरमा गई **Field Audit** गर्ने कार्यबाट यथार्थताको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
१०. **कर बक्यौता तथा बेरजु फछ्यौट**
- कर दायित्व निर्धारण भई सकेपछि पनि विभिन्न बहानामा कर दायित्व भुक्तान नगर्ने प्रवृत्तिको विकास हुँदै गएको छ । यसले गर्दा बुझाउनु पर्ने यथार्थ कर रकमभन्दा निकै कम रकम असुली भएको छ । विगतमा कर निर्धारण भएको ठूलो कर रकम असुल गर्न बाँकी रहेको हुँदा बक्यौता असुलीको कार्ययोजना बनाई बक्यौता रकम असुल गरिनेछ । राजस्व न्यायाधीकरणमा धेरै मुद्दा टुङ्गो लाग्न बाँकी रहेको कारणले पनि ठूलो बक्यौता अंक रहेको हुँदा यसतर्फ पहल गरिने,
  - विगतको राजस्व तथा विनियोजन तर्फको बेरजु फछ्यौटमा अधिल्ला आर्थिक वर्षहरूमा उत्साहजनक प्रगति हासिल भएको छ । चालु आर्थिक वर्षमा समेत महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदनमा परेको बाँकी बेरजु वेमाख गर्न अभियान चलाइने,
११. **अन्तःशुल्क व्यवस्थापन सम्बन्धी**
- अन्तःशुल्कको हालको भौतिक नियन्त्रण प्रणालीलाई क्रमशः स्वयं निष्काशन प्रणालीमा रूपान्तरित गर्ने नीति अनुरूप सूति तथा सूतिजन्य पदार्थलाई स्वयं निष्काशन प्रणालीमा ल्याइएको छ । ती वस्तुहरू कारखानाबाट निष्कासन गर्दा स्टीकर लगाउनु पर्ने व्यवस्थालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ । नक्कली स्टीकरको प्रयोग र स्टीकर नै प्रयोग नगर्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गर्न आकस्मिक निरीक्षण टोली गठन गरी सो टोलीलाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिने,
  - अन्तःशुल्कमा हुने चुहावटलाई नियन्त्रण गर्न प्रभावकारी रूपमा नियमित अनुगमन गरी देखिएका अनियमितता समेतका आधारमा एवं प्राप्त अन्य सूचना र प्रतिवेदन अभिलेख समेतको विश्लेषण गरी प्राथमिकताका साथ तत्काल अनुसन्धान र कारवाही गरिने,
  - अन्तःशुल्क स्टीकरको प्रभावकारी व्यवस्थापनका लागि **Track and Trace System** लागू गर्न आवश्यक पूर्वाधारको तयारी गरिने,
  - अन्तःशुल्क प्रशासनलाई आधुनिक कर प्रणालीको मूलप्रवाहमा आन्तरिकीकरण गरिने,
  - अवैध मदिरा उत्पादन गर्ने व्यक्तिहरूलाई मदिरा ऐन तथा अन्तःशुल्क ऐनको सजायको अतिरिक्त कसुरको मात्राको आधारमा खाद्य ऐन अनुसार पनि कारवाही गर्न सिफारिस गर्ने आवश्यक व्यवस्था मिलाइने,
  - मदिरा र सूतिजन्य पदार्थहरू र अन्य उपभोग्य सामग्री एकै स्थानबाट बिक्री वितरण गर्न नपाइने व्यवस्थालाई कडाइका साथ लागू गरी निरन्तर अनुगमन गरिनेछ । साथै, वियर उद्योगहरूमा लागू गरिएको ल्फोमिटरको व्यवस्था पुनरावलोकन गरी बैकल्पिक उपायका बारेमा अध्ययन गर्न एक विशेषज्ञ टोली गठन गरिने,
१२. **सूचना प्रविधिको प्रयोग**
- करदाताहरूको सेवामा सहज पहुँचको लागि सूचना प्रविधिलाई मुख्य औजारको रूपमा विकसित गर्दै करसम्बन्धी सबै कार्य विद्युतीय सूचना प्रणालीको माध्यमबाट हुने व्यवस्था मिलाई करदाता र कर प्रशासनको बीचको दुरी न्यून गरिने,
  - सूचनाप्रविधिमा आधारित सुशासन कायम गर्दै सदाचार वृद्धि गर्न निरन्तर मानव नियन्त्रणमा आधारित प्रणालीलाई स्वचालित पद्धतितर्फ रूपान्तरण गर्ने स्पष्ट कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने,
  - विद्युतीय प्रणालीबाट विजक जारी गर्ने (कम्प्युटर बिलिङ) को कार्यलाई व्यवस्थित र पारदर्शी बनाउन विभागबाट निर्देशिका जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने,
  - करदाताका सूचनाहरूलाई अधिकतम रूपले समेट्न हाल कायम रहेको **Standard International Trade Code (SITC)**, दर्ता आवेदन र कम्प्युटर प्रणालीलाई समायानुकूल परिमार्जन गरिने,
  - आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्कको अतिरिक्त शिक्षा सेवा शुल्क, स्वास्थ्य सेवा कर र घर वहाल कर र सोको विवरणलाई विद्युतीय माध्यमबाट प्रविष्ट गर्न सक्ने व्यवस्था मिलाइने,
  - कर राजस्व संकलनलाई प्रभावकारी बनाउन र करदाताहरूको व्यावसायिक लागतमा कमी ल्याउन हाल ठूला करदाताहरूलाई उपलब्ध गराईएको राजस्व संकलन गर्न स्वीकृत प्राप्त बैंकको जुनसुकै शाखाबाट राजस्व संकलन र दाखिला गर्न सक्ने व्यवस्था **ABBS(Any Branch Banking System)** अन्य आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरूमा पनि लागू गर्ने कार्यलाई विस्तार गरिने,

- विद्युतीय भुक्तानी (**e-payment**) मार्फत समेत राजस्व दाखिला गर्न सक्ने व्यवस्थाका लागि आवश्यक पूर्वाधार तयार गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिई सबै करदाताहरूलाई कर दाखिला गरेको रकम तथा बाँकी वक्यौता रकम समेत विद्युतीय प्रणालीबाट हेर्न सक्ने (**Read only**) सुविधा दिन आवश्यक व्यवस्था गरिने,
- १३. पुनरावलोकन तथा पुनरावेदन प्रणाली
  - आन्तरिक राजस्व विभागको प्रशासकीय पुनरावलोकन सम्बन्धी व्यवस्थालाई करदाताहरूमा न्यायिक मनको प्रयोग भएको अनुभूति हुने गरी व्यवस्थित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईने,
  - प्रशासकीय पुनरावलोकनमा परेका विशेष प्रकृतिका मुद्दाहरू सुनुवाइको लागि विभागमा इजलास स्थापना गरि सुनुवाई गरिने,
  - बढ्दो करसम्बन्धी विवाद न्यूनीकरण गर्न **Dispute Settlement Mechanism** को व्यवस्था गर्ने भनी सुधार योजनामा उल्लेखित कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाईने,
  - कर अधिकृतको निर्णय उपर चित्त नबुझि विभागका महानिर्देशक, राजस्व न्यायाधीकरण र पुनरावेदन तथा सर्वोच्च अदालतमा निवेदन वा पुनरावेदन गर्ने प्रवृत्तिमा क्रमिक रूपले वृद्धि भैरहेको परिप्रेक्षमा कर अधिकृतहरूबाट हुने निर्णयलाई वस्तुनिष्ठ बनाउन तथा प्रतिरक्षा गर्नको लागि आन्तरिक राजस्व कार्यालय काठमाण्डौ क्षेत्र नं. १, २ र ३, आन्तरिक राजस्व कार्यालय ललितपुर, विराटनगर, पोखरा र नेपालगञ्जमा क्रमशः जिल्ला न्यायाधिवक्ताको पद सिर्जना गर्न आवश्यक पहल गरिने,
- १४. संगठनात्मक तथा भौतिक व्यवस्था
  - आन्तरिक राजस्व विभागको कार्यबोझ तथा विभाग अन्तर्गत निर्देशन, नियन्त्रण तथा अनुगमनमा थप प्रभावकारिता ल्याउन महानिर्देशकको पद स्तरोन्नति गरी रा.प.विशिष्ट श्रेणीको बनाउन सिफारिस गरिने,
  - आन्तरिक राजस्व विभागको कार्यबोझ तथा विशेषज्ञतालाई ध्यानदिई विभागको विद्यमान संगठन, जनशक्ति र कार्यप्रणालीको पुनरावलोकन गरी सांगठनिक संरचनालाई सुदृढ गरिने,
  - कर राजस्वको जोखिम न्यून गरी ठूला कारोवारलाई निगरानी तथा व्यवस्थित गर्न मध्यमस्तरीय करदातालाई सेवा पुऱ्याउन मध्यमस्तरीय करदाता कार्यालयहरू स्थापना गर्ने साना करदाताहरूलाई घरदैलोमा नै सेवा पुऱ्याउन आवश्यकता अनुसार थप करदाता सेवा कार्यालयहरू स्थापना गरिने,
  - करदाता मैत्री सेवा सञ्चालनको लागि सोही अनुसारको भवन निर्माण गर्ने र कार्यालयमा आवश्यक पर्ने अत्यावश्यक सवारी साधन, विद्युतीय उपकरण एवं फर्निचरको व्यवस्था गरिने,
- १५. जनशक्ति विकास तथा तालिम
  - कर प्रशासनको जनशक्तिलाई दक्ष तथा सीपयुक्त बनाउन विशेष तालिम नीति बनाई प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने,
  - कर प्रशासनका कर्मचारीहरू र करदाताबीच अवाञ्छित सम्बन्ध स्थापित हुनुबाट रोक्न कर प्रशासन र कर अधिकृतहरूको विद्यमान आचारसंहिता परिमार्जन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने,
  - कर परीक्षणको गुणस्तर बृद्धि गर्न कर अधिकृतहरूको क्षमता र कार्य अनुभवको आधारमा मात्र कर परीक्षणको जिम्मा दिइनेछ । साथै, कर अधिकृतहरूलाई कर परीक्षण तथा अनुसन्धानमा अझ बढी जिम्मेवार बनाउन कर निर्धारणको गुणस्तर र प्रशासकीय पुनरावलोकन तथा आन्तरिक पुनरावलोकनमा देखिएका तथ्यहरूलाई अभिलेखीकरण गरी कार्य सम्पादन मूल्यांकनसँग आबद्ध गरिने,
  - निश्चित अवधी कर प्रशासनमा कार्यअनुभव भएका कर अधिकृतहरूलाई मात्र ठूला कारोवार भएका कार्यालयहरूमा कर लेखा परीक्षण गर्ने जिम्मेवारी दिइने,
  - सेवामा प्रवेश गर्ने नव प्रवेशी अधिकृतहरूलाई कर सम्बन्धी सघन तालिम दिएर मात्र पदस्थापन गर्ने व्यवस्था कार्यान्वयनमा ल्याइने,
  - ज्ञान, सीप र क्षमतायुक्त जनशक्ति तयार गर्न सेवा प्रवेशकै समयदेखि दक्ष बनाउनका लागि **Tax Academy** स्थापना गर्ने वा विश्वविद्यालयहरूमा कर प्रणाली सम्बन्धी अध्ययनको व्यवस्था मिलाइने,
  - ठूला करदाता कार्यालयलाई कर परीक्षण तालिम केन्द्र तथा **Center for excellence** को रूपमा विकास गरी कर अधिकृतहरूलाई कार्यस्थल तालिम (**On the Job Training**) समेत दिइने,
  - कर प्रशासनका कर्मचारीहरूमा सदाचार पद्धतिको विकास र पालनामा जोड दिनुको साथै सामाजिक व्यवहार सुधार

ऐनको व्यवस्था पालना गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरिएको छ। सामाजिक व्यवहार सुधार ऐन र सरकारले गत वर्ष घोषणा गरेको सामाजिक तथा साँस्कृतिक खर्च घटाउने कार्य अनुगमन गरी कर असुली कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने,

१६. अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगको परिचालन

- नेपालको कर प्रणाली सुधारका लागि अन्तर्राष्ट्रिय दातृ निकाय र विकास साभेदारहरूबाट हालसम्म प्राप्त सहायता र सहयोगको सन्धाना गर्दै भविष्यमा विभागको पाँच वर्षे रणनीतिक योजना र त्रि वर्षीय सुधार योजना कार्यान्वयन गर्न सहयोग र सहायता परिचालन गरिने,
- विकास साभेदारबाट प्राप्त सहायता र सहयोगलाई विभागको संस्थागत क्षमता र कर्मचारीको क्षमता विकास तथा प्रणाली सुधारमा केन्द्रीत गर्दै नेपालको कर प्रणालीलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको बनाइने,
- नेपालको करदाता सेवा र कर प्रणाली सुधारको प्रयासलाई विश्वका अन्य मुलुकहरू र अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूमा समेत सन्धाना भएको छ। नेपालको कर प्रशासनले हालसम्म आर्जन गरेको उपलब्धी संरक्षण गर्दै हाल अवलम्बन गरिएको स्वयं कर प्रणालीलाई अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा प्रचलनमा रहेका नयाँ आयामहरू अनुसार परिमार्जित गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।

१७. गोदावरी घोषणा पत्र २०७१

आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा आयकर रु ७७.९३ अर्ब, आन्तरिक तर्फको मूल्य अभिवृद्धि कर रु ३४.४० अर्ब, आन्तरिक तर्फको अन्तःशुल्क रु २७.३९ अर्ब, स्वास्थ्य सेवा कर रु ४४ करोड र शिक्षा सेवा शुल्क रु ४३ करोड गरी कुल रु १४०.५९ अर्ब कर राजस्व संकलन गरिएको छ। गत आर्थिक वर्षमा संकलन गरिएको कर राजस्व विगत वर्षमा असुली भएको कर राजस्वभन्दा १९ प्रतिशतले बृद्धि कायम राख्दै लक्ष्यको १०२ प्रतिशत प्रगति हासिल भएको छ। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर र अन्तःशुल्कको योगदान क्रमशः ५.२, ४.० र २.४ प्रतिशत रहेको छ। राजस्व परिचालनमा नीतिगत योगदान करिब ११.६ प्रतिशत पुगेको छ भने कुल राजस्व परिचालनमा आन्तरिक राजस्व विभागको योगदान करिब ४० प्रतिशत रहेको छ। यस अवधिसम्ममा ११,१७,४९९ करदाताहरूको दायरामा समाहित भएका छन जुन कुल जनसंख्याको करिब ४ प्रतिशत हुन आउंछ। यसभित्र मूल्य अभिवृद्धि करतर्फ १,३४,०९१ र अन्तःशुल्कतर्फ ३४९६७ दर्ता रहेका छन्। करिब ९८ प्रतिशत करदाताहरू **Online** दर्ता भइरहेका छन् भने करिब ९७ प्रतिशत करदाताहरूले **e-filing** गरिरहेका छन्।

वित्तीय स्थायित्व एवम् आर्थिक बृद्धिको लागि सुदृढ वित्त संरचना निर्माण गर्ने, कर प्रणालीको सुदृढीकरण गर्दै दिगोरुपमा आन्तरिक वित्तीय स्रोत परिचालन गर्ने, छरितो कार्यविधि एवम् विद्युतीय शासन पद्धतिमार्फत सहभागिता लागत र संकलन लागत न्यून गर्ने उद्देश्यले पञ्च वर्षीय रणनीति, त्रिवर्षीय सुधार कार्ययोजना, वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तथा आन्तरिक राजस्व विभागले विभिन्न समयमा घोषणा गरेका प्रतिबद्धता एवम् नीतिहरूलाई आत्मसात् गर्दै २०७१ साल कार्तिक ३ र ४ गते ललितपुर जिल्लाको गोदावरीमा सम्पन्न भएको व्यवस्थापन गोष्ठीबाट चालु आर्थिक वर्षमा देहाय बमोजिम सुधारका कार्य सम्पादन गर्ने सामूहिक प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं :

१. चालु आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ को लागि निर्धारण गरिएको आयकर रु ९४.०१ अर्ब, आन्तरिकतर्फको मूल्य अभिवृद्धि कर रु ४१.१५ अर्ब, आन्तरिकतर्फको अन्तःशुल्क रु ३२.३८ अर्ब, स्वास्थ्य सेवा कर रु ५१ करोड र शिक्षा सेवा शुल्क रु ५० करोड गरी कुल रु १६८.५६ अर्ब कर राजस्व संकलन गरिनेछ।
२. आयकरको बृद्धिदरलाई कम्तिमा २२ प्रतिशत कायम राख्ने उद्देश्यले विभिन्न सरकारी, सार्वजनिक एवम् निजीक्षेत्रका निकाय र व्यक्तिहरूले भुक्तानी दिँदा स्रोतमा कर कट्टी गरे नगरेको र स्रोतमा कर कट्टी गरी सोको विवरण तथा कर दाखिला गरे नगरेको अनुगमन एवम् कर परीक्षण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिई कुल आयकरमध्ये स्रोतमा संकलन गरिने करको योगदान कम्तिमा २५ प्रतिशत पुऱ्याइनेछ।
३. विगत वर्षदेखि बढ्दै गई रहेको कर बक्यौता अंक र करदाता संख्यालाई न्युनीकरण गर्ने उद्देश्यले मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर एवम् अन्तःशुल्क लगायत अन्य करहरूको अभिलेख अद्यावधिक गर्नुका साथै करिब ५ अर्ब २७ करोड बक्यौता असुली गरिनेछ।
४. विगत वर्षदेखि बेरजु फछौँट रकमभन्दा बेरजु थप हुने अंक बढी भई रहेको हुँदा आन्तरिक राजस्व विभागको बेरजु अंक क्रमशः बृद्धि भई रहेको छ। वित्तीय अनुशासन कायम गर्दै यथार्थपरक एवम् कानूनसम्मत करारोपण गर्नुका

- साथै विगतमा कायम भएका बेरुजुमध्ये कम्तिमा २ अर्ब २८ करोड बेरुजु सम्परीक्षण गरिनेछ ।
५. मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता रहेका करदाताहरूको दर्ता एवम् दर्ता खारेजी सम्बन्धी कार्यविधिमा सुधार एवम् करदाता शिक्षा एवम् संचारलाई प्रभावकारी बनाई **Non-filer** हरुको राष्ट्रिय औसतलाई ३१ प्रतिशतबाट घटाई १५ प्रतिशतमा कायम राखिनेछ ।
  ६. मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण पेश गर्ने करदाताहरूमध्ये शुन्य विवरण तथा क्रेडिट विवरण पेश गर्ने करदाताहरूको संख्या बढ्दै गई रहेको छ । साथै सरकारलाई तिर्नु पर्ने कर दायित्व (डेबिट रकम) भन्दा सरकारबाट फिर्ता दावी गरिने रकम (क्रेडिट रकम) बढ्दै गई रहेको सन्दर्भमा प्रभावकारी बजार अनुगमन तथा मौज्जात परीक्षण कार्यलाई प्राथमिकता दिई क्रेडिट विवरणको संख्या ३५ प्रतिशत पुऱ्याउने, क्रेडिट र डेबिटको हालको अनुपात ८ : १ बाट ५ : १ मा झारिनेछ ।
  ७. शिक्षा सेवा शुल्क तथा स्वास्थ्य सेवा कर प्रयोजनको लागि दर्ता रहेका करदाताहरूले पेश गर्ने चौमासिक विवरणलाई यस आर्थिक वर्षभित्र कम्प्युटर प्रणालीमा आवद्ध गरिनेछ ।
  ८. करदाताको सहभागिता लागत तथा समय घटाउन र कर प्रशासनको कार्यबोझ न्युनीकरण गर्ने उद्देश्यले आयकर विवरण पेश गर्ने म्याद थप सम्बन्धी निवेदनलाई **online** पेश गर्न सकिने र सोको **Verification** गर्ने कार्यलाई स्वचालित बनाइनेछ ।
  ९. करदाताले कर चुक्ता मांग गरेको अवस्थामा सो निवेदनको विवरण कम्प्युटरमा प्रविष्टि गर्ने र आय विवरण तथा कर बक्यौता आदिको विषयमा कार्यालयको अभिलेख छानबिन गरी कर चुक्ता प्रमाणपत्र प्रदान गर्नु पर्ने अवस्थामा कम्प्युटर प्रणालीबाट निश्चित ढांचाको कर चुक्ता प्रमाणपत्र प्रिन्ट हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
  १०. आन्तरिक राजस्व विभागको वेबसाइटलाई पुनर्निर्माण र परिमार्जन गरी अझ सूचनामूलक र करदातामैत्री बनाइनेछ ।
  ११. विभागको **Frequently Asked Question (FAQ)** पद्धतिलाई परिमार्जित एवम् परिष्कृत बनाइनेछ ।
  १२. कम्प्युटर प्रणालीमा सिर्जना हुन सक्ने जोखिमहरूको न्युनीकरण गर्ने र कर सम्बन्धी सूचनाहरूको संरक्षण गर्ने उद्देश्यले **Disaster Recovery Center (DRC)** आगामी पौष मसान्तभित्र निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
  १३. आन्तरिक राजस्व विभागले प्रशासन गर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर, अन्तःशुल्क, स्वास्थ्य सेवा कर तथा शिक्षा सेवा शुल्कको कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा विकास गरिएको एकीकृत कर प्रणाली (**Integrated Tax System**) को अझ प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नको लागि सूचना, संचार र प्रविधि सम्बन्धी कार्यसंचालन निर्देशिका (**Information, Communication and Technology Standard Operating Procedure**) निर्माण गरी आगामी पौष मसान्तभित्र जारी गरिनेछ ।
  १४. कर प्रशासनको कार्यान्वयन क्षमता अभिवृद्धि गर्न र करदाताको स्वेच्छिक कर सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले विद्यमान ऐन कानूनहरूको परिमार्जन कार्यलाई प्राथमिकता दिई मूल्य अभिवृद्धि कर तथा आयकर निर्देशिकाहरू परिमार्जन गरी २०७१ फागुन मसान्तभित्र जारी गरिनेछ । साथै दीर्घकालीन करार तथा मूल्य हस्तान्तरण र कम्प्युटर विलिङको मापदण्ड तोक्ने विषयका निर्देशिकाहरू जारी गरिनेछ ।
  १५. उच्चस्तरीय कर प्रणाली पुनरावलोकन आयोग गठन गरी कर प्रणालीको पुनरावलोकन गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिई कर प्रणाली सुधार, कराधार विस्तार, स्वेच्छिक सहभागिता अभिवृद्धि र सहभागिता लागत न्युनीकरण गर्ने कार्यतर्फ कर प्रशासन प्रतिबद्ध रहनेछ ।
  १६. राजस्व परिचालनका संभाव्यता, राजस्व जोखिम, करदाता सेवा प्रवाह, कर कानूनको कार्यान्वयन एवम् भौगोलिक एवम् आर्थिक कारोवारको विश्लेषण गरी आन्तरिक राजस्व विभाग र यस मातहतका कार्यालयहरूको संगठनात्मक पुनर्संरचना, पुनर्गठन एवम् हेरफेर गर्ने सम्बन्धमा संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरिनेछ ।
  १७. कर प्रयोजनको लागि करदाता दर्ता गर्ने सम्बन्धमा हाल कार्यान्वयन गरिदै आएको निवेदनको ढांचा (**Registration Application Form**) र प्रयोगमा ल्याएको **Standard International Trade Code - SITC** को परिमार्जन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक अध्ययन गरिनेछ ।

आन्तरिक राजस्व विभाग

भाग-२

आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ को समष्टिगत उपलब्धी

आन्तरिक राजस्व विभाग

२. आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ को समष्टिगत उपलब्धी

राजस्वको दायरा बढाउने, कर सहूलियत तथा सुविधामा वृद्धि, राजस्व प्रशासनमा सुधार तथा चुहावट नियन्त्रण गर्ने रणनीतिका साथ गत वर्षको राजस्व नीतिको कार्ययोजना सहित कार्यान्वयन गरिएको थियो। त्यस्तै करको दायरामा नआएकालाई करको दायरामा ल्याउने, करदाता सेवामा गुणस्तर वृद्धि गरी करदाता मैत्री वातावरण श्रृजना गर्ने, कर परीक्षण तथा अनुसन्धान, राजस्व संकलनमा देखिएका जोखिमलाई कम गर्ने, कर्मचारीको क्षमता विकास तथा अनुगमन संयन्त्रको व्यवस्था जस्ता मुख्य कार्यक्रमका साथ कर कार्यान्वयन अभियान वर्षको रूपमा वर्ष २०७० मनाईयो। नेपाल सरकारले स्वेच्छिक कर सहभागिताको माध्यमबाट आन्तरिक स्रोतको आधिकतम परिचालन गर्ने, कर नीतिलाई लगानी मैत्री नीतिको रूपमा उत्प्रेरक बनाउने, राजस्व चुहावटलाई नियन्त्रण गर्न सूचना प्रणालीमा आधारित कर अनुसन्धान प्रणालीमा जोड दिने उद्देश्यका साथ “हामीले तिरेको कर हाम्रै विकासका लागि, आधुनिक र समृद्ध नेपाल निर्माणका लागि” भन्ने मूल अभियानका साथ कर सहभागिता वर्ष, २०६६ को कार्यान्वयन गर्ने रणनीति अवलम्बन गरेको थियो भने वर्ष २०६७ लाई कर कार्यान्वयन अभियान वर्षको रूपमा मनाउने रणनीति अवलम्बन गरेको थियो। त्यसैगरी आर्थिक वर्ष २०६८/०६९ लाई पनि कर कार्यान्वयन अभियान वर्षको रूपमा मनाउने रणनीति अवलम्बन गरेको थियो। आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ लाई पनि आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ जस्तै कर प्रणाली सुधार वर्ष कै रूपमा निरन्तरता दिई खोज एवं अनुसन्धानमा आधारित कर नीति तर्जुमा, करदाताको आवश्यकतामा आधारित चेतनामूलक कर शिक्षा, सूचना प्रविधिमा आधारित करदाता सेवा, वैज्ञानिक प्रक्षेपणमा आधारित कर राजस्वको लक्ष्य निर्धारण गरिनेछ। सूचना, प्रमाण र अन्वेषणमा आधारित कर छली अनुसन्धान, जोखिमका सूचकांकमा आधारित कर लेखापरीक्षण, कारोवारमा आधारित करदाताको वर्गीकरण, कार्यगत कार्यबोझमा आधारित संगठनात्मक व्यवस्था, पेशागत दक्षतामा आधारित कर प्रशासन, न्यायिक सिद्धान्तमा आधारित कर निर्धारण र पुनरावलोकन, स्वयं घोषणामा आधारित कर प्रणाली उपागम अवलम्बन गरी कर प्रशासन सञ्चालन गरिनेछ। यस्तै समग्र प्रयासको बावजुद:

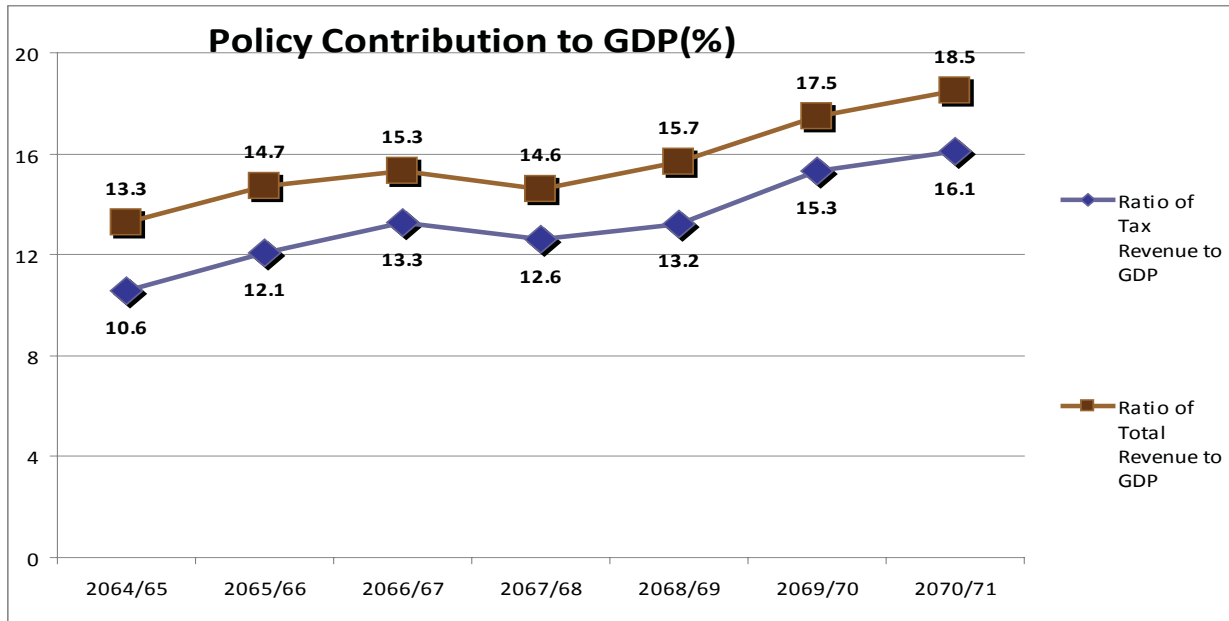
मूल्य अभिवृद्धि करमा रु. १ खर्ब ३ अर्ब ५ करोड लक्ष्य निर्धारण भएकोमा रु. १ खर्ब ९६ करोड असूल भएको छ। सो मध्ये पैठारीतर्फ ७० अर्ब २१ करोड लक्ष्य रहेकोमा रु. ६६ अर्ब ५७ करोड र स्थानीय तर्फ ३४ अर्ब ३९ करोड लक्ष्य रहेकोमा रु. ३२ अर्ब ८४ करोड असूल भएको छ। स्थानीय तर्फ लक्ष्यको तुलनामा १०५ प्रतिशत प्रगति भएको देखिन्छ।

आयकर तर्फ रु. ७७ अर्ब २० करोड लक्ष्य मध्ये रु. ७७ अर्ब ९२ करोड असूली हुन गई लक्ष्यको तुलनामा १०१ प्रतिशत प्रगति भएको छ।

अन्तःशुल्क तर्फ रु. ४४ अर्ब ९४ करोड लक्ष्य तोकिएकोमा रु. ४५ अर्ब ३९ करोड असूली भै लक्ष्यको तुलनामा १०१ प्रतिशतले प्रगति भएको छ। अन्तःशुल्कको पैठारी तर्फ १८ अर्ब लक्ष्य रहेकोमा १८ अर्ब १ करोड र स्थानीय तर्फ रु. २६ अर्ब ९४ करोड लक्ष्य रहेकोमा रु. २७ अर्ब ३८ करोड असूली भएको छ। स्थानीयतर्फ लक्ष्यको तुलनामा १०२ प्रतिशत प्रगति भएको देखिन्छ। आन्तरिक राजस्व विभागको कूल १३७.७५ अर्ब लक्ष्यको तुलनामा १४०.५८ अर्ब असूली भई १०२ प्रतिशत प्रगति भएको देखिन्छ। गत वर्षको तुलनामा आ.व. २०७०/०७१ को वृद्धिदर १९.२५ प्रतिशत रहन गयो। यसै गरी आन्तरिक राजस्व विभाग अर्न्तगत गत वर्षको यसै अवधिको तुलनामा आय कर, मूल्य अभिवृद्धि कर र अन्तःशुल्कको संकलन वृद्धि क्रमश १६.३३, २०.६५ र २५.९९ प्रतिशत रहन गएको छ। राजस्व परिचालनको समग्र अवस्था र संरचनागत विश्लेषण तथा गत वर्ष कर नीतिको कार्यान्वयनका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरूको विश्लेषण निम्नानुसार गरिएको छ।

२.१ कूल गार्हस्थ उत्पादनसँग राजस्व परिचालनको अनुपात

नेपालमा आधुनिक कर प्रणालीको थालनी भएको आधार वर्ष २०५८/०५९ लाई मान्दा शुरुका वर्ष कूल गार्हस्थ उत्पादनको उत्पादक मूल्यको तुलनामा कूल राजस्व असूलीको अनुपात करिब ६.१ प्रतिशत रहेकोमा यसको यो अनुपात ११ प्रतिशतमा कायम भएको थियो। यसै क्रममा नेपालको अर्थतन्त्रको विस्तार सँगसँगै आ.व. २०६६/०६७ मा आईपुग्दा यसको अनुपातमा सुधार आई १५.३ प्रतिशत पुगेको थियो भने आ.व. २०६७/०६८ मा १४.६ प्रतिशत रहन गएको देखिन्छ। त्यस्तै आ.व. २०६८/०६९ मा

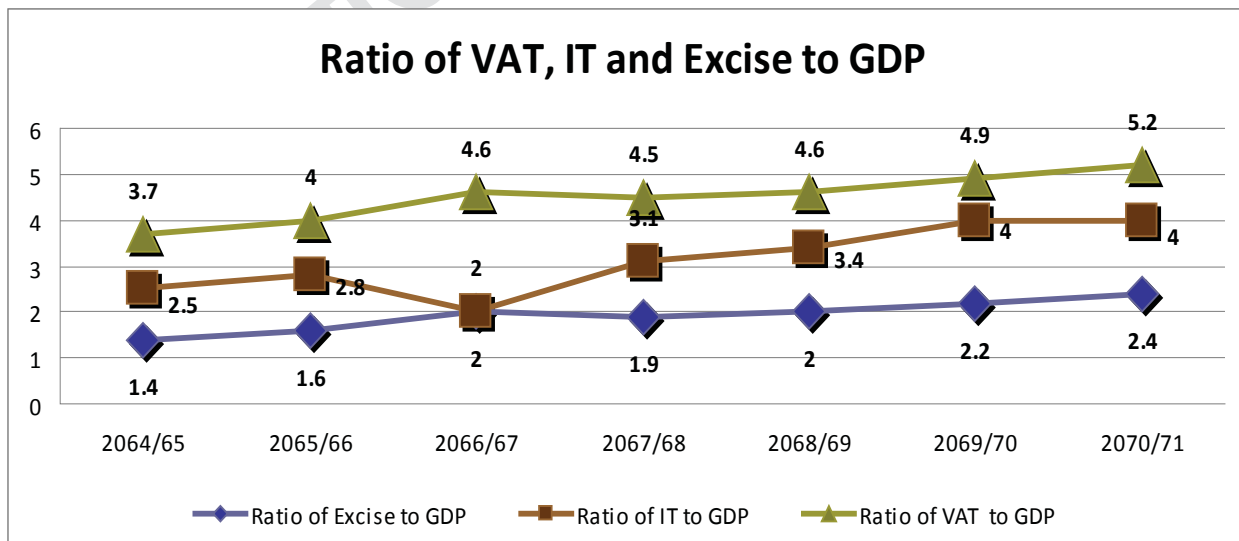

चित्र नं. १

उल्लेखनीय सुधार भई यसको अनुपात १५.७ प्रतिशत रहन गएको देखिन्छ भने आ.व. २०६९/०७० मा १७.५ प्रतिशत रहन गएको अनुपात आ.व. २०७०/०७१ मा हालसम्मकै उच्च १८.५ प्रतिशत रहन गएको देखिन्छ। त्यसैगरी कर राजस्वले कूल ग्राहस्थ उत्पादनमा आ.व. २०७०/०७१ मा १६.१ प्रतिशत रहन गएको देखिन्छ। यी तथ्यांकको आधारमा नेपालमा करको आधार तथा कर संकलनको अवस्था विकासोन्मुख देशहरूको तुलनामा क्रमशः सुधार उन्मुख रहेको पुष्टि हुन्छ।

२.२ कूल गार्हस्थ उत्पादनसँग मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर र अन्तःशुल्क कर राजस्व परिचालनको अनुपात

आर्थिक वर्ष २०५८/०५९ लाई आधार वर्ष मानि विश्लेषण गर्दा वस्तु तथा सेवाको उपभोगमा आधारित कर संकलनको योगदान त्यस वर्ष कूल गार्हस्थ उत्पादनको उत्पादन मूल्यमा करिब १.१ प्रतिशत रहेकोमा मूल्य अभिवृद्धि करको कार्यान्वयन पछि यसको अनुपातमा बृद्धि हुन गई २.७ प्रतिशत पुग्न गएको थियो। आर्थिक वर्ष २०६६/०६७ सम्म

चित्र नं. २

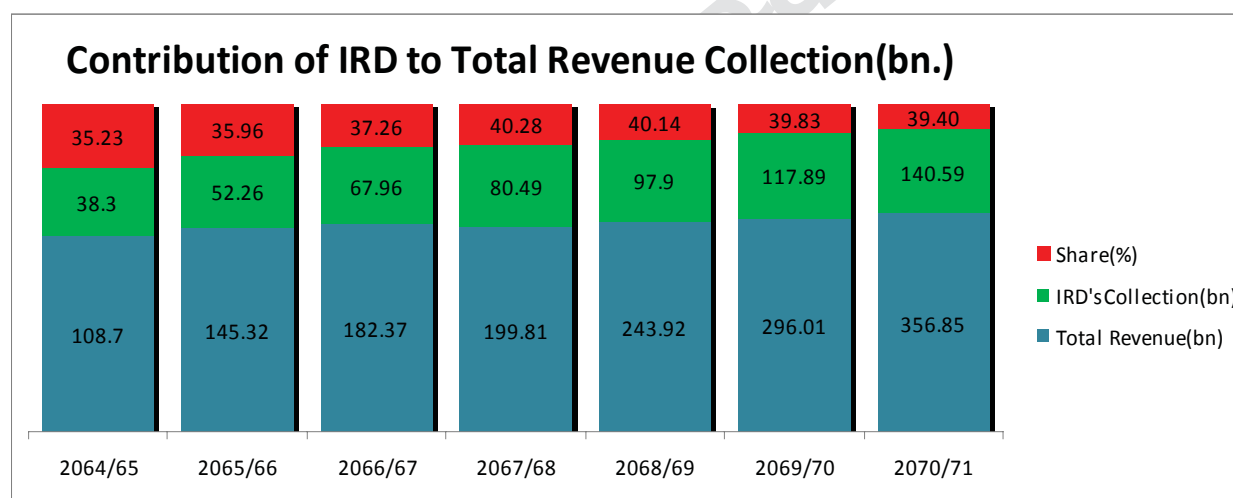
आउँदा यसको अनुपातमा वृद्धि हुन गई ४.६ प्रतिशत पुग्न गयो । त्यस्तै आ.व. २०६८/०६९ मा ४.६ प्रतिशत रहन गएको थियो भने गत आ.व. २०६९/०७० मा ४.९ प्रतिशत रहन गएको अनुपात आ.व. २०७०/०७१ मा हालसम्मकै उच्च ५.२ प्रतिशत रहन गएको देखिन्छ ।

यसैगरी आयकर ऐनको कार्यान्वयन पछि यसको अनुपातमा क्रमशः वृद्धि हुदै गएको छ । आ.व. २०६७/०६८ मा ३.१ प्रतिशत रहन गएको अनुपातमा क्रमशः वृद्धि हुदै गत आ.व. २०६८/०६९ मा ३.४ प्रतिशत रहन गएको छ । आ.व. २०६९/०७० मा यसको अनुपात ४ प्रतिशत रहन गएको अनुपात आ.व. २०७०/०७१ मा ४ प्रतिशत नै रहन गएको देखिन्छ ।

यसै गरी उपभोगमा आधारित अन्तःशुल्कको अनुपात पनि शुरूको आधार वर्षमा तत्कालको बिक्री करको हाराहारीमा रहेको भएतापनि आयकर भन्दा बढी रहेकोमा मूल्य अभिवृद्धि कर र नयाँ आयकर ऐनको कार्यान्वयन पछि यसको अंशमा केही गिरावट देखिएता पनि नेपालले विश्व व्यापार संगठनको सदस्यता प्राप्त गरी सकेपछि भन्सार राजस्वको न्यूनता परिपूर्ति गर्न थप क्षेत्रमा यस करको करारोपण गर्न थालिएपछि यसको अनुपातमा पनि क्रमशः वृद्धि हुदै आ.व. २०७०/०७१ सम्म आई पुग्दा अन्तःशुल्कको योगदान कूल गार्हस्थ उत्पादनसँगको अनुपातमा हालसम्मकै उच्च २.४ प्रतिशत पुग्न गएको छ ।

२.३ कूल राजस्व संकलनमा आन्तरिक राजस्व विभागको योगदान

कूल राजस्व संकलनमा आन्तरिक राजस्व विभागको योगदानलाई हेर्दा आ.व. २०६४/०६५ को कूल राजस्व संकलन १०८.७ अर्ब रहेकोमा ३८.३ अर्बको कर राजस्व योगदान रहेको थियो । अर्थात कूल राजस्व संकलनमा आन्तरिक राजस्वको योगदान ३५.२३ प्रतिशत रहेको थियो । आ.व. २०६५/०६६ को कूल राजस्व संकलन वढेर १४५.३२ अर्ब रहेकोमा राजस्व योगदान पनि वढेर ५२.२६ अर्ब रहेको थियो । त्यसैगरी आ.व. २०६६/०६७ को कूल राजस्व संकलन अझ वढेर १८२.३७ अर्ब रहेकोमा ६७.९६ अर्बको राजस्व योगदान रहेको थियो भने कूल राजस्व संकलनमा आन्तरिक राजस्वको योगदानमा

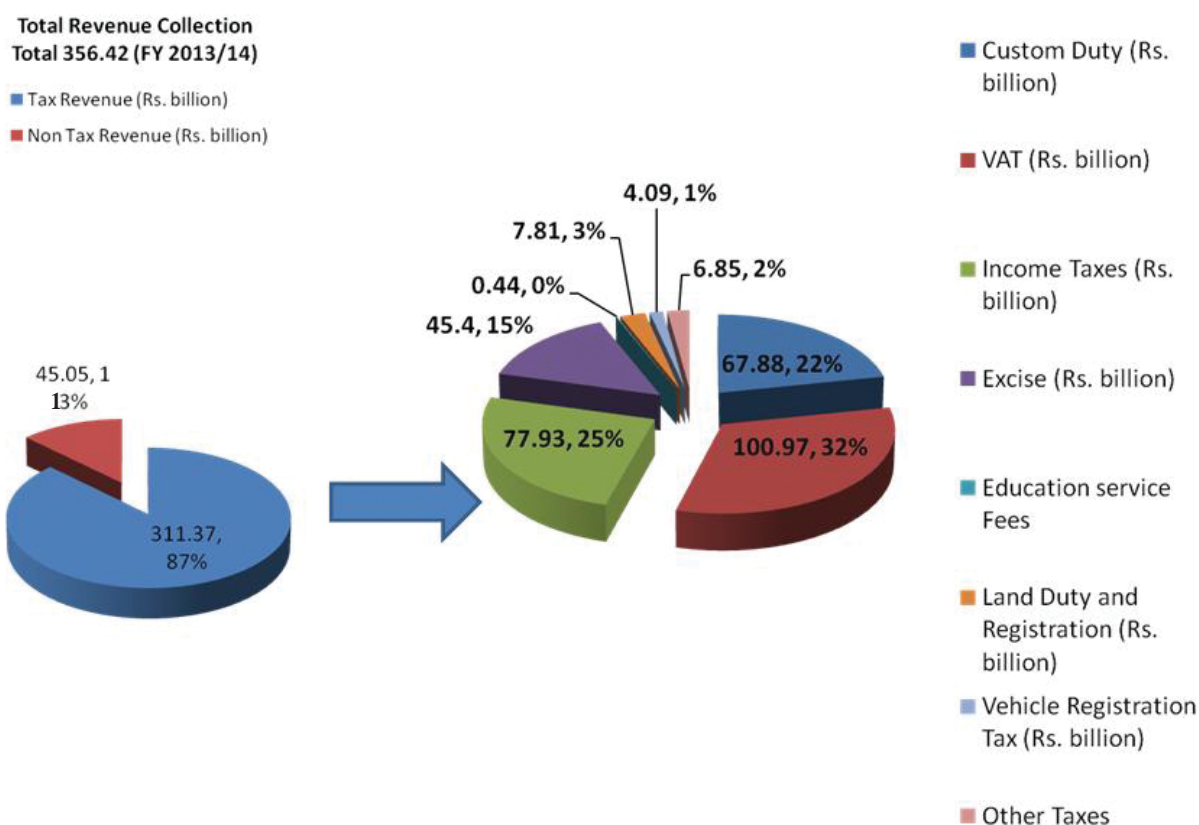
चित्र नं. ३

पनि वृद्धि ३७.२६ प्रतिशत रहेको थियो । आ.व. २०६७/०६८ को कूल राजस्व संकलन १९९.८१ अर्ब रहेकोमा ८०.४९ अर्बको राजस्व योगदान रहेको थियो । अर्थात कूल राजस्व संकलनमा आन्तरिक राजस्वको योगदानको अंश घट्न गई ३५.२ प्रतिशत रहेको थियो । त्यसैगरी आ.व. २०६८/०६९ को कूल राजस्व संकलन २४३.९२ अर्ब रहेकोमा ९७.९९ अर्बको राजस्व योगदान रहेको थियो । अर्थात कूल राजस्व संकलनमा आन्तरिक राजस्वको योगदानको अंश वढेर ४०.१४ प्रतिशत रहेको थियो । आ.व. २०६९/०७० को कूल राजस्व संकलन २९६.०१ अर्ब रहेकोमा ११७.८९ अर्बको राजस्व योगदान रहेको थियो भने कूल राजस्व संकलनमा आन्तरिक राजस्वको योगदानको अंश केहि घट्न गई ३९.८ प्रतिशत रहेको थियो ।

त्यसैगरी आ.व. २०७०/०७१ सम्म आइपुग्दा कूल राजस्व संकलन ३५६.८५ अर्व मा आन्तरिक राजस्व संकलन १४०.५८ अर्व रहन गएको छ भने कूल राजस्वमा आन्तरिक राजस्वको अंश ३९.४० प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

२.४ राजस्वको संरचनागत योगदान

कर राजस्वको दायरा विस्तार भै कर संकलनमा उल्लेखनीय रूपमा वृद्धि भएको, कर प्रशासनको प्रभावकारिता र यसको उत्तरदायित्व एवं पारदर्शिता बढेको, करदाताको कर सहभागिता लागत र समयमा क्रमशः अपेक्षित सुधार हुँदै आएको छ । कर कानूनका नीतिगत मार्गदर्शनहरू समय सापेक्ष रूपमा उचित दिशातर्फ उन्मुख हुँदै मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्वको प्रमुख श्रोत वन्न पुगएको छ । यसै गरी निश्चित रोयल्टी, लाभांश जस्ता गैरकर राजस्वको अनुगमनको कार्य समेत प्रभावकारी रूपमा संचालन भएको कारणले आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ सम्म आइपुग्दा शीर्षकगत राजस्वको विश्लेषणमा अझै पनि अप्रत्यक्ष करको योगदान बढी छ भने प्रत्यक्ष कर राजस्वको अंशमा क्रमिक सुधारको संकेत देखिन थालेको छ ।

चित्र नं. ४

कूल राजस्वमा मूल्य अभिवृद्धि करको योगदान ३२ प्रतिशत, आय करको २५ प्रतिशत तथा भन्सार राजस्वको २२ प्रतिशत र अन्तःशुल्कको १५ प्रतिशत रहन गएको छ । त्यस्तै, शिक्षा सेवा शुल्क १ प्रतिशत छ भने सवारी करको योगदान २ प्रतिशत तथा रजिष्ट्रेशन दस्तुर ३ प्रतिशत रहन गएको देखिन्छ ।

त्यसैगरी कूल राजस्व संकलनमा गैह्रकर राजस्वको अंश १३ प्रतिशत रहन गएको छ अर्थात् कूल राजस्व ३५६.८५ अर्वमा गैह्रकर राजस्वको अंश ४५.०५ अर्व रहन गएको देखिन्छ ।

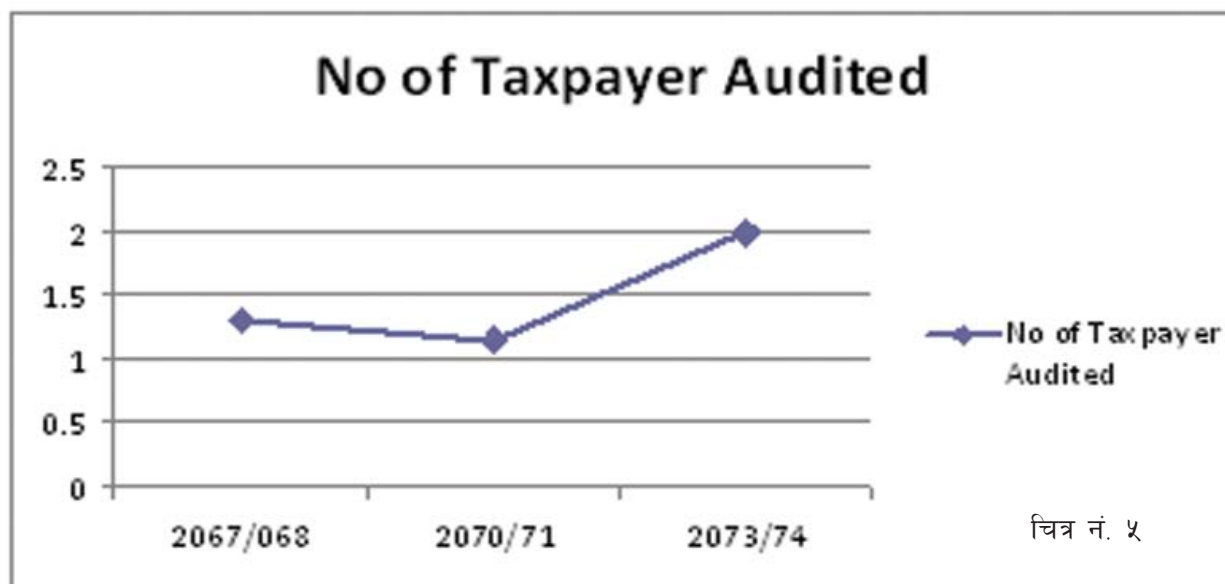
२.५ पञ्च वर्षीय रणनीतिक तथा त्रिवर्षीय सुधार योजनाको समिक्षा

कर प्रशासनलाई समयानुकूल तथा उच्च नैतिकवान बनाउन विद्यमान संरचनाको पुनरावलोकन, मातहत कार्यालयहरूको कार्यक्षेत्रको पुनर्सिमांकन तथा कर प्रशासनमा आवद्ध जनशक्तिको क्षमता तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने तर्फ सुस्पष्ट कार्य योजना सहित कार्यप्रारम्भ गर्नको लागि हाल विभागले अवलम्बन गरेको पञ्च वर्षीय रणनीतिक योजना तथा त्रिवर्षीय सुधार योजनाले परिलक्षित गरेका र सुधार योजना शुरु भएदेखि हालसम्म सम्पन्न भएका कार्यहरूको गहन विश्लेषण तथा ठोस समस्या पहिचान गरी राजस्व नीतिले लिएको राजस्व परिचालनलाई फराकिलो र उच्च बनाई सुदृढ सार्वजनिक प्रणालीको विकास गर्ने उद्देश्यका साथ यो रणनीतिक योजना ल्याइएको हो ।

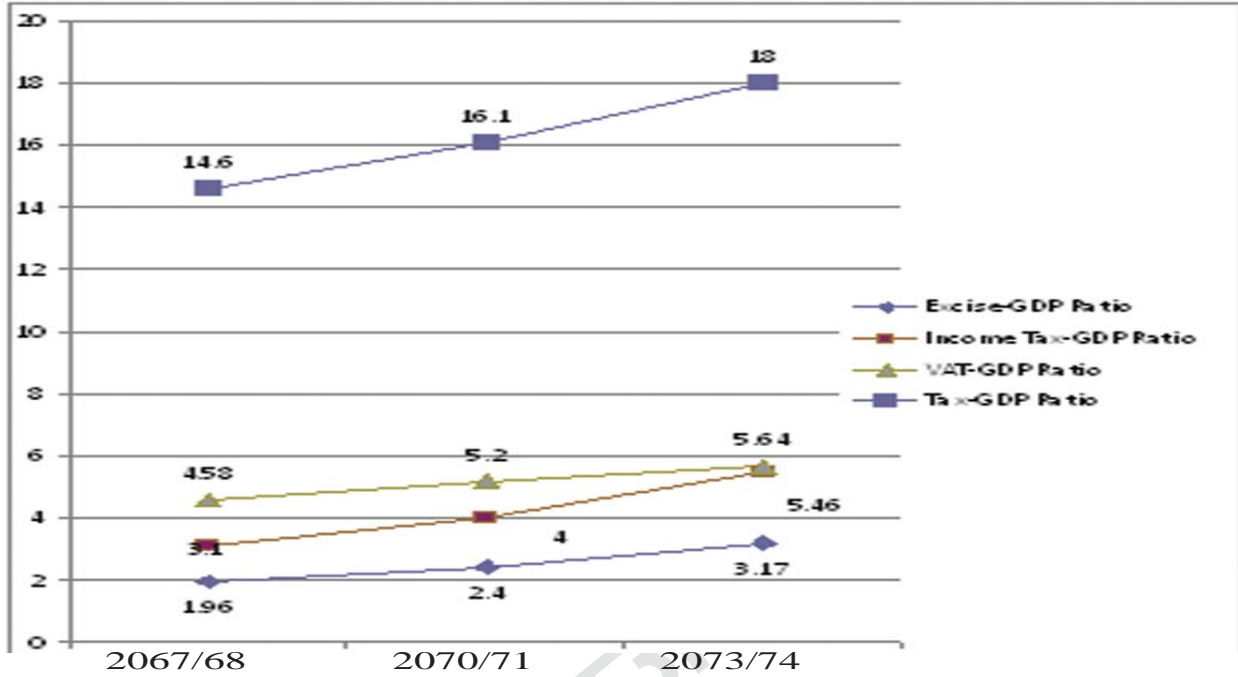
तालिका नं. १

Evaluation of Strategic Plan and Reform Plan			Baseline Year	Current Year	Target Year
S.N.	Major Indicators	Unit	2067/68	2070/71	2073/74
1	Tax-GDP Ratio	%	14.6	16.1	18
2	Income Tax-GDP Ratio	%	3.1	4	5.46
3	VAT-GDP Ratio	%	4.58	5.2	5.64
4	Excise-GDP Ratio	%	1.96	2.4	3.17
5	Online Registration	%	96.8	98.2	100
6	e-filing	%	87	97	100
7	VAT Non-Filer	%	21.33	30.98	10
8	Income Tax Non-Filer	%	58.36	39.51	40
9	No of Taxpayer Audited	%	1.3	1.15	2
10	No. Reviw of Audited File (LTO)	%	7.4	8.61	15
11	No.Reviw of Audited File (IROs)	%	1.02	1.63	10
12	Decrease in compliance Cost by:	%	9328	NA	50

कर परीक्षण भएका करदाताको संख्या आ.व. २०६७/०६८ लाई आधार वर्ष मान्दा १.३ प्रतिशत थियो भने यस्तो कर परीक्षण आ.व. २०७०/०७१ मा १.१५ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने यस योजनाको पूर्ण कार्यान्वयन पछि आ.व. २०७३/०७४ मा यस्तो कर परीक्षण २ प्रतिशत पुग्ने देखिन्छ ।

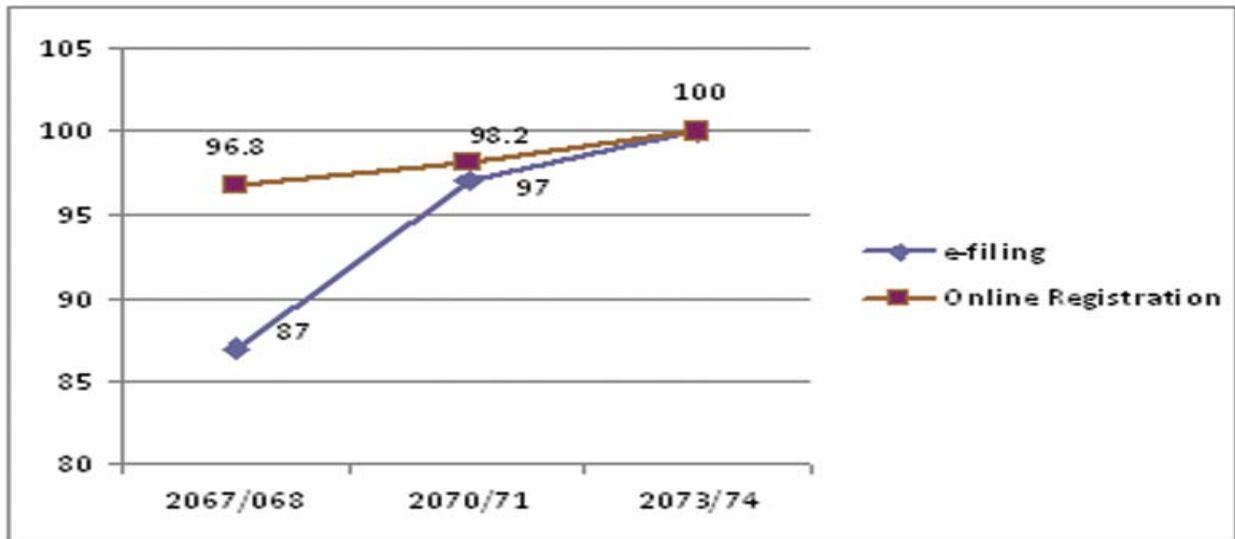

आ.व. २०६७/०६८ लाई आधार वर्ष मान्दा कर राजस्वको कूल ग्राहस्थ अनुपात १४.६ प्रतिशत रहेको थियो भने आ.व. यो रणनीतिक योजना लागू भएपछि आ.व. २०७०/०७१ मा यसको अनुपात बढेर १६.१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने यो योजनाको पूर्ण कार्यान्वयन पछि आ.व. २०७३/०७४ मा यसको अनुपात १८ प्रतिशत पुग्ने देखिन्छ। त्यसैगरी आयकरको अनुपात ३.१ प्रतिशतबाट आ.व. २०७३/०७४ मा ५.४६ प्रतिशत, मूल्य अभिवृद्धि करसँग ५.६४ प्रतिशत, अन्तशुल्कसँग ३.१७ प्रतिशत पुग्न जाने देखिन्छ।

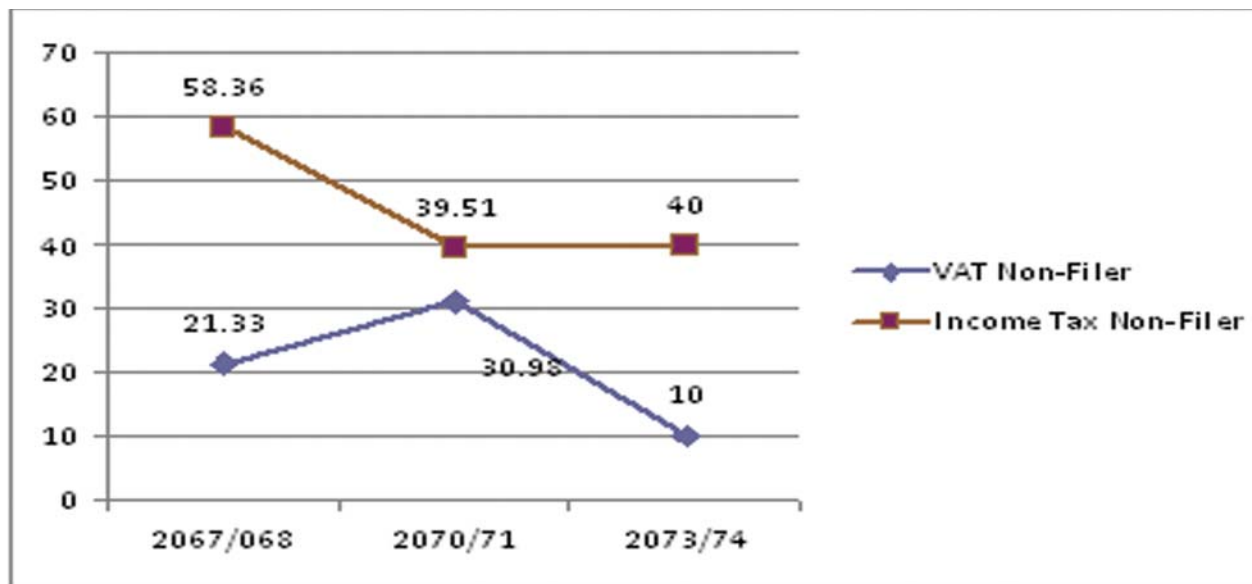
चित्र नं. ६

यो योजना लागू भएपछि **Online Registration** आधार वर्ष २०६७/०६८ मा ९६.८ प्रतिशत थियो भने आ.व. २०७०/०७१ मा ९८.२ प्रतिशत पुग्न गएको देखिन्छ भने यो योजनाको पूर्ण कार्यान्वयन पछि आ.व. २०७३/०७४ मा यसलाई १०० प्रतिशत पुर्याउने लक्ष्य लिएको देखिन्छ। त्यसैगरी इ फाइलिङ तर्फ पनि १०० प्रतिशत नै लक्ष्य पुर्याउने देखिन्छ।

चित्र नं. ७

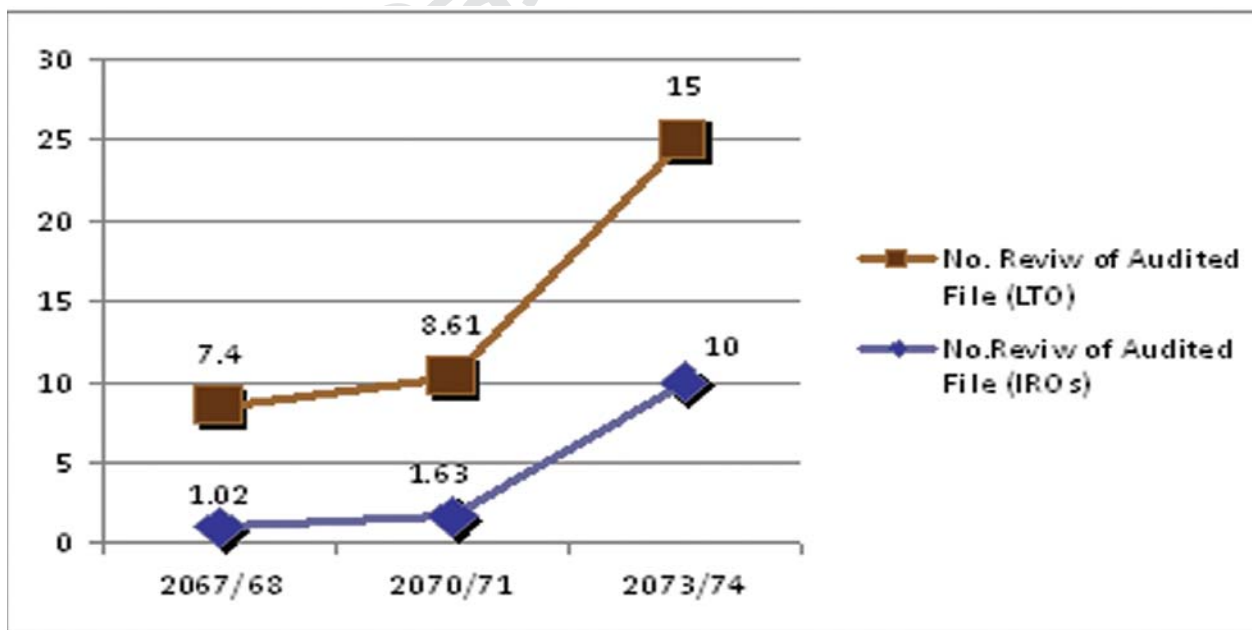
आ.व. २०६७/०६८ लाई आधार वर्ष मान्दा भ्याट ननफाइलर २१.३३ प्रतिशत रहेको थियो भने आ.व. २०७०/०७१ मा यो अनुपात बढेर ३०.९८ प्रतिशत भएको देखिन्छ, भने यो योजनाको पूर्ण कार्यान्वयन पछि आ.व. २०७३/०७४ मा भ्याट ननफाइलरलाई १० प्रतिशत पुऱ्याउने लक्ष्य लिएको देखिन्छ । त्यसैगरी आइटी ननफाइलर आ.व. २०६७/०६८ मा ५८.३६ प्रतिशत रहेकोमा आ.व. २०७०/०७१ मा ३९.५१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने आ.व. २०७३/०७४ मा ४०

चित्र नं. ८

प्रतिशतमा नै राख्ने देखिन्छ ।

आ.व. २०६७/०६८ लाई आधार वर्ष मान्दा आन्तरिक राजस्व कार्यालय तथा ठूला करदाता कार्यालयको आन्तरिक कर परीक्षण पुनरावलोकन क्रमशः १.०२ र ७.४ प्रतिशत रहेकोमा आ.व. २०७०/०७१ मा यस्तो परीक्षण बढाएर क्रमशः १.६३ र ८.६१ प्रतिशत पुऱ्याएको देखिन्छ, भने यो योजनाको पूर्ण कार्यान्वयन पछि आ.व. २०७३/०७४ सम्ममा क्रमशः १० र १५ प्रतिशत पुऱ्याउने लक्ष्य लिएको देखिन्छ ।

चित्र नं. ९

२.६ शाखागत विश्लेषण

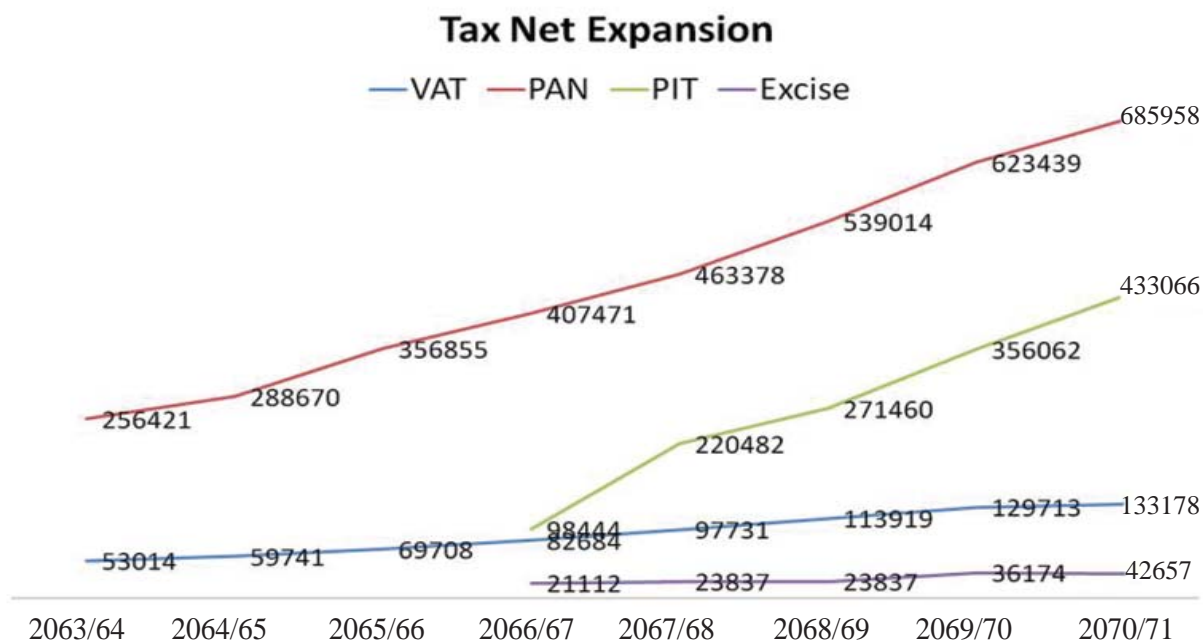
२.६.१ करदाता सेवा शाखा

करदाता सेवा शाखाले मूलतः करको दायरा फराकिलो बनाउने, कर सहभागिताको स्तरमा सुधार गर्ने, करदातालाई करका औपचारिकता पूरा गर्न सक्षम बनाउन करदाता शिक्षाको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, करदेयी क्षमताको पहिचान गरी कर प्रशासनको प्रभावकारिताको लागि सूचना संकलन गर्ने, आन्तरिक रूपमा प्राप्त भएका करदाताका सूचनाको भण्डारण गर्ने, यसको उपयोग गर्नका लागि आन्तरिक रूपमा सूचना प्रवाह गर्ने, करदातालाई विद्युती माध्यमबाट सेवा लिन सक्ने र कार्यालयले सेवा दिनसक्ने गरी नवीन प्रविधिको विकासमा जोड दिने कार्य गर्दछ। यसका साथै प्राप्त भएका करदाताका कर तथा आय विवरणहरू सम्बन्धी तथ्यांकहरू प्रशोधन गरी सूचना प्रणालीमा भण्डारण गर्ने, प्रशोधित हुन नसकेका विवरण र राजस्व जोखिम रहेका करदाता एवं विवरणको पहिचान गरी कर परीक्षण तथा अनुसन्धानको लागि करदाताको सूचना बैंक तयार गर्ने काममा पनि क्रियाशील छ। कर प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि करदाता र जनतासँग अन्तर्क्रिया गर्ने र करदाताका सूचनाको दिगो व्यवस्थापन गर्ने कार्य पनि यस शाखाबाट सम्पादन हुँदै आएको छ।

कर दायराको अवस्था

करदाताको कारोवारको सीमाको आधारमा मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता हुने शुरूको व्यवस्था र मूल्य अभिवृद्धि कर कानूनले केही व्यवसायलाई करको दायरा बाहिर राखेकोले करदाताको पहिचानको अवस्था फरक देखिन्छ। आ.व २०७०/०७१ मा स्थायी लेखा नम्बर ६२ हजार ५ सय १९ लाई प्रदान गरिएको छ भने मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फ ४ हजार ३ सय ७८ करदाताहरू थप भएका छन्। यसै गरी गत आ.व. २०७०/०७१ सम्ममा ४२ हजार ६ सय ५७ करदाताहरूको अन्तःशुल्कको ईजाजत नवीकरण गरिएको छ।

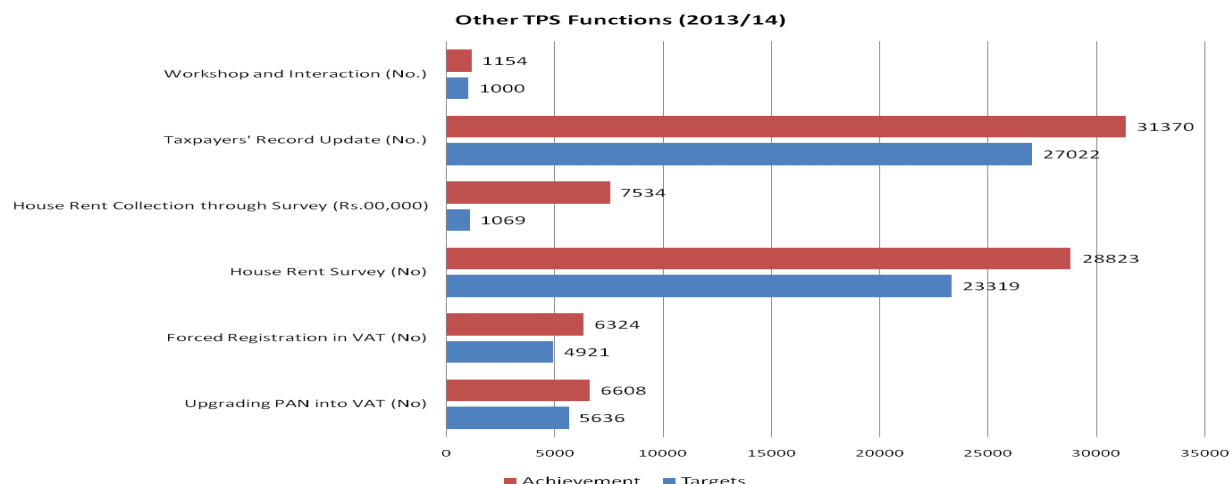
करदाताको दर्ताको विगतदेखिको प्रवृत्तिगत अवस्था हेर्दा आ.व. २०५७/०५८ मा ५० हजार ५६१ आयकर तर्फ स्थायी लेखा नम्बर लिएकोमा आ.व. २०७०/०७१ मा ६ लाख ८५ हजार ९ सय ५८ पुग्न गएको देखिन्छ। जस मध्ये मू.अ.कर मा दर्ता भएको करदाता संख्या १ लाख ३३ हजार १ सय ७८ रहेको छ।

चित्र नं. १०

करको दायरा विस्तार

करको दायरा विस्तार अर्न्तगत आ.व. २०७०/०७१ मा उत्साहजनक प्रगति भएको छ। यस अर्न्तगत कर शिक्षा तथा अर्न्तक्रिया, करदाताहरूको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने, घरवहाल सर्वेक्षण र त्यसको माध्यमबाट घर बहाल कर संकलन,

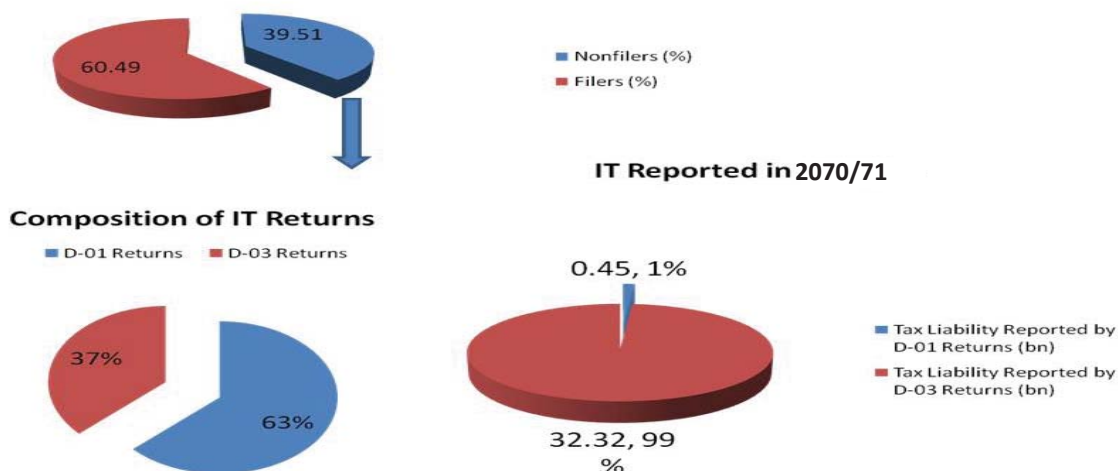
चित्र नं. ११

मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता र स्थायी लेखा नम्बरलाई मू.अ. करमा समेत दर्ता गर्ने शीर्षकहरू अर्न्तगत क्रमशः १०००, २७०२२, २३३१९, रु १० करोड ६९ लाख, ४९२१ र ५६३६ लक्ष्य रहेकोमा लक्ष्य भन्दा वढी नै क्रमशः ११५४, ३१३७०, २८८२३, रु ७५ करोड ३४ लाख, ६३२४ र ६६०८ उपलब्धि प्राप्त भएको देखिन्छ।

आयकर विवरणको संरचनात्मक अवस्था

आ.व. २०७०/०७१ मा आयकरमा कूल दर्ताको अनुपात हेर्दा **NonFiler** र **Filer** क्रमशः ३९.५१ र ६०.४९ प्रतिशत रहेको छ। **Filer** मध्ये **Income Tax Return** मा **D.03** को हिस्सा ३७ प्रतिशत र **D.01** को हिस्सा ६३ प्रतिशत रहेको छ। त्यसैगरी **Tax Liability Reported** मा डे १ विवरणको हिस्सा १ प्रतिशत मात्र छ भने डे ३ विवरणको हिस्सा ९९ प्रतिशत भएको देखिन्छ।

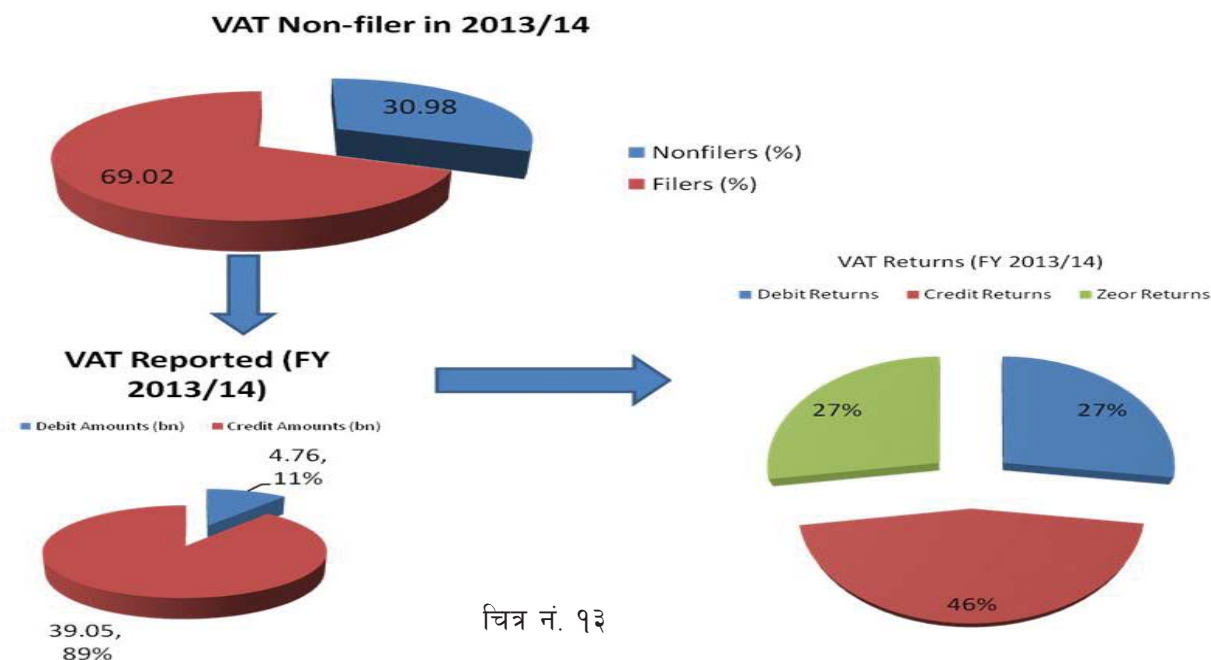
Income Tax Non-Filer (FY 2070/71)

चित्र नं. १२

मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणको संरचनात्मक अवस्था

आ.व २०७०/०७१ मा कूल मूल्य अभिवृद्धि विवरणको संरचनात्मक अवस्थालाई हेर्दा **VAT Filer** र **Non Filer** क्रमशः ६९.०२ र ३०.९८ प्रतिशत रहेको छ भने त्यसैगरी **Debit Amount** ४.७६ अर्ब छ भने **Credit Amount** ३९.०५ अर्ब रहेको छ अर्थात् **Debit** र **Credit Amount** क्रमशः ११ र ८९ प्रतिशत रहेको छ ।

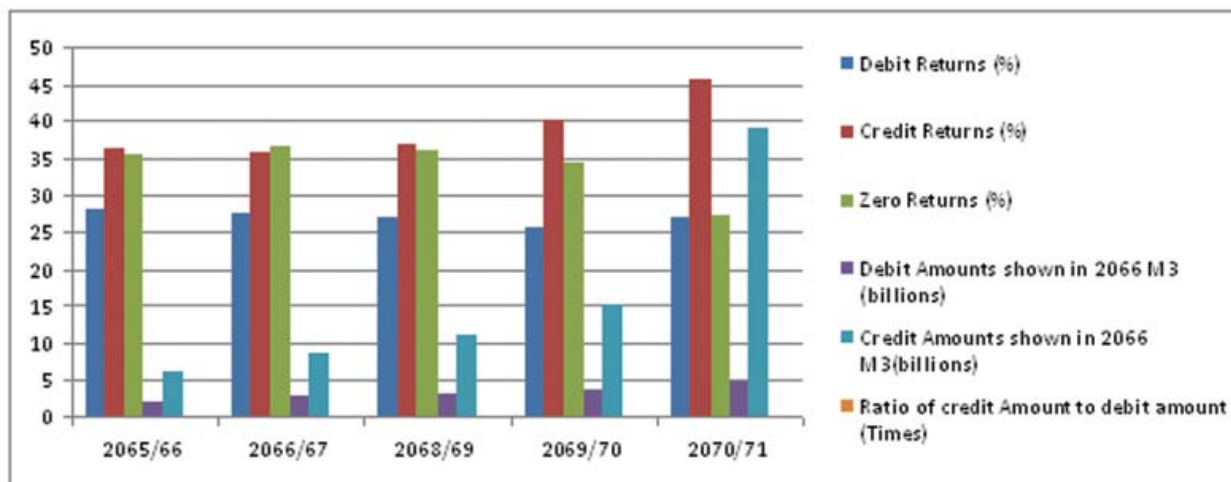
चित्र नं. १३

Debit VAT Returns आ.व. २०६८/०६९ मा २७.०७ प्रतिशत रहेकोमा आ.व. २०६९/०७० मा २५.४३ प्रतिशत रहेको छ भने आ.व. २०७०/०७१ मा यसको प्रतिशत बढेर २७.१४ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी **Credit VAT Returns** आ.व. २०६८/०६९ मा ३६.८५ प्रतिशत रहेकोमा यसको अंश बढेर आ.व. २०६९/०७० मा ४०.१ प्रतिशत रहेकोमा आ.व. २०७०/०७१ मा यसको प्रतिशत अझ बढेर ४५.४९ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

तालिका २ : मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणको संरचनात्मक अवस्था

	2065/066	2066/067	2068/069	2069/070	2070/071
Debit Returns (%)	27.99	27.44	27.07	25.43	27.14
Credit Returns (%)	36.3	35.55	36.85	40.1	45.49
Zero Returns (%)	35.52	36.67	36.05	34.45	27.37
Debit Amounts shown in 2066 M3 (billions)	2.07	2.7	3.16	3.72	4.76
Credit Amounts shown in 2066 M3 (billions)	6.14	8.56	11.07	15.13	39.05
Ratio of credit Amount to debit amount (Times)	2.97 times	3.17 times	3.5 times	4.06 times	8.20 times

Zero VAT Returns आ.व. २०६८/०६९ मा ३५.५२ प्रतिशत रहेकोमा यसको अंश बढेर २०६९/०७० मा ३४.४५ प्रतिशत रहेको छ भने आ.व. २०६९/०७० मा यसको प्रतिशत घटेर २७.३७ प्रतिशत रहेको छ । **Debit Amount** को तुलनामा **Credit Amount** को अनुपातलाई हेर्दा आ.व. २०६८/६९ मा ३.५ **Times** ले बढि छ भने आ.व. २०६९/०७०

चित्र नं. १४

मा यसको अनुपात बढेर ४.०६ **Times** र आ.व. २०७०/०७१ मा अझ बढेर ८.२ **Times** रहन गएको देखिन्छ ।

२.६.२ अनुसन्धान तथा विकास शाखा

आ.व. २०६६/०६७ मा पूर्ण कर परीक्षणको अंश ५ हजार ६ सय ४७ रहेको थियो भने आ.व. २०६७/०६८ र आ.व. २०६८/०६९ मा यसको अंश घट्दै गएको देखिन्छ, भने आ.व. २०६९/०७० मा यसको अंश बढेर ७ हजार ३ सय २० पुगेकोमा आ.व. २०७०/०७१ मा यसको अंश केही घट्न गई ७ हजार १ सय ९२ पूर्ण कर परीक्षण भएको देखिन्छ ।

तालिका ३ : कर परीक्षण तथा अनुसन्धानको विवरण

Audit Performances					
Types of Audits	2066/067	2067/068	2068/069	2069/070	2070/071
No of Full Audit (FA, NFA, DXA)	5647	4878	3191	7320	7192
No of Partial Audit (SV, LA, CYA)	512	462	883	704	853
No of Investigative Audit (DI, IDM, EDP)	423	431	266	761	1333
No of Verification Audit	27876	23348	10880	17075	22211
Amount of MA (billions)	1.78	2.58	1.7	1.94	2.96
Amount of AA including 25% of LR (billions)	4.86	11.81	7.97	18.62	12.76
Amount of Excise Assessment (billions)	0.05	0.09	0.14	0.16	0.41
% of Returns Audited	3.54	2.75	2.4	3.77	1.91
% of Active Taxpayers Audited	1.7	1.3	1.09	1.67	1.15

आ.व. २०६६/०६७ मा आंशिक कर परीक्षणको अंश ५ सय १२ रहेकोमा आ.व. २०६७/०६८ मा यसको अंश केही घट्न गई ४ सय ६२ रहेकोमा आ.व. २०६८/०६९ र आ.व. २०६९/०७० मा यसको अंश बढ्दै गई क्रमशः ८८३ र ७०४ रहेकोमा आ.व. २०७०/०७१ मा ८ सय ५३ आंशिक कर परीक्षण भएको देखिन्छ ।

तालिका नं. ४ (रु हजारमा)

FY 2070/71	Target	Achievement	%
No of Full Audit (FA, NFA, DXA)	7595	7192	94.7
No of Partial Audit (SV, LA, CYA)	1036	853	82.3
No of Investigative Audit (DI, IDM, EDP)	1000	1333	133.3
No of Verification Audit	18402	22211	120.7
Amount of MA (billions)	1.9	2.96	155.8
Amount of AA including 25% of LR (billions)	8.02	12.76	159.1
Amount of Excise Assessment (billions)	0.07	0.41	585.7

आ.व. २०७०/०७१ मा पूर्ण कर परीक्षण लक्ष्यको तुलनामा ९४.७ प्रतिशत प्रगति हासिल भएको छ । त्यसैगरी आंशिक कर परीक्षण लक्ष्यको तुलनामा ८२.३ प्रतिशतले प्रगति भएको देखिन्छ भने अनुसन्धानात्मक कर परीक्षणको प्रगती १३३.३ प्रतिशत र Number of Verification Audit लक्ष्यको तुलनामा १२०.७ प्रतिशत प्रगति भएको देखिन्छ । त्यसैगरी अन्तशुल्क परीक्षणबाट ०.४१ अर्ब संकलन भएको देखिन्छ ।

आ.व. २०७०/०७१ मा पूर्ण कर परीक्षणबाट Tax Demand ८ अर्ब १७ करोड १२ लाख ५७ हजार भएकोमा Per Audit Demand ११ लाख ३६ हजार रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी आंशिक कर परीक्षणबाट Tax Demand १४ करोड ६ लाख ७७ हजार भएकोमा Per Audit Demand १ लाख ६५ हजार रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी अनुसन्धानात्मक कर परीक्षण र Verification Audit बाट क्रमशः २३ लाख ७० हजार र १७ हजार Per Audit Demand रहेको देखिन्छ ।

तालिका नं ५ (रु हजारमा)

FY 2070/71			
Types of Audit	No.	Tax Demand (000)	(000)
No of Full Audit (FA, NFA, DXA)	7192	8171257	1136.2
No of Partial Audit (SV, LA, CYA)	853	140677	164.9
No of Investigative Audit (DI, IDM, EDP)	1333	3159130	2369.9
No of Verification Audit	22211	371000	16.7
Total	31589	11842064	374.9

२.६.३ सूचना प्रविधि शाखा

सूचना प्रविधिमा स्तरोन्नती (२०७०/०७१)

- करदाताको सुविधाका लागि **Any Branch Banking System (ABBS)** तथा **e-Payment** सम्बन्धी बैंकिङ क्षेत्रसँगको समन्वयमा अध्ययनको कार्य अगाडि बढाइएको छ ।
- सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई व्यापकरूपमा परिचालन गर्न विभाग तथा कार्यालयहरूमा आवश्यक पर्ने कम्प्युटरजन्य सामग्री तथा सञ्जालको खरिद तथा सञ्चालन गरियो ।
- सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई समसामयिक सुधार गर्ने तथा विभागको सूचना प्रणालीहरूलाई एकीकृत गरी प्रयोग तथा व्यवस्थापनको कार्यलाई थप सरल बनाउने उद्देश्यले सूचना प्रणाली एकीकरण गरी प्रयोगमा ल्याइएको ।
- विभागको सूचना प्रणालीको कार्यक्षमता (**Performance**) तथा उपलब्धता (**Availability**) वृद्धि गर्न थप अत्याधुनिक कम्प्युटर सर्भरहरू (**High End Servers**) खरिद गरी जडान गरिएको छ ।
- विभाग अन्तरगतका आ.रा.का. तथा क.से.का. हरूमा विभागको एकीकृत कर प्रणाली (**ITS**) को प्रयोगको लागि तालिम सहित सञ्चालनमा ल्याइएको र प्राप्त पृष्ठ पोषण मार्फत आवश्यक सुधार समेत गरिएको ।
- विभागको सूचना प्रणालीको प्रयोग अभिवृद्धि गर्न आवश्यक तालिम सञ्चालन गरियो ।

- **gIz/RAS** को सहयोगमा **IRD ICT Guideline** तयार गरिएको ।
- विभागको **Data Center** लाई स्तरोन्नति गर्ने कार्य भइरहेको ।
- **Risk Engine** लाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक कार्य गरिएको छ ।
- कूटनैतिक करदाताको सुविधाका लागि **Diplomatic Refund System** तयार गरी एकीकृत कर प्रणालीमा आवद्ध गरिएको ।
- विभागको **Website** लाई अध्यावधिक गर्न **gIz/RAS** को सहयोगमा सम्भाव्यता अध्ययन (**Feasibility Study**) सम्पन्न भएको ।
- **Internet** र **Intranet** को उपलब्धता (**Availability**) सहज गर्न **Backup Link** समेतको व्यवस्था गरिएको छ ।
- यस विभाग र कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालय बीच कम्पनी दर्ताको समयमा नै स्थायी लेखा नम्बर **Reserve** गर्ने र सोही नम्बर करदातालाई उपलब्ध गराउने प्रणाली लागू गरिएको ।
- करदाताले पेश गरेको आय विवरणको आधारमा **Mismatch Report** तयार गर्ने सम्बन्धी आवश्यक कार्य सम्पन्न भएको छ ।
- **Excise Automation System** को प्रयोग विस्तार गर्न तत्सम्बन्धी देशव्यापी तालिम सञ्चालन तथा प्रणालीमा आवश्यक सुधारको कार्य गरिएको छ ।
- विभागको सूचना प्रणालीको सुरक्षण अभिवृद्धि गर्न आधुनिक प्रविधिको **Disaster Recovery Center** स्थापना गर्नका लागि **gIz/RAS** को सहयोगमा सम्भावना अध्ययन (**Feasibility Study**) सम्पन्न भएको ।
- सूचना प्रविधि शाखा प्रवेशद्वारमा **RFID Lock** को व्यवस्था गरी सूचना प्रविधिमा भौतिक सुरक्षणमा विशेष ध्यान दिइएको ।
- भन्सार विभाग र यस विभागबीच अन्तर्निकाय प्रणाली आवद्धता (**System Inter Conectivity**) सम्बन्धमा **gIz/RAS** को सहयोगमा सम्भाव्यता अध्ययन (**Feasibility Study**) सम्पन्न भएको ।

२.६.४ जनशक्ति विकास शाखा

आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा आन्तरिक राजस्व विभागले आफू मातहतका कर्मचारीहरूलाई स्वदेश तथा विदेशको विभिन्न तालिमहरू प्रदान गरेको छ । त्यसमध्ये **International Financial Reporting Standard (IFRS)** सम्बन्धी ८९ जना कर अधिकृतहरूलाई तालिम प्रदान गरियो । जसमध्ये ४६ जनालाई मोडल १ र ४३ जनालाई मोडल २ को तालिममा सहभागी गराइयो । त्यसैगरी **OECD** तथा अन्य अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूद्वारा करसँग सम्बन्धित विभिन्न तालिम कार्यक्रमहरू अष्ट्रिया, टर्की, कोरिया, इटाली, हंगेरी, भारत र पाकिस्तानलगायतका देशहरूमा सञ्चालित विभाग तथा अन्तर्गतका ६६ जना अधिकृतहरूले तालिम प्राप्त गरेका छन् ।

२.६.५ अनुगमन तथा मूल्यांकन शाखा

कार्यालयगत स्तर निर्धारण

आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरूलाई तोकिएको कार्यगत लक्ष्यको असार मसान्तसम्मको प्रगति विवरण अनुसार आन्तरिक राजस्व कार्यालय धनगढी सवैभन्दा अगाडि रहेको छ । उक्त कार्यालयको असार मसान्तसम्मको कार्यगत लक्ष्यमा कर परीक्षण, संकलन र करदाता सेवामा क्रमशः १०८.१, १०७.८९ र १०६.५ प्रतिशत प्रगति भई समग्रमा १०७.५५ प्रतिशत प्रगति सहित सवैभन्दा अग्रस्थानमा रहेको छ । सो कार्यालयको ग्रेडिङ **A++** रहेको छ । त्यसैगरी आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरू महेन्द्रनगर र भरतपुर १०५.८४ र १०४.२७ प्रतिशत प्रगति गरी क्रमशः दोस्रो र तेस्रो स्थानमा रहन सफल भएका छन् । विभाग अन्तर्गतका २६ वटा कार्यालय मध्ये २३ वटा कार्यालयले ९५ प्रतिशतभन्दा माथि ल्याएर **A++** र बाँकी कार्यालयले ८५ देखि ९५ प्रतिशतको बीचमा अंक ल्याएर **A+** स्थान हासिल गर्न सफल भएको छ । समग्रमा ९५ प्रतिशत भन्दा बढी प्रगति हासिल गरी ग्रेडिङमा **A++** हुने आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरूमा क्रमशः भद्रपुर, भक्तपुर, भैरहवा, ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर, पोखरा, लहान, धरान, नेपालगञ्ज, बुटवल, जनकपुर काठमाडौं क्षेत्र नं. ३, काठमाडौं क्षेत्र नं. १, विराटनगर, कृष्णनगर रहेका छ । त्यसैगरी सिमरा, वीरगञ्ज, हेटौडा, काठमाडौं क्षेत्र नं. २ र दाङले ८५ प्रतिशत भन्दा बढी प्रगति गरेर **A+** ग्रेडिङ हासिल गरेका छन् । त्यसैगरी काठमाडौं उपत्यकाभित्र रहेका करदाता सेवा कार्यालयहरू तर्फ करदाता सेवा कार्यालय कोटेश्वर १०३.१, कलंकी १००.६६, बत्तीसपुतलीले ९६.३९, र बालाजुले ९५ प्रतिशत भन्दा बढी प्रगति गरी **A++** ग्रेडिङ सहित क्रमशः प्रथम, दोस्रो, तेस्रो र चौथो स्थान हासिल गर्न सफल भएका छन् । काठमाडौं उपत्यका भित्रका अन्य करदाता सेवा कार्यालयहरूले ८५ प्रतिशत भन्दा बढी प्रगति गरी **A+** ग्रेडिङ प्राप्त गरेका छन् ।

तालिका नं. ६ (कार्यालयगत स्तर निर्धारण)

Internal Monitoring System Office Grading Report (ALL IRO, TSO, LTO) upto Asadh - 2070-71

Grading Report (ALL IRO, TSO, LTO) upto Asadh - 7071												
Office Name	Audit		Appeal		Collection		Investigation		TP Services		Total	
	Performance	Grade	Performance	Grade	Performance	Grade	Performance	Grade	Performance	Grade	Performance	Grade
Dhangadhi - 20	108.1	A++			107.89	A++			106.5	A++	107.55	A++
Mahendranagar - 21	109	A++			101.8	A++			106.86	A++	105.84	A++
Bharatpur - 19	108.11	A++			102.5	A++			101.84	A++	104.27	A++
Bhadrapur - 11	108.38	A++			102.88	A++			98.85	A++	103.6	A++
Bhaktapur - 29	105.35	A++			105.8	A++			98.67	A++	103.5	A++
TSO, Koteswor					107.35	A++			98.84	A++	103.1	A++
Bhairahawa - 24	103.72	A++			103.15	A++			100.8	A++	102.64	A++
LTO - 52	104.56	A++	100	A++	96.46	A++	104.1	A++	108	A++	102.53	A++
Lalitpur - 23	105.34	A++			102.44	A++			96.93	A++	101.8	A++
Pokhara - 22	95.52	A++			104.85	A++			105.1	A++	101.66	A++
TSO, Kalanki					109.35	A++			91.97	A+	100.66	A++
Lahan - 15	103.14	A++			96.97	A++			101.65	A++	100.53	A++
Dharan - 13	107.26	A++			92.24	A+			98.45	A++	99.36	A++
Nepalgung - 26	98.7	A++			99.43	A++			97.77	A++	98.68	A++
Butwal - 33	93.95	A+			102.18	A++			98.93	A++	98.32	A++
Janakpur - 14	104.22	A++			98.29	A++			90.6	A+	98.06	A++
KTM 3 - 25	98.45	A++			94.37	A+	102.3	A++			97.67	A++
KTM 1 - 27	89.98	A+			101.8	A++	102.3	A++			96.75	A++
TSO, Battispatali					109.1	A++			83.67	A	96.39	A++
Biratnagar - 12	101.86	A++			88.38	A+			98.88	A++	96.25	A++
TSO, Balaju					108.85	A++			83.45	A	96.15	A++
Krisnanagar - 30	97.68	A++			91.39	A+			98.37	A++	95.69	A++
TSO, Kalimati					105.92	A++			84.8	A	95.36	A++
TSO, Thamel					105.28	A++			83.51	A	94.4	A+
TSO, New Baneshwor					103.86	A++			84.8	A	94.33	A+
TSO, Maharajgunj					104.35	A++			84.28	A	94.32	A+
TSO, Tripureshwor					108.34	A++			80.3	A	94.32	A+
Simara - 16	101.82	A++			93.87	A+			85.8	A+	94.23	A+
Birgunj - 17	104.02	A++			92.34	A+			84.36	A	94.03	A+
Hetaunda - 18	98.95	A++			88.84	A+			93.89	A+	93.89	A+
TSO, New Road					104.32	A++			83.3	A	93.81	A+
TSO, Tangal					104.29	A++			82.82	A	93.56	A+
TSO, Putalisadak					107.46	A++			77.46	A	92.46	A+
TSO, Chabahil					101.99	A++			81.96	A	91.98	A+
KTM 2 - 28	64.71	C			104.34	A++	109	A++			91.17	A+
Dang - 51	94.32	A+			83.76	A			90.02	A+	89.33	A+

IRD Performance: 97.72(A++)

२.६.६ बेरुजु शाखा

आन्तरिक राजस्व विभाग र अन्तर्गत कार्यालयको जम्मा ३ अर्ब १८ करोड ९७ लाख राजस्व, विनियोजन र धरौटी तर्फको कूल बेरुजु रहेकोमा यस आर्थिक वर्षमा १ अर्ब ९३ करोड ३४ लाख बेरुजु फछ्यौट भएको छ। उक्त बेरुजु फछ्यौट कूल बेरुजुको ६०.६ प्रतिशत हुन आउँछ। बेरुजु फछ्यौटको यो प्रतिशतलाई उत्साहजनक नै मान्नु पर्ने देखिन्छ।

तालिका नं. ७ (बेरुजुको प्रगति)

Office wise Beruju Clearance up to Ashad , 2070/071 (In Thousand)

S.N.	Office	Total Beruju	Beruju Clearance	Percent
1	Inland Revenue Department	363095	264162	72.8%
2	Bhadrapur	22748	18809	82.7%
3	Dharan	20747	1816	8.8%
4	Biratnagar	169272	136075	80.4%
5	Lahan	85194	45873	53.8%
6	Janakpur	49586	20959	42.3%
7	Simara	54617	39373	72.1%
8	Birgunj	97077	34662	35.7%
9	Hetauda	15640	11674	74.6%
10	Bharatpur	113598	52695	46.4%
11	KTM 1	223135	143099	64.1%
12	KTM 2	211859	137976	65.1%
13	KTM 3	448912	218500	48.7%
14	Lalitpur	66788	54117	81.0%
15	Bhaktpur	58644	12856	21.9%
16	Pokhara	80553	62879	78.1%
17	Butawal	11894	9145	76.9%
18	Bhairahawa	24516	18905	77.1%
19	Krishnanagar	917	739	80.6%
20	Dang	241	241	100.0%
21	Nepalgunj	77666	57518	74.1%
22	Dhangadi	11623	9468	81.5%
23	Mahendranagar	5427	4923	90.7%
24	LTO	973850	574935	59.0%
25	Tangal	60	0	0.0%
26	Chabahil	2041	2041	100.0%
	Total	3189700	1933440	60.6%

आ.व. २०७०/०७१ मा बेरुजु फछ्यौटको अवस्थालाई समष्टि रूपमा हेर्दा आन्तरिक राजस्व विभागको ७२.८ प्रतिशत रहेको छ भने कार्यालयहरूको ५९.०२ प्रतिशत रहेको छ । कार्यालयगत रूपमा बेरुजु फछ्यौटको अवस्थालाई हेर्दा दाङ, महेन्द्रनगर, भद्रपुर, धनगढी र ललितपुरले सबभन्दा बढि र धरान, भक्तपुर, वीरगञ्जले सबभन्दा कम बेरुजु फछ्यौट गरेका छन् । त्यसैगरी अन्य १६ वटा आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरूले ४० प्रतिशत भन्दा बढी बेरुजु फछ्यौट गरेका छन् भने आन्तरिक राजस्व विभागको समग्र बेरुजु फछ्यौट ६०.६ प्रतिशत रहेको छ ।

तालिका नं. ८ (बेरुजुको समष्टिगत प्रगति विवरण)

1	Beruju Clearance of IRD	72.8 %
2	Beruju Clearance of All IRO	59.02 %
3	Best Performing Office	Dang (100%) Mahendranagar (90.7%) Bhadrapur (82.7 %) Dhangadhi (81.5 %) Lalitpur (81 %)
4	Poor Performing Offices	Dharan (8.8%) Bhaktapur(21.9%) Birgunj (35.7%) Janakpur (42.3%) Bharatpur (46.46 %)
5	Other Offices accomplished more than 40% of targets	16 offices
6	Over all Clearance of Beruju	60.6%

२.६.७ कानून शाखा

कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारण सम्बन्धी निर्णयहरू उपर चित्त नबुझाउने करदाताले विभाग समक्ष प्रशासकीय पुनरावलोकनको निवेदन दिन सक्ने र प्रशासकीय पुनरावलोकनको क्रममा विभागबाट भएको निर्णयमा चित्त नबुझाउने करदाताले राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्ने कानूनी प्रावधान रहेको छ । हाल ४ वटा राजस्व न्यायाधिकरणहरू काठमाण्डौं, विराटनगर, पोखरा र नेपालगंजमा गठन भई कर सम्बन्धी मुद्दाको पुनरावेदन सुनी फैसला हुँदै आएको छ ।

राजस्व न्यायाधिकरणमा परेका कर राजस्वसँग सम्बन्धित मुद्दाहरूका सम्बन्धमा सरकारी वकीलहरूबाट प्रतिरक्षा हुँदै आएको छ । राजस्व न्यायाधिकरण काठमाण्डौंमा दायर रहेका मुद्दाहरूको सम्बन्धमा आन्तरिक राजस्व विभागको कानून शाखामा कार्यरत सरकारी वकिलहरूबाट र काठमाण्डौं उपत्यका बाहिर रहेका राजस्व न्यायाधिकरणमा दायर रहेका मुद्दाहरूको सम्बन्धमा सम्बन्धित पुनरावेदन सरकारी वकिल कार्यालयहरूमा कार्यरत सरकारी वकिलहरूबाट वहस पैरवी प्रतिरक्षा गर्ने गराउने गरिएको छ ।

आ.व. २०७०/०७१ मा कानून शाखाबाट भएका विभिन्न मुद्दाहरूको विवरण

तालिका नं. ९

सि.नं.	सम्बन्धित अदालत	संख्या	कैफियत
१.	सर्वोच्च अदालत (लिखित जवाफ)	१४	
२.	पुनरावेदन अदालत पाटन (लिखित जवाफ)	९	
३.	काठमाडौं जिल्ला अदालत (प्रतिउत्तरपत्र)	२	
४.	राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं (बहसनोट)	१	
जम्मा संख्या		२६	

कानून शाखाबाट आ.व. २०७०/०७१ मा दिइएको कानूनी रायको विवरण

तालिका नं. १०

सि.नं.	विवरण	संख्या	कैफियत
१.	पुनरावेदन अनुमतिमा	२१	
२.	पुनरावेदन अनुमतिमा नजाने	१३	
३.	पुन निर्णय	९	
जम्मा संख्या		४३	

कर सम्बन्धी मुद्दाका देखिएका समस्या र समाधानका उपायहरू

करलाई राज्यको प्रमुख श्रोत कानूनी शुल्क र राजस्व संकलनको रूपमा लिने गरिन्छ। कर प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष रूपमा असूल गरिन्छ। मुख्य रूपमा अप्पस्ट तथा अपुरो कानूनी प्रावधान, कर प्रशासनमा सम्लग्न पदाधिकारीहरूको काम कारवाही, कर दातामा कर सम्बन्धी शिक्षाको अभाव जस्ता कारणले गर्दा विवाद उत्पन्न भई उक्त विवाद न्यायिक निरोपणका लागि न्यायाधिकरण तथा अदालतमा पुग्ने गरेको छ। यसले गर्दा कर लगाउने तथा असूल उपर गर्ने दुवै कार्यमा समस्या रहेको छ। कर प्रशासनमा संलग्न कर्मचारीहरूलाई प्रमाण कानून, कार्यविधि कानून जस्ता विषयमा पर्याप्त प्रशिक्षणको व्यवस्था नहुनु, करदातालाई कर प्रशासन, करका सिद्धान्त तथा कर प्रणाली सम्बन्धमा जानकारी नहुनु, कर सम्बन्धी मुद्दाहरू फैसला गर्ने पदाधिकारी तथा प्रतिरक्षामा संलग्न हुने सरकारी वकिलहरूलाई कर प्रणाली करको सिद्धान्त जस्ता विषयहरूमा पर्याप्त प्रशिक्षणको व्यवस्था नहुनु, कर प्रशासनलाई विशिष्टीकरण गर्न नसक्नु, राजस्व प्रशासनसँग सम्बन्धित प्रचलित कानूनहरूमा प्रयोग भएका शब्दहरू सरल नहुनु जस्ता विविध किसिमका समस्याहरूले गर्दा कर सम्बन्धी मुद्दाहरू बढ्नुका साथै अपेक्षित सफलता प्राप्त गर्न सकिएको छैन। यी समस्याहरू निराकरण गर्ने हो भने कर संवन्धी मुद्दाहरूमा सफलता पाउन सकिन्छ। यसको लागि देहायका कार्यहरू गर्नुपर्ने हुन्छ।

- कर प्रशासनसँग सम्बन्धित कर्मचारीलाई प्रशिक्षणको व्यवस्था गर्ने।
- कर प्रशासनसँग सम्बन्धित मुद्दा असफल हुनाका कारण पत्ता लगाउन अनुसन्धान गर्नुपर्ने।
- कर प्रशासक र सरकारी वकील तथा न्यायाधिशहरू बीच पर्याप्त अन्तर्कृया गर्ने।
- विभागको कानून शाखालाई कानून महाशाखा बनाउने।
- कार्यवोभको आधारमा विभाग तथा मातहतका कार्यालयहरूमा सरकारी वकिलको दरबन्दी थप गर्ने।
- मुद्दाको प्रतिरक्षालाई प्रभावकारी बनाउन प्रतिरक्षार्थ खटिने सरकारी वकिलहरूलाई आवश्यक भौतिक श्रोत साधन तथा सुविधा उपलब्ध गराउनुपर्ने।

२.६.८ अन्तःशुल्क शाखा

अन्तःशुल्कजन्य वस्तुको व्यवस्थापन

सूर्तीजन्य पदार्थ सूती, जर्दा, खैनी, पान मसला, गुट्टा आदिमा टाँस गरिने उपयुक्त अन्तःशुल्क टिकटको व्यवस्था गरी सो को प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि अनुगमन गरिने ।

२.५ आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा भएका महत्वपूर्ण कार्यक्रमहरू

चुरोटबिंडी बाहेकका सूतीजन्य पदार्थमा अन्तःशुल्क टिकट टाँस्ने व्यवस्था

सूर्तीजन्य पदार्थ सूती, जर्दा, खैनी, पान मसला, गुट्टा आदिबाट प्राप्त हुनु पर्ने अन्तःशुल्क राजस्व सुनिश्चित गर्न त्यस्ता वस्तुहरूमा अन्तःशुल्क टिकट टाँस गरेर कारोबार गर्ने गरी अन्तःशुल्क नियमावली, २०५९ को नियम ३०(२क)को अधिकार प्रयोग गरी सूतीजन्य पदार्थ (चुरोट, बिंडी बाहेक)मा अन्तःशुल्क टिकट टाँस गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७० जारी गरियो ।

अवैध मदिरा नियन्त्रण कार्य

आन्तरिक राजस्व विभाग, आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरू र करदाता सेवा कार्यालयहरूबाट मदिराजन्य वस्तुहरूका प्रतिष्ठानहरूमा गरिएको अनुगमन तथा अनुसन्धानबाट विभिन्न मदिरा उत्पादक प्रतिष्ठानहरूबाट उत्पादित मदिरामा नक्कली अन्तःशुल्क टिकट प्रयोग भएको पाइयो । साथै आ.व. २०७०/०७१ मा प्रचलित कानून बमोजिम ४ करोड ३७ लाख ९५ हजार १ सय ८ रुपैया कर निर्धारण भएको देखिन्छ । नक्कली अन्तःशुल्क टिकट प्रयोग भएका उक्त मदिराका उत्पादक प्रतिष्ठानहरूको अन्तःशुल्क ऐन, २०५८, अन्तःशुल्क नियमावली, २०५९ मदिरा ऐन, २०३१ तथा मदिरा नियमहरू, २०३३ र अन्य प्रचलित कानून बमोजिम आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरूबाट थप छानविन तथा अनुसन्धानको कार्य जारी रहेको छ ।

२.६.९ अन्तराष्ट्रिय कर शाखा

नेपालमा आयकर ऐन, २०५८ को दफा (७३) ले अन्तर्राष्ट्रिय संभौता दफाको व्यवस्था गरी दोहोरो कर नलाने गरी दोहोरो करमुक्ति संभौता गर्नसक्ने व्यवस्था गरेको छ । आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ सम्म नेपालले विभिन्न १० वटा देशहरूसँग दोहोरो करमुक्ति तथा वित्तीय छल निरोध सम्बन्धी सम्भौता गरेको छ ।

तालिका नं. ११, नेपालले दोहोरो कर मुक्ति सम्भौता गरेका देशहरू

नं.	देश	सम्भौता मिति	कैफियत
१.	गणतन्त्र भारत (Republic of India) नयाँ संभौताद्वारा पुनर्स्थापित	२७ नोभेम्बर २०११	नयाँ संभौताद्वारा पुनर्स्थापित
२.	नर्वे अधिराज्य (Kingdom of Norway)	१३ मे १९९६	
३.	थाइलैण्ड अधिराज्य (Kingdom of Thailand)	२ फेब्रुअरी १९९८	
४.	प्रजातान्त्रिक समाजवादी गणतन्त्र श्रीलंका (Democratic Socialist Republic of Sri Lanka)	६ जुलाई १९९९	
५.	गणतन्त्र मौरिसस (Republic of Mauritius)	३ अगष्ट १९९९	
६.	अष्ट्रिया गणतन्त्र (Republic of Austria)	१५ डिसेम्बर २०००	
७.	इस्लामिक गणतन्त्र पाकिस्तान (Islamic Republic of Pakistan)	२५ जनवरी २००१	
८.	जनवादी गणतन्त्र चीन (People's Republic of China)	१४ मे २००१	
९.	कोरिया गणतन्त्र (Republic of Korea)	५ अक्टुबर २००१	
१०.	कतार (Qatar)	१५ अक्टुबर २००७	

तालिका नं. ११

गत आर्थिक वर्षमा भएका उल्लेखनीय कार्यहरू:

१. नेपाल सरकार र बंगलादेश सरकारबीच गर्न खोजिएको “आयमा लाग्ने करहरूका सम्बन्धमा द्वैध कराधान मुक्ति तथा वित्तीय छल निरोध सम्भौता (Agreement on Avoidance of Double Taxation and Prevention of Fiscal Evasion on Taxes on Income (DTAA) का सम्बन्धमा नोभेम्बर १८, २०१२ मा बंगलादेशको

ढाकामा सम्पन्न तेस्रो चरणको वार्तामा संभौताको **Article 28-Assistance in the Collection of Taxes** बाहेकका अन्य विषयहरुमा सहमति भइसकेको छ । **Article 28** को विषयमा सहमति हुन बाँकि नै रहेको छ । यस विषयमा बंगलादेशले अर्को चरणको वार्ताले विवादको समाधान गर्न सहयोग गर्ने विचार प्रकट गर्दै नेपाललाई अर्को चरणको वार्ताको लागि मिति तय गर्न अनुरोध गरिएको बंगलादेशी दूतावासको पत्र प्राप्त भएको र आगामी वार्ता नेपालमा गर्नको लागि तयारी भइरहेको ।

२. मलेसिया सरकारसँग (DTAA) सम्बन्धी पहिलो चरणको वार्ता 2013 सेप्टेम्बरमा सम्पन्न भै सकेको र दोस्रो चरणको वार्ता नेपालमा गर्ने सम्बन्धमा तयारी भइरहेको ।
३. नेपाल सरकार (मा. मन्त्रीस्तर) बाट मिति २०७०/११/२३ मा सिंगापुरसँग दोहोरो कर मुक्ति तथा वित्तीय छल निरोध सम्भौता (DTAA) को लागि सम्भौताको मस्यौदा सिंगापुर सरकार समक्ष पठाउने निर्णय भए बमोजिम सो मस्यौदा परराष्ट्र मन्त्रालय मार्फत सिंगापुर सरकार समक्ष प्रस्ताव गरिएकोमा सिंगापुरले उक्त प्रस्ताव प्राप्त गरी आफ्नो प्रस्ताव पठाउदै प्रथम चरणको वार्ता सिंगापुरमा गर्न नेपालको अनुकूल हुने मिति प्रस्ताव गर्न अनुरोध भै आएकोले सो को तयारी अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।
४. **United Arab Emirate** ले दोहोरो कर मुक्ति तथा वित्तीय छल निरोध सम्भौता (DTAA) गर्न नेपाल सरकारलाई प्रस्ताव पठाएकोमा नेपालको तर्फबाट पनि आफ्नो प्रस्ताव पठाई सकिएको छ । प्रथम चरणको वार्ताको लागि आपसी छलफल भइरहेको ।
५. सार्क सदस्य मुलुकहरुबीच सन् २००५ मा **SAARC Limited Multilateral Agreement on Avoidance of Double Taxation and Mutual Administrative Assistance in Tax Matters** मा हस्ताक्षर भएको र सो को कार्यान्वयनको अवस्थाको सम्बन्धमा **Third Round Meeting** भुटानको थिम्पुमा सम्पन्न भएको र सो Meeting मा

* **Policy Sharing**

* **Information Sharing**

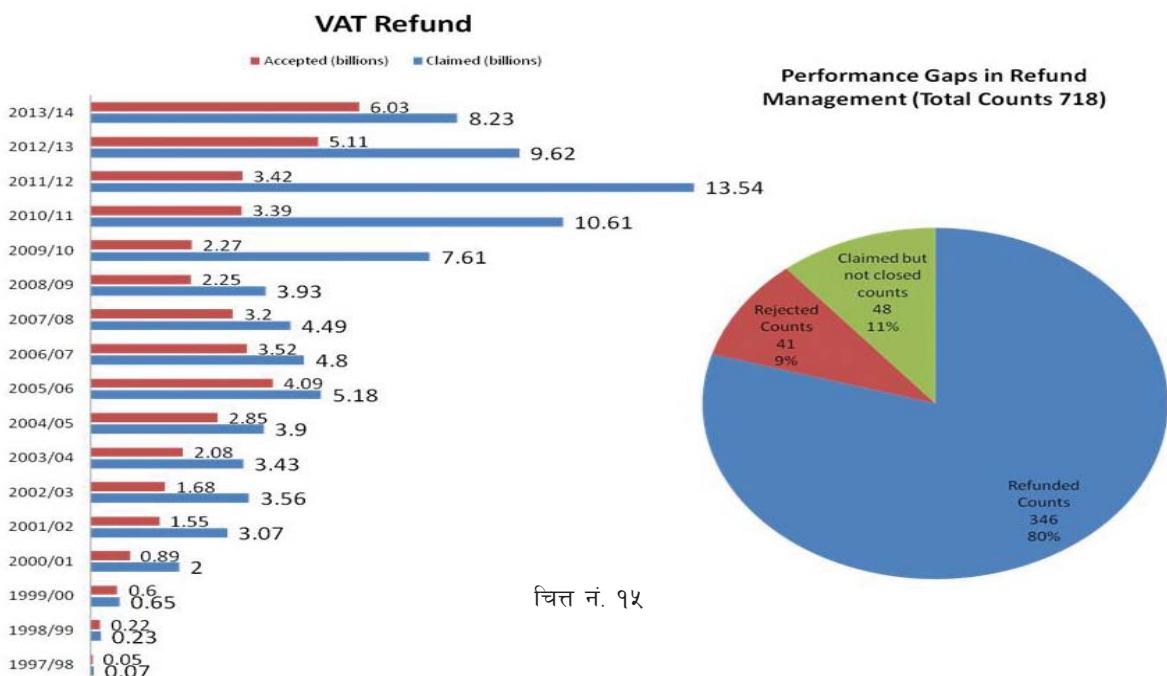
* **Assistance in collection of Taxes**

* **Dispute Resolution** सम्बन्धमा छलफल भएको (**Third Round Of Competent Authority**)

सो Meeting मा निर्णय भए अनुसार नेपालले आगामी 2015 मा **Tax treaties Negotiation & its applications** विषयमा सार्क स्तरीय **Training Program** सञ्चालन गर्नको लागि तयारी भैरहेको ।

२.६.१० करफिर्ता शाखा

आ.व. २०७०/०७१ सम्ममा करफिर्ताको अवस्थालाई हेर्दा जम्मा ४३५ कर फिर्तामा **Refunded Count** ३४६

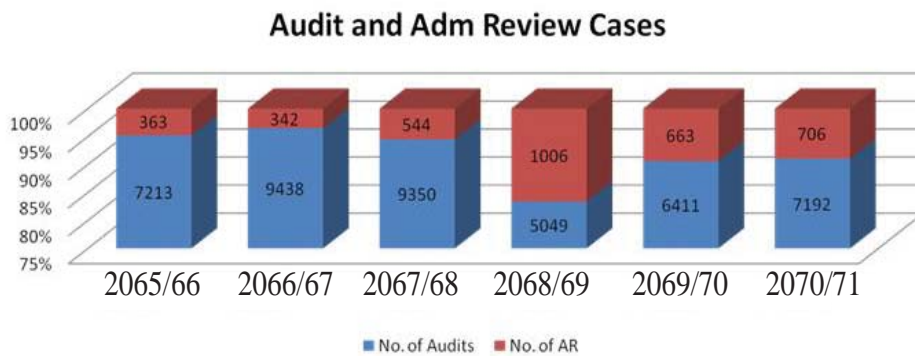
चिन्न नं. १५

अधार्त ८० प्रतिशत रहेको थियो भने **Rejected Count** ४१ अर्थात ९ प्रतिशत र **Claimed but not closed counts** मा ४८ अर्थात ११ प्रतिशत रहेको थियो । **VAT Refund** को अवस्थालाई हेर्दा आ.व. २०६४/०६५ मा **Claimed Amount** ४.४९ विलियन मा ३.२ विलियन रकम मात्र **Accepted** गरिएको थियो । त्यसैगरी आ.व. आ.व. २०६५/०६६ मा **Claimed Amount** ३.९३ विलियन मा २.२५ विलियन रकम मात्र **Accepted** भएको थियो भने आ.व. २०६६/०६७ मा **Claimed Amount** ७.६१ विलियन मा २.२७ विलियन रकम मात्र **Accepted** भएको थियो । आ.व. २०६७/०६८ मा **Claimed Amount** १०.६१ विलियनमा ३.३९ विलियन रकम मात्र **Accepted** भयो भने त्यसैगरी आ.व. २०६८/०६९ मा **Claimed Amount** १३.५४ अर्वमा ३.४२ अर्व रकम मात्र **Accepted** भएको थियो । त्यसैगरी आ.व. २०६९/०७० मा **Claimed amount** ९.६२ अर्वमा ५.११ अर्व मात्र **accepted** भएकोमा आ.व. २०७०/०७१ मा **Claimed Amount** ८.२३ अर्वमा ६.०३ अर्व रकम मात्र **Accepted** भएको देखिन्छ ।

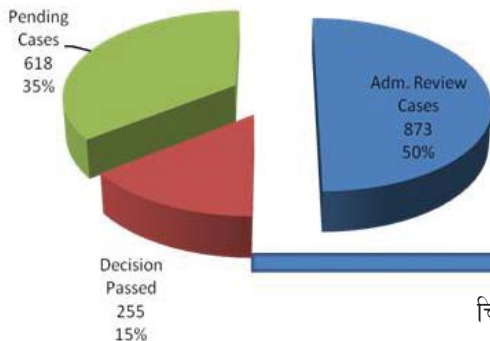
२.६.११ प्रशासकीय पुनरावलोकन शाखा

प्रशासकीय पुनरावलोकनको अवस्थालाई हेर्दा २०६५/०६६ मा **No. of Audit 7213** मा **No. of Administrative**

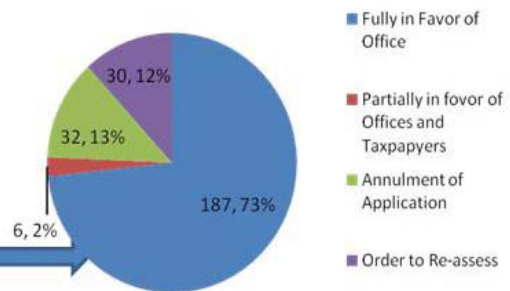
Adm. Review Performance

FY2070/71

Administrative Reviewed Case

(FY 2070/71)

चित्र नं. १६

Review 363 थियो । आ.व. २०६६/०६७ मा **No. of Audit** बढेर ९४३८ रहेकोमा **No. of Administrative Review 342** थियो । आ.व. २०६७/०६८ मा **No. of Audit** बढेर ९३५० रहेकोमा **No. of Administrative Review 544** थियो । त्यसैगरी आ.व. २०६९/०७० मा **Total No.of Audit ६४११** मा **No. of Administrative Review ६६३** भएको छ । त्यसैगरी आ.व. २०७०/०७१ मा ७१९२ कूल कर परीक्षणमा ७०६ वटा प्रशासकीय पुनरावलोकन भएको देखिन्छ । त्यस्तै २०७०/०७१ मा **Total adm. reviw cases ८७३** मा २५५ वटा निर्णय भएको र ६१८ वटा निर्णय हुन बाँकी रहेको छ ।

२.६.१२. आर्थिक प्रशासन शाखा

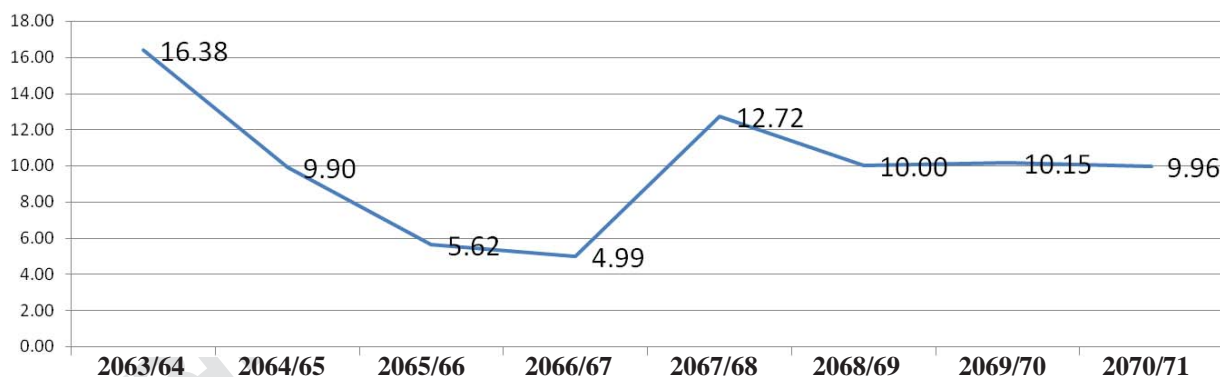
विभाग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर र अन्तःशुल्क संकलन गर्नका लागि रु १ अर्ब ३९ करोड ८२ लाख २० हजार खर्च भएको देखिन्छ। यसरी राजस्व संकलन खर्च कम हुनुमा लक्ष्य अनुरूप राजस्व संकलन हुनु र स्थिर चालु खर्चमा नियन्त्रण हुनु हो। विगत वर्ष भन्दा संकलन खर्च आ.व. २०७०/०७१ मा प्रति हजारमा रु. १०.१५ बाट कम भई रु. ९.९६ रहेको छ।

तालिका नं. १२ (प्रति हजार संकलन खर्च) (रु हजारमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष	आर्थिक वर्ष	आर्थिक वर्ष	आर्थिक वर्ष	आर्थिक वर्ष	आर्थिक वर्ष	आर्थिक वर्ष
	२०६४/०६५	२०६५/०६६	२०६६/०६७	२०६७/०६८	२०६८/०६९	२०६९/०७०	२०७०/०७१
चालु खर्च पूँजीगत खर्च आन्तरिक राजस्व व संचालन खर्च	३,८२,३०१	२,९४,४४८	३,३२,०९९	१०,२०,३६०	९,८१,१७३	११९६४७८	१३९८२२०
कूल असूली (रु)	३,८६,१४,०७४	५२४२३०९७	६,६६,०९,४०२	८०२०६२६२	९८१२२८८३	११७८९५२६२	१४०५८४४१२
प्रति एक हजार रूपैया संकलन लागत (रूपैयामा)	९।९	५।६१	४।९९	१२।७२	९।९९	१०।१५	९।९६

त्यसैगरी आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा राजस्व संकलन खर्च आ.व. २०६९/०७० मा भन्दा अझ कम हुन गई संकलन खर्च प्रति हजारमा ९.९६ रहन गएको देखिन्छ।

Cost of Collection for one Thousand (Rs.)

चित्र नं. १७

आन्तरिक राजस्व विभाग

भाग-३

आन्तरिक राजस्व संकलनको समष्टिगत विश्लेषण

आन्तरिक राजस्व विभाग

३. आन्तरिक राजस्व संकलनको समष्टिगत विश्लेषण

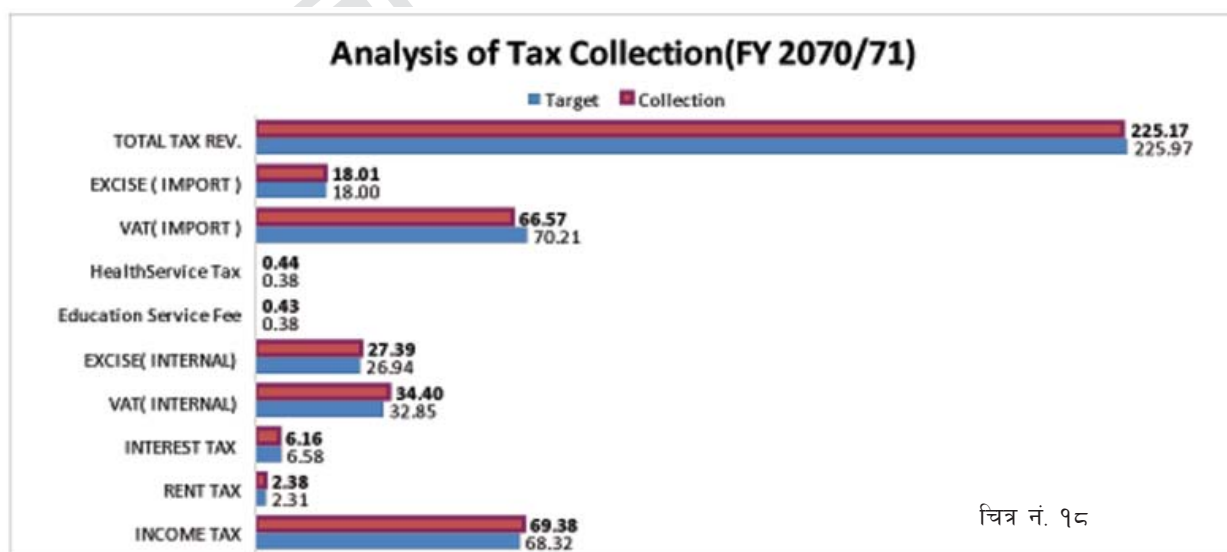
आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा आन्तरिक राजस्व तर्फको संरचनात्मक अवस्थाको विश्लेषण गर्दा कूल लक्ष्य १ खर्व ३७ अर्ब ७५ करोड ८२ लाख ३५ हजार भएकोमा कूल असुली १ खर्व ४० अर्ब ५८ करोड ४४ लाख १२ हजार भएको छ जुन लक्ष्यको तुलनामा १०२ प्रतिशतले बढी भएको देखिन्छ। वृद्धिदर अधिल्लो वर्षको तुलनामा १९.२५ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। त्यसैगरी

तालिका १३. आन्तरिक राजस्व संकलनको संरचनात्मक स्थिति (आ.व. २०७०/०७१) (रु हजारमा)

Tax Heading	Target	Collection	Performance
INCOME TAX	68318056	69384255	102
RENT TAX	2314265	2380835	103
INTEREST TAX	6576309	6162451	94
VAT(INTERNAL)	32845177	34395138	105
EXCISE(INTERNAL)	26942537	27386294	102
Education Service Fee	382507	434906	114
HealthService Tax	379384	440533	116
TOTAL TAX REV.	137758235	140584412	102
VAT(IMPORT)	70214201	66571742	95
EXCISE (IMPORT)	18000896	18009061	100
Total	225973332	225167215	100

मू.अ.कर र अन्तःशुल्क पैठारी सहितको जम्मा लक्ष्य २ खर्व २५ अर्ब ९७ करोड ३३ लाख ३२ हजार रहेकोमा कूल असुली २ खर्व २५ अर्ब १६ करोड ७२ लाख १५ हजार भएको छ जुन लक्ष्यको तुलनामा १०० प्रतिशत प्रगति भएको देखिन्छ।

आन्तरिक राजस्व संकलनको संरचनात्मक स्थितिको विश्लेषण गर्दा आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क, व्याज कर र वहाल करको हिस्सा क्रमशः ४९.४, २४.५, १९.५, ४.४ र १.७ प्रतिशत रहेको छ। संस्थागत आयकर तर्फ क्रमशः घटाउँदै लगेर व्यक्तिगत आयकरमा वृद्धि गर्ने विश्वव्यापी प्रवृत्ति रहेको सन्दर्भमा पारिश्रमिक आयको अंश निकै न्यून देखिन्छ। नेपालमा

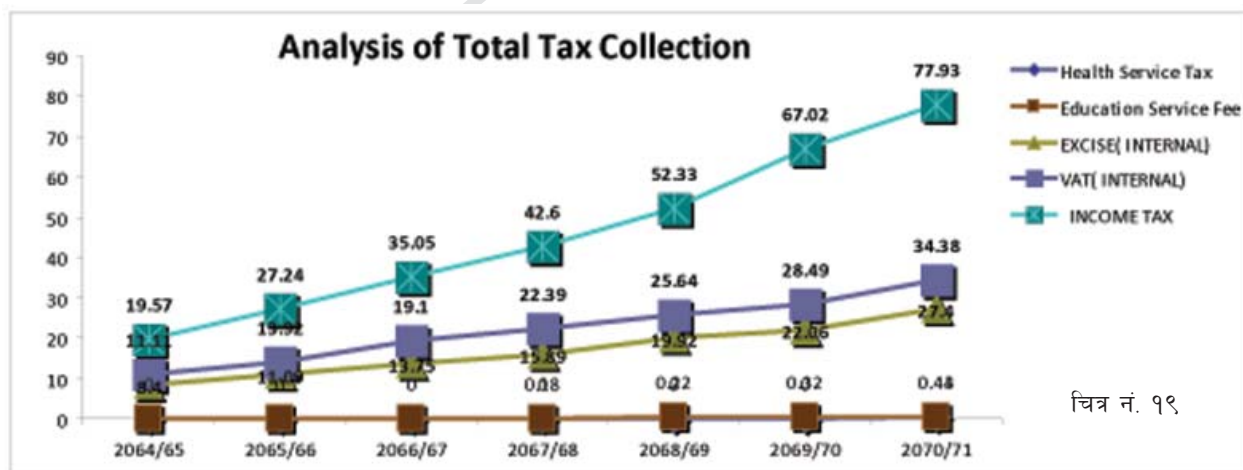
विकसित हुन नसकेको र विस्तार हुन नसकेको अर्थतन्त्रको कारण व्यक्तिगत आयलाई अपेक्षा गरिए अनुरूप वृद्धि गर्न सकिएको छैन । तसर्थ संस्थागत आयकरको तुलनामा व्यक्तिगत आयकर कमै देखिन्छ । मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फ विगत वर्षको तुलनामा राजस्व संकलन बढ्दै गएतापनि उक्त करको संभाव्यता अनुरूप अझै पूर्ण रूपमा कर संकलन हुन नसकेको देखिन्छ । मूल्य अभिवृद्धि करको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने राज्यसँग जनताको अन्तरसंवाद, कर प्रशासनको प्रभावकारिताको अभाव र अझै पनि भन्सार मूल्यांकनका समस्याले यसको राजस्वमा योगदान वृद्धि गर्न नसकिएको हो । विगत वर्षमा भन्दा हालका वर्षमा अन्तःशुल्क संकलनमा प्रणालीगत सुधारको अभावमा अपेक्षाकृत असुल हुनु पर्ने राजस्व संकलन नभएको देखिन्छ । अन्तःशुल्क प्रशासनका कार्यप्रणाली र कार्यविधि अझै पनि परम्परागत भएकोले यसलाई आधुनिकीकरण गदै विद्युतीय प्रणालीको प्रयोगमा लैजानु पर्ने देखिन्छ । वहालकर र आयकरको सन्दर्भमा बृहत अनुगमनको आवश्यकता देखिन्छ ।

३.१ विगत ७ वर्षको राजस्व संकलनको अवस्था

तलको तालिकामा आ.व. २०६४/०६५ देखि आ.व. २०७०/०७१ सम्म प्रत्येक आ.व.मा मू.अ.कर, आयकर तथा अन्तःशुल्कको लक्ष्य र प्रगति प्रस्तुत गरिएको छ । आ.व. २०६४/६५ देखि २०७०/०७१ सम्म आन्तरिक राजस्वमा क्रमिक रूपमा वृद्धि भएको पाइन्छ । आ.व. २०६६/०६७ सम्म शिक्षा सेवा शुल्कमा कुनै पनि लक्ष्य राखिएको थिएन भने आ.व. २०७०/०७१

तालिका १४ (रु अर्बमा)

Tax Heading	2064/065	2065/066	2066/067	2067/068	2068/069	2069/070	2070/071
Health Service Tax	0	0	0	0	0	0	0.44
Education Service Fee	0	0	0	0.18	0.22	0.32	0.43
EXCISE(INTERNAL)	8.4	11.09	13.75	15.89	19.92	22.06	27.4
VAT(INTERNAL)	11.11	13.92	19.1	22.39	25.64	28.49	34.38
INCOME TAX	19.57	27.24	35.05	42.6	52.33	67.02	77.93
Total Tax Rev.	39.08	52.25	67.9	81.06	98.11	117.89	140.58

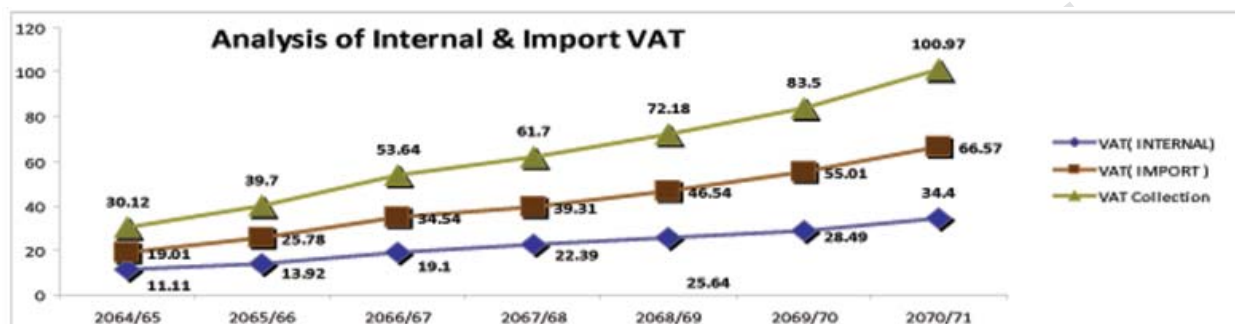
चित्र नं. १९

वाट स्वास्थ्य सेवा करको लक्ष्यको थालनी गरिएको छ । आ.व. २०६४/०६५ मा आयकर मू.अ.कर र अन्तःशुल्कको उपलब्धि क्रमशः १९.५७, ११.११ र ८.४ अर्ब रहेको थियो भने यी करहरूको संकलन आ.व. २०७०/०७१ सम्म आइपुग्दा क्रमशः ७७.९३, ३४.३८ र २७.४ अर्ब रहेको पाइन्छ भने शिक्षा सेवा शुल्क र स्वास्थ्य सेवा करको संकलन क्रमशः ०.४३ र ०.४४ अर्ब भएको देखिन्छ ।

३.२ मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक र पैठारी संकलन अनुपात

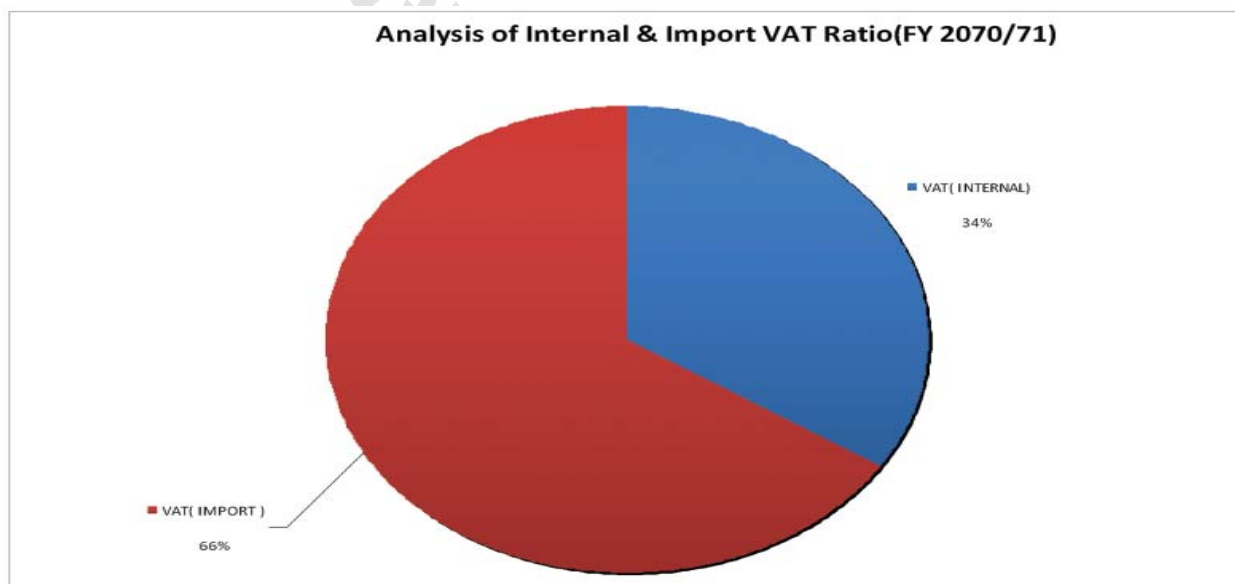
आर्थिक वर्ष ०६४/०६५ मा जम्मा मुअकर संकलन ३० अर्ब १२ करोड रहेकोमा आन्तरिक तर्फ ११ अर्ब ११ करोड र पैठारी तर्फ १९ अर्ब १ करोड संकलन भएकोमा आन्तरिक र पैठारी तर्फको अनुपात तालिका १५ (रु अर्बमा)

Tax Heading	2064/065	2065/066	2066/067	2067/068	2068/069	2069/070	2070/071
VAT(INTERNAL)	11.11	13.92	19.1	22.39	25.64	28.49	34.4
VAT(IMPORT)	19.01	25.78	34.54	39.31	46.54	55.01	66.57
VAT Collection	30.12	39.7	53.64	61.7	72.18	83.5	100.97
Ratio	37:63	35:65	36:64	36:64	36:64	34:66	34:66
VAT Collection (%)	17	31.81	35.11	15.02	16.99	15.68	20.92

चित्र नं. २०

३७:६३ रहेको देखिन्छ भने यसैगरी ०६५/०६६ मा ३५:६५ रहेको छ । आ.व. २०६९/०७० मा जम्मा मुअकर संकलन ८३ अर्ब ५० करोड रहेकोमा आन्तरिक तर्फ २८ अर्ब ४९ करोड र पैठारी तर्फ ५५ अर्ब १ करोड संकलन भएकोमा आन्तरिक र पैठारी तर्फको अनुपात ३४:६६ को रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी आ.व. २०७०/०७१ मा जम्मा मुअकर संकलन १ खर्ब ९७ करोड रहेकोमा आन्तरिक तर्फ ३४ अर्ब

चित्र नं. २१

४० करोड र पैठारी तर्फ ६६ अर्ब ५७ करोड संकलन भएकोमा आन्तरिक र पैठारी तर्फको अनुपात ३४:६६ को रहेको देखिन्छ ।

आ.व. २०६४/०६५ मा मुअकर संकलनको वृद्धि १७ प्रतिशत रहेको थियो भने यो वृद्धिदर २०६६/०६७ मा सबैभन्दा बढी ३५.११ प्रतिशत भएकोमा २०६७/०६८ मा सबैभन्दा कम १५.०२ प्रतिशत भएको देखिन्छ भने आ.व. २०७०/०७१ मा मुअकर संकलनको वृद्धि २०.९२ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । मू.अ.कर संकलनमा आन्तरिक योगदान ३६ र पैठारी योगदान ६४ प्रतिशत रहेको छ । सो अनुपात गत वर्ष ३६:६४ रहेको थियो । उपर्युक्त तथ्यांकलाई विश्लेषण गर्दा अघिल्लो आ.व.को तुलनामा आन्तरिकमा र पैठारीमा कुनैपनि वृद्धि आएको देखिदैन ।

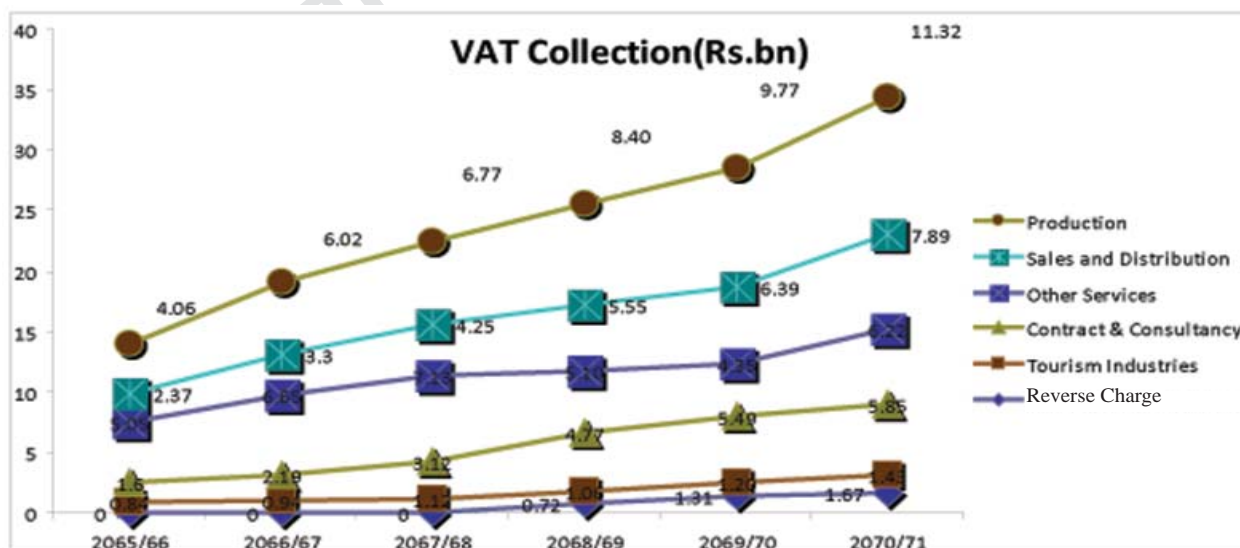
३.३ शिर्षकगत मू.अ.कर संकलन (आन्तरिक तर्फ)

शिर्षकगत मू.अ.कर संकलनलाई हेर्दा आ.व. २०६५/०६६ मा ठेक्का परामर्शमा संकलन भएको देखिदैन भने विक्री वितरण, पर्यटन, अन्य सेवा क्रमशः २.३७, ०.८७, र ५.०५ अर्ब संकलन भएको देखिन्छ । मू.अ.कर संकलन (आन्तरिक तर्फ) आ.व. २०६६/०६७, आ.व. २०६७/०६८, आ.व. २०६८/०६९, आ.व. २०६९/०७० मा क्रमशः बढी रहेको देखिन्छ भने आ.व. २०७०/०७१ मा यसको अनुपात अझ बढ्दै गएको देखिन्छ भने कूल आन्तरिक मू.अ.कर संकलन ३४.३९ अर्ब रूपैया रहेको देखिन्छ ।

तालिका १६

Tax Heading	2065/066	2066/067	2067/068	2068/069	2069/070	2070/071
Reverse Charge	0	0	0	0.72	1.31	1.67
Tourism Industries	0.84	0.94	1.12	1.06	1.20	1.43
Contract & Consultancy	1.6	2.19	3.12	4.77	5.49	5.85
Other Services	5.05	6.65	7.13	5.10	4.35	6.22
Sales and Distribution	2.37	3.3	4.25	5.55	6.39	7.89
Production	4.06	6.02	6.77	8.40	9.77	11.32
Total VAT	13.92	19.10	22.39	25.61	28.51	34.39

जसमा रिभर्स चार्ज, पर्यटन उद्योग, अन्य सेवा, ठेक्का, विक्री वितरण, उत्पादनमा क्रमशः १.३२, १.२०, ४.३४, ५.४८, ६.३७ र ९.७७ अर्ब संकलन भएको छ । आ.व. ०६९/०७० मा शिर्षकगत मुअकर संकलनमा सबभन्दा बढी वृद्धिदर उत्पादनमा भएको छ भने अन्य सेवामा वृद्धिदर घट्न गएको छ ।

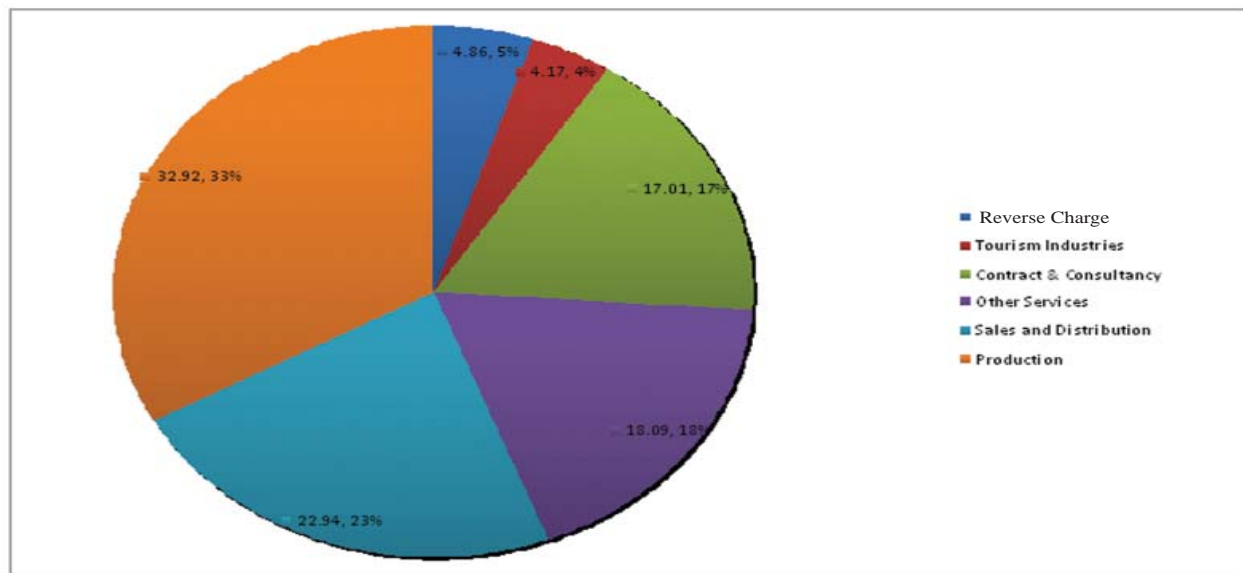

चित्र नं. २२

३.४ आ.व. २०७०/०७१ मा मूअकर संकलन (आन्तरिक तर्फ)

आ.व. २०७०/०७१ मा मूअकर संकलन आन्तरिक तर्फको योगदान ३४.३९ अर्ब रूपैया रहेको पाइन्छ । जसमध्ये ठेक्का, Reverse Charge १.६७, पर्यटनको १.४३, बिक्री वितरण ७.८९, अन्य सेवा ६.२२, ठेक्का

चित्र नं. २३

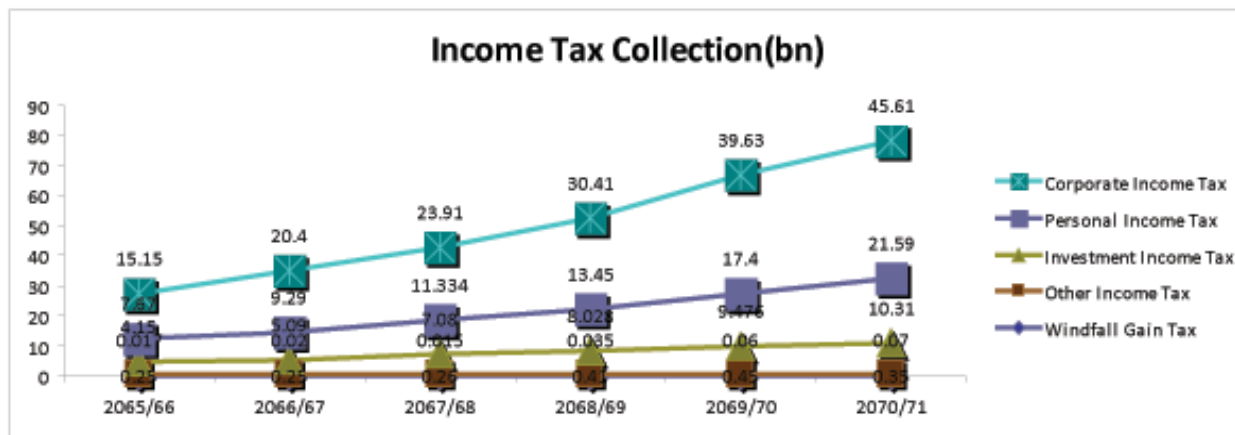
परामर्श ५.८५ र उत्पादन ११.३२ अर्ब रहेको देखिन्छ ।

३.५ शीर्षकगत आयकर संकलन

तालिका १७ (रु अर्बमा)

Tax Heading	2065/066	2066/067	2067/068	2068/069	2069/070	2070/071
Windfall Gain Tax	0.017	0.02	0.015	0.035	0.06	0.07
Other Income Tax	0.25	0.25	0.26	0.41	0.45	0.35
Investment Income Tax	4.15	5.09	7.08	8.028	9.476	10.31
Personal Income Tax	7.67	9.29	11.334	13.45	17.4	21.59
Corporate Income Tax	15.15	20.4	23.91	30.41	39.63	45.61
Total Income Tax	27.237	35.05	42.599	52.333	67.016	77.93

आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ मा आयकर ७७ अर्ब ९३ करोड संकलन भएको देखिन्छ । आ.व. २०६५/६६ मा आकस्मिक लाभकर अन्य आयकर लगानीमा आयकर, व्यक्तिगत वा फर्मबाट प्राप्त आयकर र संस्थागत आयकर क्रमशः ०.०१७, ०.२५, ४.१५, ७.६७, १५.१५ रहेकोमा आ.व. २०६६/६७ हुँदै आ.व. २०६७/०६८ मा आइपुग्दा क्रमशः ०.०१५, ०.२६, ७.०८, ११.३३, २३.९१ गरी जम्मा आयकर वृद्धि भई ४२.५९९ अर्ब संकलन भएको थियो । त्यसैगरी शीर्षकगत आयकर संकलन आ.व. २०७०/०७१ सम्म आइपुग्दा यसको असुली क्रमशः ०.०७, ०.३५, १०.३१, २१.५९, ४५.६१ गरी जम्मा शीर्षकगत आयकर ७७.९३ अर्ब रूपैया संकलन भएको देखिन्छ ।

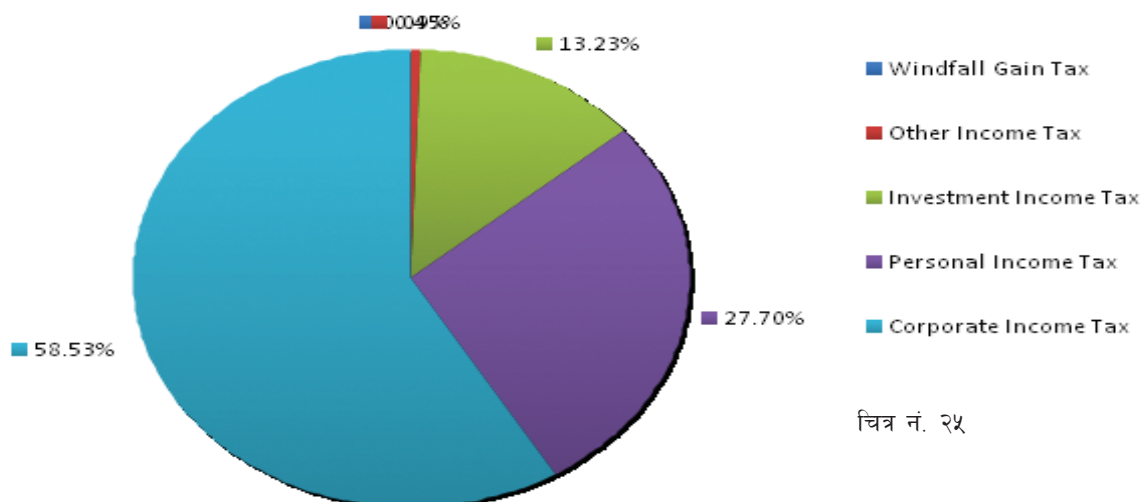
चित्र नं. २४

३.६ आ.व. २०७०/०७१ मा आयकरको संरचनात्मक अवस्था

आ.व. २०७०/०७१ मा आयकरको आन्तरिक अंश ७७.९३ अर्व रहेको छ । जसमा आकस्मिक लाभकरको अंश ०.०७, अन्य आयकरको अंश ०.३५ लगानीमा आयकर १०.३१, व्यक्तिगत वा एकलौटी फर्म २१.५९ र संस्थागत आयकरको अंश ४५.६१ गरी कूल आयकर संकलन ७७.९३ अर्व रहेको देखिन्छ ।

आयकर संकलनको संरचनात्मक अवस्थाको विश्लेषण गर्दा संस्थागत आयकर, पारिश्रमिक आयकर, लगानीमा आयकर, पूंजीगत लाभ र आकस्मिक लाभ कर विगत आ.व. २०६२/०६३ देखि नै क्रमिक वृद्धि भइरहेको छ । उक्त वृद्धिमा संस्थागत आयकरको योगदान हाल सम्म पनि उच्च रहेको छ । सरकारी प्रतिष्ठानको योगदान सबैभन्दा कमजोर देखिन्छ । यसरी कमी राजस्व संकलन हुनुमा सरकारी प्रतिष्ठानको कार्यान्वयन क्षमता कमजोर भएको विभिन्न अध्ययन तथा प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको पाइन्छ । हालको विश्वव्यापी प्रचलन

Structural Analysis of Income Tax (FY 2070/71)

चित्र नं. २५

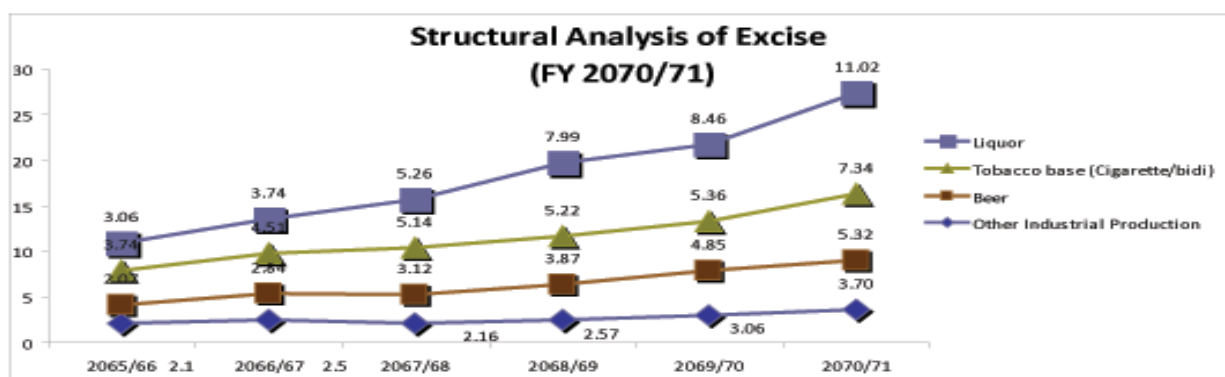
पारिश्रमिक करमा बढी जोड दिई संस्थागत आयकर संकलनमा क्रमशः घटाउँदै लैजाने रहेको छ । पारिश्रमिक आयको योगदान कूल कर राजस्वमा उल्लेखनीय हुनुपर्नेमा उक्त करवाट अपेक्षित राजस्व संकलन हुन सकेको छैन । व्यक्तिगत राजस्व संकलन कम हुनुमा लगानीको आयकर संकलनमा प्रभाकारी अनुगमनको अभाव, कर तिर्ने बानीमा सुधार नआउनु, प्राकृतिक व्यक्तिको व्यवसाय तथा लगानीको कर सहभागिताको स्तरमा सुधार गर्न नसक्नु र करदाताको दायरमा पनि विस्तार नआउनु प्रमुख कारणहरु हुन् ।

३.७ अन्तःशुल्कको संरचनात्मक अवस्था

आ.व. २०६५/०६६ मा अन्य औद्योगिक उत्पादन, चुरोट बिन्डी, मदिरा र वियरको अंश क्रमशः २.१, ३.७४, ३.०६ र २.०७ अर्ब गरी जम्मा १०.९७ अर्ब अन्तःशुल्कको अंश रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी आ.व. २०६६/०६७ मा अन्तःशुल्कको अंश १३.५९ प्रतिशत रहेको थियो भने क्रमशः यसको अंश बढ्दै गएर आ.व. २०७०/०७१ सम्म आइपुग्दा यसको अंश बढेर २७.३७ अर्ब रहेको देखिन्छ ।

तालिका १८ (रु अर्बमा)

Tax Heading	2065/066	2066/067	2067/068	2068/069	2069/070	2070/071
Other Industrial Production	2.1	2.5	2.16	2.57	3.06	3.70
Beer	2.07	2.84	3.12	3.87	4.85	5.32
Tobacco base (Cigarette/bidi)	3.74	4.51	5.14	5.22	5.36	7.34
Liquor	3.06	3.74	5.26	7.99	8.46	11.02
Excise	10.97	13.59	15.68	19.65	21.73	27.37

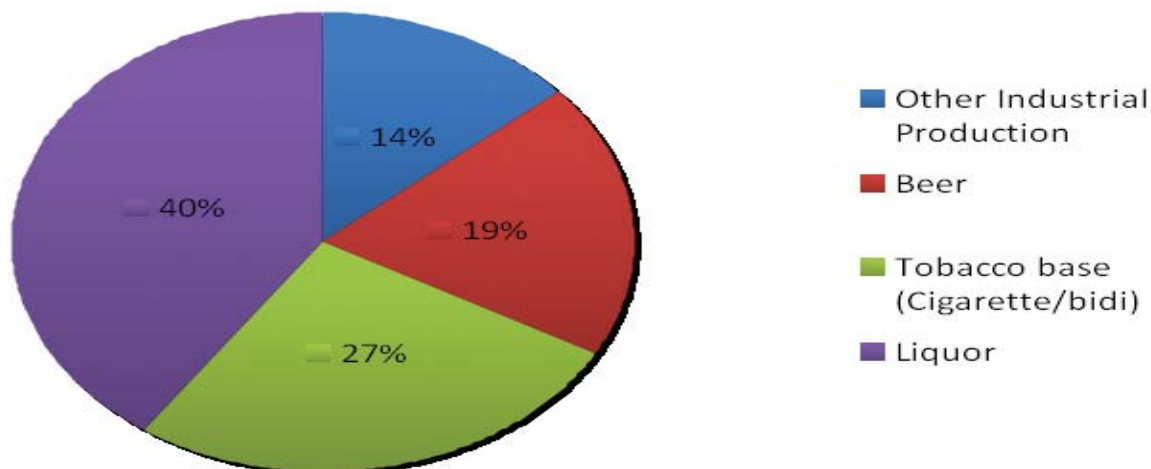

चित्र नं. २६

३.८ आ.व. २०७०/०७१ मा अन्तःशुल्कको संरचनात्मक अवस्था

आ.व. २०७०/०७१ मा अन्तःशुल्क तर्फ चुरोट, बिन्डीको अंश ७.३४ अर्ब, अन्य औद्योगिक उत्पादनको अंश, ३.७० अर्ब, वियरको अंश ५.३२ अर्ब र मदिराको अंश ११.०२ अर्ब रहेको थियो भने अन्तःशुल्कको कूल अंश २७.३७ अर्ब रहेको देखिन्छ ।

Structural Analysis of Excise (FY 2070/71)

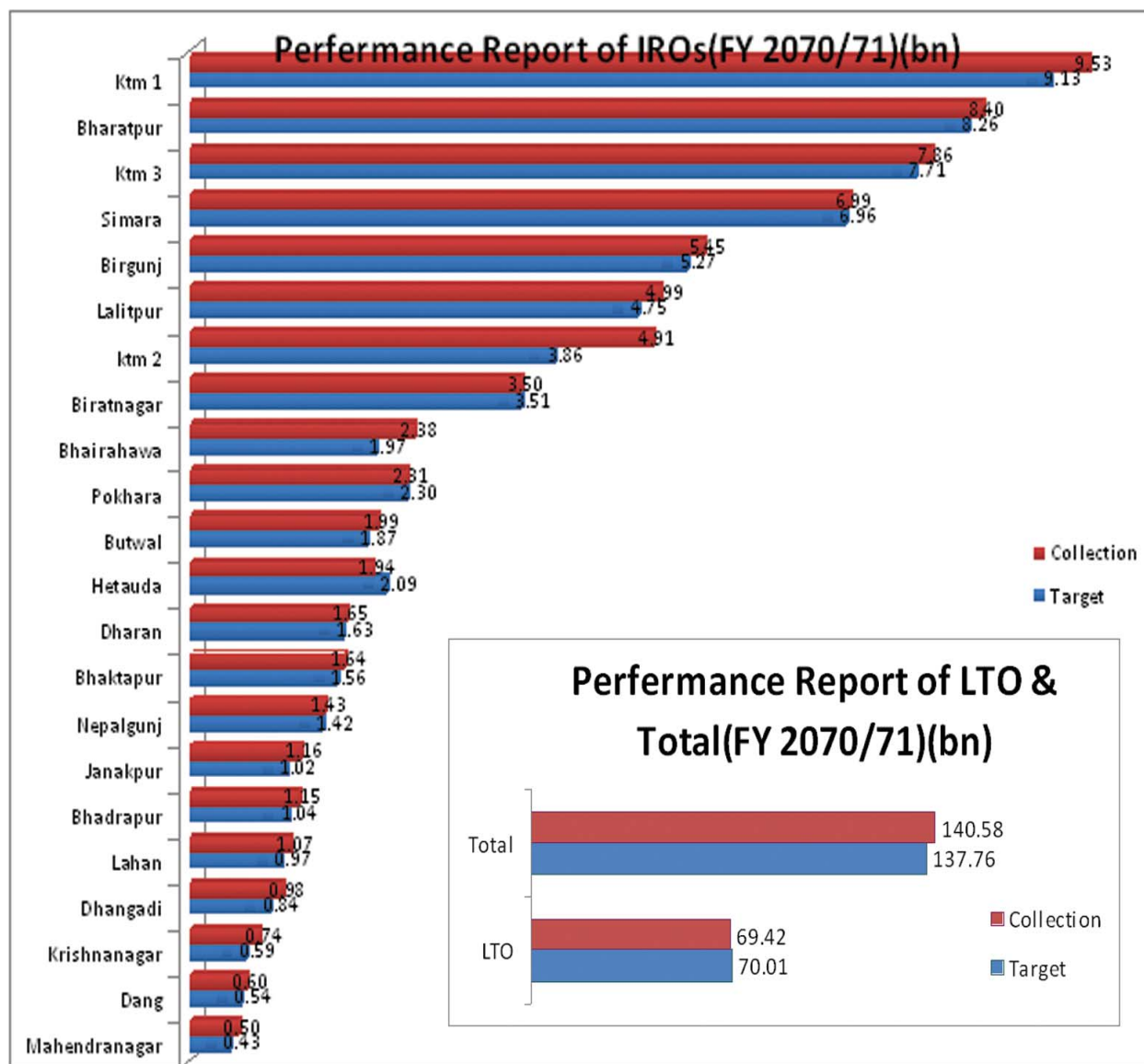
चित्र नं. २७

३.९ आ.व. २०७०/०७१ राजस्व संकलनको कार्यालयगत विश्लेषण

आ.व. २०७०/०७१ मा आयकर, मूअकर, अन्तशुल्क, शिक्षा सेवा तथा स्वास्थ्य सेवा करको कूल लक्ष्य १३७.७६ अर्ब रूपैया रहेकोमा १४०.५८ अर्ब संकलन अर्थात् १०२ प्रतिशत प्रगति भएको देखिन्छ । आन्तरिक राजस्व विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूलाई विभिन्न शिर्षकहरूमा १३७.७६ अर्ब लक्ष्य तोकिएकोमा सो उपलब्धि भएको देखिन्छ । आन्तरिक राजस्व कार्यालयहरूलाई तोकिएको लक्ष्यमा सबैभन्दा बढी प्रतिशत राजस्व लक्ष्य प्राप्त गर्ने कार्यालयमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय क्षेत्र नं. २ ले १२७ प्रतिशत राजस्व संकलन गरेको छ भने सबैभन्दा कम संकलन गर्नेमा हेटौडाले ९३ प्रतिशत संकलन गरेको देखिन्छ ।

तालिका १९ (रु अर्बमा)

Office IRO	Target	Collection	Percent
Mahendranagar	0.43	0.50	116
Dang	0.54	0.60	110
Krishnanagar	0.59	0.74	125
Dhangadi	0.84	0.98	116
Lahan	0.97	1.07	110
Bhadrapur	1.04	1.15	110
Janakpur	1.02	1.16	113
Nepalgunj	1.42	1.43	101
Bhaktapur	1.56	1.64	105
Dharan	1.63	1.65	102
Hetauda	2.09	1.94	93
Butwal	1.87	1.99	106
Pokhara	2.30	2.31	100
Bhairahawa	1.97	2.38	121
Biratnagar	3.51	3.50	100
ktm 2	3.86	4.91	127
Lalitpur	4.75	4.99	105
Birgunj	5.27	5.45	103
Simara	6.96	6.99	100
Ktm 3	7.71	7.86	102
Bharatpur	8.26	8.40	102
Ktm 1	9.13	9.53	104
LTO	70.01	69.42	99
Total	137.76	140.58	102

चित्र नं. २८

यसका अतिरिक्त ज्यालाको दरमा बृद्धि नहुदा रोजगारीको आयमा कमि भएको र आंशिक रुपमा करको अनुगमन प्रभावकारी बनाउन नसक्दा पनि अपेक्षा गरिए अनुरूपको राजस्व संकलन हुन नसकेको हो । यसका साथै नेपालको व्यक्तिगत करको दरले आयको ठाडो समानता कायम गर्ने गरी विवेकशील करको दरको अभावले पनि यस संरचनागत करमा प्रभाव पार्न गएको हो । उपर्युक्त कर बाहेक अन्य करहरूको राजस्व संकलनमा योगदान रहने नै भएता पनि लगानीमा आयकर, बहाल कर, व्याज कर, पूंजीगत लाभ कर, लाभांश र आकस्मिक लाभ करमा समेत उचित अनुगमन हुनु पर्ने देखिन्छ । यसका साथै अर्थतन्त्रको विस्तारको क्रममा यस प्रकारको अवस्था देखिएता पनि क्रमशः आर्थिक विस्तार र लगानीको वातावरण अनुकूल सुधार आएमा लगानीको आयकरमा सुधार आउन सक्दछ । घर बहालको प्रभावकारी अनुगमन व्यवस्था र व्यवसायिक घनत्व भएको क्षेत्रमा अप्रत्यक्ष कर गणनाको विधिको अवलम्बन गरी कर कानूनको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न सकिएमा यस क्षेत्रबाट राजस्व संकलनमा अनुकूल प्रभाव पर्न जाने देखिन्छ ।

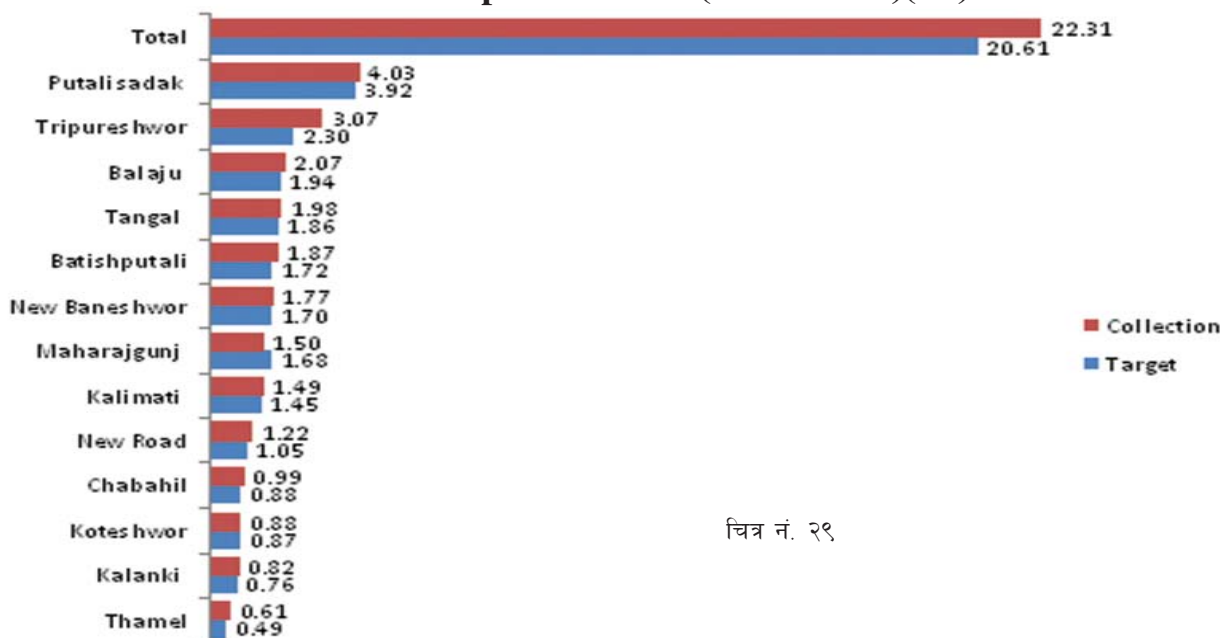
३.१० राजस्व संकलनको करदाता सेवा कार्यालयगत विश्लेषण आ.व. २०७०/०७१ (उपत्यका)

आ.व. २०७०/०७१ मा उपत्यकाभित्र रहेका करदाता सेवाहरूलाई २०.६१ अर्ब लक्ष्य तोकिएकोमा लक्ष्यको तुलनामा १०८ प्रतिशत अर्थात् २२.३१ अर्ब संकलन भएको छ। उपत्यकाभित्र रहेका करदाता सेवा कार्यालयहरूलाई तोकिएको लक्ष्यमा सबभन्दा बढी प्रतिशत लक्ष्य हासिल गर्ने करदाता सेवा कार्यालय त्रिपुरेश्वरले १३४ प्रतिशत प्रगति गरेको छ। त्यसैगरी सबभन्दा कम महाराजगञ्जले ८९ प्रतिशत प्रगति गरेको छ।

तालिका २० (रु अर्बमा)

Office Name	Target	Collection	Percent
Thamel	0.49	0.61	124
Kalanki	0.76	0.82	109
Koteshwor	0.87	0.88	101
Chabahil	0.88	0.99	112
New Road	1.05	1.22	117
Kalimati	1.45	1.49	103
Maharajgunj	1.68	1.50	89
New Baneshwor	1.70	1.77	104
Batishputali	1.72	1.87	108
Tangal	1.86	1.98	107
Balaju	1.94	2.07	107
Tripureshwor	2.30	3.07	134
Putalisadak	3.92	4.03	103
Total	20.61	22.31	108

Performance Report of TSO's(FY 2070/71)(bn)

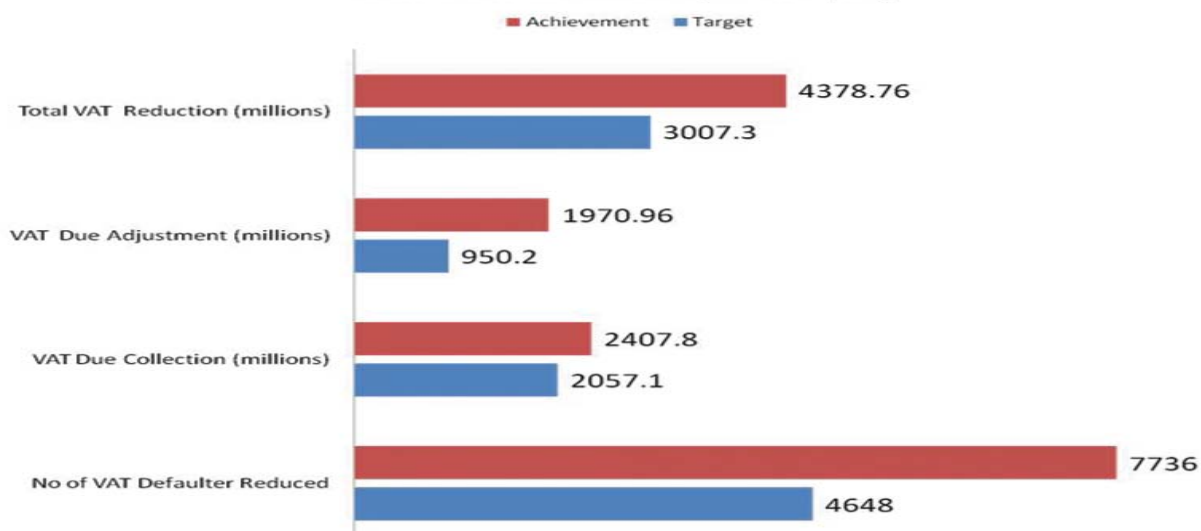

चित्र नं. २९

३.११ बक्यौता संकलनका अभियानात्मक उपलब्धिहरू मू.अ.कर तर्फ

आ.व. २०७०/०७१ मा मू.अ.कर तर्फ ३ अर्ब ७३ लाख बक्यौता असुली/फछ्यौट गर्ने लक्ष्य रहेकोमा ४ अर्ब ३७ करोड ८७ लाख बक्यौता असुली/फछ्यौट भएको देखिन्छ। जुन लक्ष्यको तुलनामा १४५.६ प्रतिशत प्रगति भएको छ। त्यसैगरी **Number of VAT Defaulter Reduced** को लक्ष्य ४६४८ रहेकोमा यसको उपलब्धि लक्ष्यभन्दा भण्डै दोब्बर ७७३६ भएको देखिन्छ। त्यसैगरी

VAT Arrear Collection (FY 2013/14)

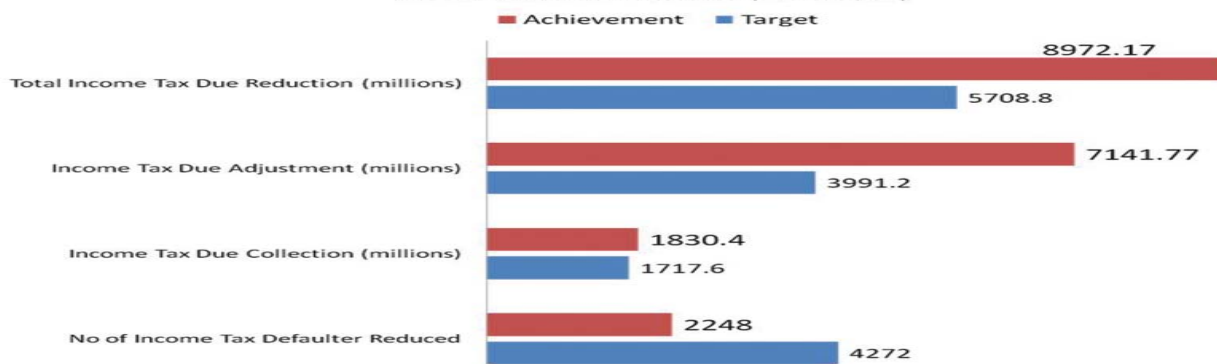
चित्र नं. ३०

VAT Due Collection को लक्ष्य २ अर्ब ५ करोड ७ लाख रहेकोमा यसको उपलब्धि २ अर्ब ४० करोड ७८ लाख रहेको छ भने **VAT Due Adjustment** को लक्ष्य ९५ करोड २ लाख रहेकोमा यसको उपलब्धि १ अर्ब ९७ करोड ९ लाख रहेको देखिन्छ।

आयकर तर्फ

आ.व. २०७०/०७१ मा आयकर तर्फ ५ अर्ब ७० करोड ८८ लाख बक्यौता फर्स्यौट गर्ने लक्ष्य रहेकोमा ८ अर्ब ९७ करोड २१ लाख बक्यौता असुली भएको देखिन्छ। जुन लक्ष्यको तुलनामा १५७.२ प्रतिशत प्रगति भएको देखिन्छ। त्यसैगरी **Number of Income Tax Defaulter Reduced** को लक्ष्य ४२७२ रहेकोमा यसको उपलब्धि २२४८ भएको देखिन्छ। त्यसैगरी **Income Tax Due Collection** को लक्ष्य १ अर्ब ७१ करोड ७६ लाख रहेकोमा यसको उपलब्धि १ अर्ब ८३ करोड ४ लाख रहेको छ भने **Income Tax Due Adjustment** को लक्ष्य ३ अर्ब ९९ करोड १२ लाख रहेकोमा यसको उपलब्धि ७ अर्ब १४ करोड १७ लाख रहेको देखिन्छ।

Income Tax Arrear Collection (FY 2013/14)

चित्र नं. ३१

आन्तरिक राजस्व विभाग

भाग-४:
अनुसूची र तालिकाहरू

आन्तरिक राजस्व विभाग

Registration Income Tax by Taxpayer's Type in FY 2070/071 REPORT AS 2071.07.24																
Sno	Office Code	Office Name	INDIVIDUALS	PVT.LTD	PUBLIC LTD	COOPERATIVE	PARTNERSHIP FORM	PAROPAKARI FORM	NGO	INGO	EDUCATIONAL	HOSPITAL	OTHERS	GOVERNMENT	DONOR	TOTAL
1	11	Bhadrapur	4,044	193	0	309	108	20	159	0	17	1	23	0	0	4,237
2	12	Biratnagar	3,031	211	2	129	84	26	41	0	7	3	116	0	0	3,244
3	13	Dharan	3,199	157	1	152	95	29	71	0	17	0	12	0	0	3,357
4	14	Janakpur	3,040	219	1	437	60	14	179	0	66	6	9	0	0	3,260
5	15	Lahan	3674	196	0	201	100	3	161	0	2	1	2	0	0	3,870
6	16	Simara	1996	76	1	176	23	6	131	1	11	2	3	0	0	2,073
7	17	Birgunj	1655	115	0	142	52	2	49	0	1	0	12	0	0	1,770
8	18	Hetauda	1062	59	0	106	36	3	49	0	1	0	23	0	0	1,121
9	19	Bharatpur	3557	199	1	228	123	20	97	1	1	0	76	0	0	3,757
10	20	Dhangadi	3138	135	1	103	99	8	162	0	4	0	9	0	0	3,274
11	21	Mahendra-nagar	1706	72	0	159	40	9	80	0	11	0	1	0	0	1,778
12	22	Pokhara	4804	418	2	196	135	6	68	2	1	1	32	0	1	5,224
13	23	Lalitpur	1852	831	0	92	112	7	178	8	6	2	81	0	0	2,683
14	24	Bhairahawa	2411	130	1	88	58	23	99	0	9	1	19	0	0	2,542
15	25	Ktm 3	4823	2271	6	148	258	21	451	10	8	0	120	0	0	7,100
16	26	Nepalgunj	4057	169	1	260	153	12	173	2	6	0	12	0	0	4,227
17	27	Ktm 1	3670	2292	8	49	205	16	411	4	4	0	254	0	0	5,970
18	28	ktm 2	1368	522	3	6	79	15	50	2	3	0	27	0	0	1,893
19	29	Bhaktapur	3127	417	4	444	136	5	313	0	9	0	45	0	0	3,548
20	30	Krishnana-gar	1662	59	0	34	30	3	52	0	6	0	4	0	0	1,721
21	33	Butwal	3204	158	1	112	107	6	45	0	6	1	67	0	0	3,363
22	51	Dang	2620	118	1	189	56	3	83	0	5	0	2	0	0	2,739
23	52	LTO	3	6	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	9
		Total	63,703	9,023	34	3,760	2,149	257	3,102	30	201	18	951	0	1	72,760

Registration in IT in FY 2070.071 REPORT AS 2071.07.24			
Sno	Office Code	Office Name	Registration in IT
1	11	Bhadrapur	4,877
2	12	Biratnagar	3,652
3	13	Dharan	3,736
4	14	Janakpur	4,050
5	15	Lahan	4,340
6	16	Simara	2,431
7	17	Birgunj	2,028
8	18	Hetauda	1,343
9	19	Bharatpur	4,314
10	20	Dhangadi	3,667
11	21	Mahendranagar	2,084
12	22	Pokhara	5,668
13	23	Lalitpur	3,180
14	24	Bhairahawa	2,852
15	25	Ktm 3	8,121
16	26	Nepalgunj	4,850
17	27	Ktm 1	6,927
18	28	ktm 2	2,083
19	29	Bhaktapur	4,536
20	30	Krishnanagar	1,850
21	33	Butwal	3,720
22	51	Dang	3,080
23	52	LTO	11
		Total	83,400

Registration in VAT 2070/071 REPORT AS 2071.07.24						
Sno	Office Code	Office Name	Monthly	Trimester	Bi-Monthly	Total
1	11	Bhadrapur	537	117	0	654
2	12	Biratnagar	440	295	0	735
3	13	Dharan	256	246	0	502
4	14	Janakpur	415	346	0	761
5	15	Lahan	266	396	0	662
6	16	Simara	190	214	0	404
7	17	Birgunj	188	376	0	564
8	18	Hetauda	251	48	0	299
9	19	Bharatpur	154	525	0	679
10	20	Dhangadi	72	345	0	417
11	21	Mahendranagar	13	260	0	273
12	22	Pokhara	861	303	0	1,164
13	23	Lalitpur	291	771	0	1,062
14	24	Bhairahawa	167	321	0	488
15	25	Ktm 3	795	1262	0	2,057
16	26	Nepalgunj	280	403	0	683
17	27	Ktm 1	744	1721	2	2,467
18	28	ktm 2	524	427	0	951
19	29	Bhaktapur	135	698	0	833
20	30	Krishnanagar	125	129	0	254
21	33	Butwal	268	502	0	770
22	51	Dang	159	242	0	401
23	52	LTO	11	1	0	12
		Total	7,142	9,948	2	17,092

TAXPAYER TYPE WISE STATUS REPORT AS 2071.07.24						
DESCRIPTION ENGLISH	TAXPAYER_ CATEGORY	TAXPAYER TYPE	ACTIVATE PAN UPTO 2069.070	ADDITIONAL PAN FY 2070.071	DEREGISTRED PAN 2070.071	ACTIVE TILL END OF 2070.071
PRIVATE LIMITED	B	02	78520	9023	4	87543
PROPRIETORSHIP	I	01	455489	63703	301	519192
PUBLIC LIMITED	B	03	1112	35	0	1147
COOPERATIVES	B	05	16080	3760	2	19840
PARTNERSHIP FIRMS	B	06	11449	2149	8	13598
PAROPKARI	B	07	1441	257	0	1698
NGO	B	08	27259	3102	0	30361
INGO	B	09	298	30	0	328
EDUC. INSTITUTION	B	10	1921	201	0	2122
HOSPITALS	B	11	88	18	0	106
OTHERS	B	99	5932	951	0	6883
GOVERNMENT ORGANIZAT	T	01	13	0	0	13
DONOR AGENCIES	T	02	10	1	0	11
DIPLOMATIC MISSION	T	03	1	0	0	1

Registration in VAT upto 2070.03.32 REPORT AS 2071.07.24						
Sno	Office Code	Office Name	Monthly	Trimester	Bi-Monthly	Total
1	11	Bhadrapur	3,293	770	0	4,063
2	12	Biratnagar	3,238	2,013	2	5,253
3	13	Dharan	2,093	1,243	0	3,336
4	14	Janakpur	2,598	1497	0	4,095
5	15	Lahan	1481	1879	0	3,360
6	16	Simara	1098	1270	0	2,368
7	17	Birgunj	2929	2409	0	5,338
8	18	Hetauda	1677	951	0	2,628
9	19	Bharatpur	2161	2149	64	4,374
10	20	Dhangadi	989	1976	0	2,965
11	21	Mahendranagar	278	1774	0	2,052
12	22	Pokhara	5825	2020	1	7,846
13	23	Lalitpur	3651	4678	2	8,331
14	24	Bhairahawa	1255	1552	12	2,819
15	25	Ktm 3	9635	10006	19	19,660
16	26	Nepalgunj	2377	2905	7	5,289
17	27	Ktm 1	10791	12143	7	22,941
18	28	ktm 2	7891	3276	1	11,168
19	29	Bhaktapur	1822	3858	2	5,682
20	30	Krishnanagar	681	760	0	1,441
21	33	Butwal	2269	2138	5	4,412
22	51	Dang	1065	1552	4	2,621
23	52	LTO	541	11	4	556
		Total	69,638	62,830	130	132,598

VAT RETURN IN FY 2070.071 REPORT AS 2071.07.24			
Month	Debit return	Credit return	Zero return
4	13707	43197	32458
5	6789	28155	14332
6	7442	28090	14178
7	7183	28395	14297
8	14981	46359	30357
9	7509	29142	13699
10	7372	29706	13692
11	7761	29798	13494
12	19671	45047	25942
13	8351	29748	13389
14	8889	29528	13191
15	12591	26264	11905
TOTAL	122246	393429	210934

**Comparative Performance of collection Up to Shrawan
Inland revenue Department
Rs.in million**

S.N	Head	FY 068/69	FY 069/70	Change% compared to last year	FY 070/71	Change% compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achievement %
1	Total Tax collection(Rs.)	6499.2	8368.9	128.8	9689.8	115.8	9243.72	105
1.1	Income Tax	2280.9	3311.5	145.2	4035.2	121.9	3306.75	122
	Corporate income Tax	372.4	797.2	214.1	1374.7	172.4	0.0	
	Government Corporation -11121	13.13	24.56	187.05	389.69	1586.69		
	Public Limited Companies-11122	82.83	179.99	217.30	154.00	85.56		
	Private Limited Companies-11123	163.66	312.82	191.14	471.61	150.76		
	Other Companies -11124	112.75	279.87	248.22	359.38	128.41		
	Personel Income Tax	968.5	1369.4	141.4	1633.6	119.3	0.00	
	Personal Income Tax & proprietorship-11111	383.82	535.93	139.63	595.68	111.15		
	Capital Gain Tax Individual- 11113	24.92	49.62	199.12	70.39	141.86		
	Remuneration- 11112	497.14	668.25	134.42	793.10	118.68		
	Social security Tax -11211	62.60	115.58	184.63	174.42	150.91		
	Investment Income Tax	940.1	1144.9	121.8	1026.9	89.7	0.00	
	Rent & Lease -11131	133.92	154.55	115.40	192.05	124.26		
	Interest -11132	765.32	906.86	118.49	748.72	82.56		
	Dividend -11133	5.25	15.04	286.48	46.31	307.91		
	Capital Gain Tax-Corporate-11125	1.08	20.22	1872.22	0.01	0.05		
	Other income of Investment-11134	0.00	0.06	#DIV/0!	0.10	166.67		
	Windfall Gain tax-11135	2.66	5.58	209.77	2.52	45.16		
	Other Income Tax-11136	31.83	42.62	133.90	37.17	87.21		
1.2	Value Added Tax	2980.8	3538.5	118.7	3768.7	106.5	4073.42	92.5
	Production-11411	701.89	905.94	129.07	802.50	88.58		
	Sales and Distribution-11413	691.58	960.82	138.93	957.14	99.62		
	Contract & Consultancy-11414	1077.44	1219.19	113.16	1354.29	111.08		
	Tourism Industries-11415	118.11	76.58	64.84	101.39	132.40		
	Other Services-11416	370.76	231.45	62.43	311.45	134.56		
	Reverse charge-11417	20.99	144.53	688.57	241.98	167.43		
1.3	Excise	1217.7	1484.5	121.9	1829.2	123.2	1745.47	104.8
	Tobacco base(Cigarette/bidi)-11421	410.96	396.19	96.41	657.38	165.93		
	Liquor-11422	273.81	423.85	154.80	496.30	117.09		
	Beer-11423	274.51	360.13	131.19	348.11	96.66		
	Others Industrial production-11424	206.83	228.19	110.33	236.25	103.53		
1.5	Others(HST)-11442	51.63	76.09	147.38	91.18	119.83	83.49	
1.4	Education fees	19.8	34.4	174.2	56.7	164.8	34.59	163.9
	Education fees (school,college)-11443	19.2	29.90	155.73	49.50	165.55		
	Education fees (foreign study)-11444	0.55	4.50	818.18	7.20	160.00		

**Comparative Performance of collection Up to Bhadra
Inland revenue Department
Rs.in million**

S.N	Head	FY 068/69	FY 069/70	Change% compared to last year	FY 070/71	Change% compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achive-ment %
1	Total Tax collection(Rs.)	10960.5	13733.0	125.3	16267.9	118.5	15972.9	102
1.1	Income Tax	3761.5	5291.6	140.7	6531.4	123.4	5971.28	109
	Corporate income Tax	783.9	1231.7	157.1	1916.2	155.6	0.0	
	Government Corporation -11121	75.96	45.14	59.43	393.62	872.00		
	Public Limited Companies-11122	149.49	241.43	161.50	328.42	136.03		
	Privete Limited Companiese-11123	325.93	493.49	151.41	645.12	130.73		
	Other Companiese -11124	232.49	451.64	194.26	549.01	121.56		
	Personel Income Tax	1738.6	2481.2	142.7	2940.3	118.50	0.00	
	Personal Income Tax & proprietorship-11111	682.58	888.06	130.10	1047.62	117.97		
	Capital Gain Tax Individual- 11113	41.73	130.95	313.80	169.20	129.21		
	Remuneration- 11112	860.96	1203.85	139.83	1428.30	118.64		
	Social security Tax -11211	153.35	258.30	168.44	295.15	114.27		
	Investment Income Tax	1239.0	1578.8	127.4	1675.0	106.09	0.00	
	Rent & Lease -11131	234.63	283.97	121.03	347.43	122.35		
	Interest -11132	914.27	1171.14	128.10	1196.60	102.17		
	Dividend -11133	14.70	27.30	185.71	63.39	232.20		
	Capital Gain Tax-Corporate-11125	1.39	20.48	1473.38	1.01	4.93		
	Other income of Investment-11134	0.03	0.36	1200.00	2.13	591.67		
	Windfall Gain tax-11135	3.85	10.76	279.48	7.24	67.29		
	Other Income Tax-11136	70.16	64.75	92.29	57.15	88.26		
1.2	Value Added Tax	4646.9	5472.5	117.8	5990.7	109.47	6318.91	94.8
	Production-11411	1264.88	1513.75	119.68	1661.85	109.78		
	Sales and Distribution-11413	1044.61	1385.02	132.59	1407.39	101.62		
	Contract & Consultancy-11414	1369.51	1521.76	111.12	1704.68	112.02		
	Tourism Industries-11415	155.21	123.83	79.78	157.95	127.55		
	Other Services-11416	770.81	688.32	89.30	733.78	106.60		
	Reverse charge-11417	41.92	239.80	572.04	325.09	135.57		
1.3	Excise	2463.3	2827.0	114.76	3546.9	125.47	3526.0	100.6
	Tobacco base(Cigarette/bidi)-11421	748.07	808.84	108.12	1250.99	154.66		
	Liquor-11422	741.74	831.85	112.15	1080.98	129.95		
	Beer-11423	572.02	726.46	127.00	715.60	98.51		
	Others Industrial production-11424	401.47	459.80	114.53	499.33	108.60		
1.4	Health Fees-14442	61.4	93.94	152.95	122.15	130.03	53.10	
1.5	Education fees	27.3	48.1	175.9	76.7	159.65	103.66	74.0
	Education fees (school,college)-11443	24.3	39.86	164.03	59.75	149.90		
	Education fees (foreign study)-11444	3.03	8.20	270.63	16.98	207.07		

**Comparative Performance of collection Up to Asoj
Inland revenue Department
Rs.in million**

S.N	Head	FY 068/69	FY 069/70	Change% compared to last year	FY 070/71	Change% compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achive-ment %
1	Total Tax collection(Rs.)	15959.8	20005.0	125.3	23228.5	116.1	22702.2	102
1.1	Income Tax	5636.2	8136.4	144.4	9369.9	115.2	8762.0	107
	Corporate income Tax	1448.7	2353.4	162.4	2874.5	122.1	0.0	
	Government Corporation -11121	105.70	103.93	98.33	412.57	396.97		
	Public Limited Companies-11122	483.45	786.46	162.68	580.71	73.84		
	Privete Limited Companiese-11123	551.46	841.98	152.68	1083.74	128.71		
	Other Companiese -11124	308.13	621.06	201.56	797.51	128.41		
	Personel Income Tax	2616.8	3691.6	141.07	4401.2	119.22	0.0	
	Personal Income Tax & proprietorship-11111	1003.82	1328.87	132.38	1598.45	120.29		
	Remuneration- 11112	1279.85	1730.10	135.18	2054.23	118.73		
	Capital Gain Tax Individual- 11113	73.00	215.84	295.67	252.68	117.07		
	Social security Tax -11211	260.17	416.84	160.22	495.80	118.94		
	Investment Income Tax	1570.6	2091.3	133.1	2094.2	100.14	0.0	
	Rent & Lease -11131	354.63	454.57	128.18	541.79	119.19		
	Interest -11132	1078.59	1348.82	125.05	1352.23	100.25		
	Dividend -11133	40.87	73.64	180.18	109.60	148.84		
	Other income of Investment-11134	0.15	0.64	426.67	2.21	345.23		
	Windfall Gain tax-11135	5.32	16.97	318.98	12.32	72.61		
	Other Income Tax-11136	85.23	80.05	93.92	73.75	92.13		
	Capital Gain Tax-Corporate-11125	5.86	116.63	1990.27	2.32	1.99		
1.2	Value Added Tax	6301.0	7182.2	114.0	8160.5	113.62	8267.0	98.7
	Production-11411	1853.31	2190.49	118.19	2371.34	108.26		
	Sales and Distribution-11413	1372.01	1772.01	129.15	1834.35	103.52		
	Contract & Consultancy-11414	1597.20	1767.91	110.69	1941.65	109.83		
	Tourism Industries-11415	212.41	208.64	98.23	262.45	125.79		
	Other Services-11416	1154.53	892.90	77.34	1345.72	150.71		
	Reverse charge-11417	111.52	350.27	314.09	405.00	115.62		
1.3	Excise	3916.8	4517.7	115.34	5457.5	120.80	5485.5	99.5
	Tobacco base(Cigarette/bidi)-11421	1110.00	1253.05	112.89	1714.98	136.86		
	Liquor-11422	1331.95	1408.87	105.77	1751.26	124.30		
	Beer-11423	877.52	1179.53	134.42	1205.47	102.20		
	Others Industrial production-11424	597.32	676.23	113.21	785.83	116.21		
1.4	Health Fees-14442	70.07	104.16	148.65	136.04	130.61	115.0	118.3
1.5	Education fees	35.7	64.6	180.9	104.5	161.79	72.8	143.6
	Education fees (school,college)-11443	30.46	51.62	169.47	75.04	145.37		
	Education fees (foreign study)-11444	5.23	12.95	247.61	29.43	227.26		

**Comparative Performance of collection Up to Kartik
Inland revenue Department
Rs.in million**

S.N	Head	FY 068/69	FY 069/70	Change% compared to last year	FY 070/71	Change% compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achive-ment %
1	Total Tax collection(Rs.)	21909.0	27021.2	123.3	31329.2	115.9	31221.4	100
1.1	Income Tax	8011.6	11315.4	141.2	12701.4	112.2	12636.0	101
	Corporate income Tax	1849.9	3381.5	182.8	3648.4	107.9	0.0	
	Government Corporation -11121	122.32	319.69	261.36	416.57	130.30		
	Public Limited Companies-11122	628.44	1016.37	161.73	754.79	74.26		
	Privete Limited Companiese-11123	700.54	1203.23	171.76	1490.63	123.89		
	Other Companiese -11124	398.63	842.20	211.27	986.43	117.13		
	Personel Income Tax	3486.8	4771.1	136.83	5714.8	119.78	0.0	
	Personal Income Tax & proprietorship-11111	1235.47	1546.29	125.16	1911.90	123.64		
	Remuneration- 11112	93.39	297.47	318.52	2768.83	930.79		
	Capital Gain Tax Individual- 11113	1809.34	2418.10	133.65	421.88	17.45		
	Social security Tax -11211	348.60	509.24	146.08	612.23	120.22		
	Investment Income Tax	2674.9	3162.8	118.2	3338.1	105.54	0.0	
	Rent & Lease -11131	444.62	543.96	122.34	640.04	117.66		
	Interest -11132	1922.29	2168.24	112.79	2401.86	110.77		
	Dividend -11133	180.03	209.12	116.16	184.63	88.29		
	Other income of Investment-11134	4.92	116.64	2370.73	2.39	2.05		
	Windfall Gain tax-11135	0.18	0.66	366.67	15.94	2415.15		
	Other Income Tax-11136	5.87	21.20	361.16	90.64	427.55		
	Capital Gain Tax-Corporate-11125	116.98	103.00	88.05	2.59	2.51		
1.2	Value Added Tax	8107.6	9212.5	113.6	10701.7	116.17	10625.5	100.7
	Production-11411	2511.42	3046.13	121.29	3274.91	107.51		
	Sales and Distribution-11413	1834.62	2266.45	123.54	2449.55	108.08		
	Contract & Consultancy-11414	1800.42	2060.07	114.42	2282.86	110.81		
	Tourism Industries-11415	277.47	266.52	96.05	361.10	135.49		
	Other Services-11416	1542.30	1130.23	73.28	1839.73	162.77		
	Reverse charge-11417	141.34	443.06	313.47	493.54	111.39		
1.3	Excise	5660.0	6306.2	111.42	7657.4	121.43	7747.6	98.8
	Tobacco base(Cigarette/bidi)-11421	1580.39	1702.93	107.75	2334.89	137.11		
	Liquor-11422	2073.31	2121.15	102.31	2520.54	118.83		
	Beer-11423	1204.89	1566.70	130.03	1717.54	109.63		
	Others Industrial production-11424	801.42	915.44	114.23	1084.39	118.46		
1.4	Health Fees-14442	82.06	110.49	134.65	145.16	131.38	122.0	119.0
1.5	Education fees	47.7	76.6	160.5	123.7	161.44	90.3	136.9
	Education fees (school,college)-11443	47.72	58.13	121.81	85.19	146.55		
	Education fees (foreign study)-11444	0	18.47	0.00	38.47	208.28		

**Comparative Performance of collection Up to Mansir
Inland revenue Department
Rs.in million**

S.N	Head	FY 068/69	FY 069/70	Change% compared to last year	FY 070/71	Change% compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achive-ment %
1	Total Tax collection(Rs.)	27751.4	33466.7	120.6	39130.5	116.9	39003.8	100
1.1	Income Tax	9996.8	13853.3	138.6	15667.3	113.1	15739.6	100
	Corporate income Tax	2531.7	4420.2	174.6	4922.7	111.4	0.0	
	Government Corporation -11121	194.34	444.76	228.86	673.71	151.48		
	Public Limited Companies-11122	948.31	1475.65	155.61	1228.71	83.27		
	Privete Limited Companiese-11123	877.86	1469.35	167.38	1743.05	118.63		
	Other Companiese -11124	511.21	1030.40	201.56	1277.21	123.95		
	Personel Income Tax	4409.0	5760.7	130.66	6878.5	119.40	0.0	
	Personal Income Tax & proprietorship-11111	1537.59	1834.83	119.33	2258.05	123.07		
	Remuneration- 11112	138.66	332.81	240.02	3335.21	1002.14		
	Capital Gain Tax Individual- 11113	2279.35	2954.00	129.60	516.46	17.48		
	Social security Tax -11211	453.41	639.04	140.94	768.75	120.30		
	Investment Income Tax	3056.0	3672.4	120.2	3866.1	105.27	0.0	
	Rent & Lease -11131	546.65	664.80	121.61	782.55	117.71		
	Interest -11132	2095.46	2433.95	116.15	2566.14	105.43		
	Dividend -11133	255.85	311.93	121.92	385.19	123.49		
	Other income of Investment-11134	5.94	116.75	1965.49	3.10	2.66		
	Windfall Gain tax-11135	0.40	0.80	200.00	17.54	2192.50		
	Other Income Tax-11136	6.85	23.92	349.20	107.94	451.25		
	Capital Gain Tax-Corporate-11125	144.89	120.27	83.01	3.68	3.06		
1.2	Value Added Tax	10142.0	11230.8	110.7	13189.7	117.44	13029.9	101.2
	Production-11411	3161.43	3783.45	119.68	4040.53	106.79		
	Sales and Distribution-11413	2326.03	2777.13	119.39	3042.12	109.54		
	Contract & Consultancy-11414	2105.62	2368.52	112.49	2681.88	113.23		
	Tourism Industries-11415	428.58	467.00	108.96	576.93	123.54		
	Other Services-11416	1950.59	1327.70	68.07	2230.45	167.99		
	Reverse charge-11417	169.70	507.00	298.76	617.80	121.85		
1.3	Excise	7395.3	8070.5	109.13	9852.5	122.08	9878.5	99.7
	Tobacco base(Cigarette/bidi)-11421	2091.55	2052.92	98.15	2904.82	141.50		
	Liquor-11422	2784.35	2894.89	103.97	3605.59	124.55		
	Beer-11423	1540.39	1971.11	127.96	2015.32	102.24		
	Others Industrial production-11424	978.98	1151.55	117.63	1326.78	115.22		
1.4	Health Fees-14442	139.77	186.50	133.43	241.10	129.28	212.2	113.6
1.5	Education fees	77.7	125.7	161.8	179.9	143.11	143.8	125.1
	Education fees (school,college)-11443	67.97	100.40	147.71	132.65	132.12		
	Education fees (foreign study)-11444	9.7	25.28	0.00	47.21	186.75		

**Comparative Performance of collection Up to Pus
Inland revenue Department
Rs.in million**

S.N	Head	FY 068/69	FY 069/70	Change% compared to last year	FY 070/71	Change% compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achive- ment %
1	Total Tax collection(Rs.)	44819.7	54419.3	121.4	63132.0	116.0	62123.2	102
1.1	Income Tax	23513.1	30648.4	130.3	34262.4	111.8	33982.1	101
	Corporate income Tax	13314.1	17736.8	133.2	19231.3	108.4	0.0	
	Government Corporation -11121	681.89	4497.47	659.56	1689.42	37.56		
	Public Limited Companies-11122	6966.13	5358.48	76.92	7659.01	142.93		
	Privete Limited Companiese-11123	4893.10	6496.99	132.78	8085.04	124.44		
	Other Companiese -11124	772.93	1383.88	179.04	1797.86	129.91		
	Personel Income Tax	6225.9	8185.5	131.48	9965.3	121.74	0.0	
	Personal Income Tax & proprietorship-11111	2432.11	2976.89	122.40	3801.12	127.69		
	Remuneration- 11112	183.90	408.66	222.22	4330.07	1059.58		
	Capital Gain Tax Individual- 11113	2931.42	3846.63	131.22	648.91	16.87		
	Social security Tax -11211	678.44	953.35	140.52	1185.18	124.32		
	Investment Income Tax	3973.1	4726.1	119.0	5065.8	107.19	0.0	
	Rent & Lease -11131	771.81	941.51	121.99	1134.25	120.47		
	Interest -11132	2424.04	2764.76	114.06	2963.86	107.20		
	Dividend -11133	577.59	587.06	101.64	776.47	132.26		
	Other income of Investment-11134	10.35	120.84	1167.54	3.53	2.92		
	Windfall Gain tax-11135	2.14	4.81	224.77	23.99	498.66		
	Other Income Tax-11136	9.95	29.66	298.09	158.58	534.66		
	Capital Gain Tax-Corporate-11125	177.27	277.44	156.51	5.11	1.84		
1.2	Value Added Tax	12106.3	13494.6	111.5	16155.4	119.72	15639.3	103.3
	Production-11411	3710.13	4484.10	120.86	4975.17	110.95		
	Sales and Distribution-11413	2756.16	3299.10	119.70	3795.09	115.03		
	Contract & Consultancy-11414	2523.75	2961.15	117.33	3204.67	108.22		
	Tourism Industries-11415	504.59	570.26	113.01	696.18	122.08		
	Other Services-11416	2310.07	1580.88	68.43	2702.73	170.96		
	Reverse charge-11417	301.58	599.10	198.65	781.59	130.46		
1.3	Excise	8937.0	9909.2	110.88	12196.4	123.08	12078.3	101.0
	Tobacco base(Cigarette/bidi)-11421	2555.68	2579.46	100.93	3656.55	141.76		
	Liquor-11422	3453.79	3669.16	106.24	4720.38	128.65		
	Beer-11423	1758.98	2254.33	128.16	2203.79	97.76		
	Others Industrial production-11424	1168.51	1406.26	120.35	1615.70	114.89		
1.4	Health Fees-14442	155.72	203.43	130.64	260.48	128.04	231.4	112.6
1.5	Education fees	107.6	163.7	152.1	257.3	157.18	192.2	133.8
	Education fees (school,college)-11443	94.79	134.2	141.58	202.25	150.71		
	Education fees (foreign study)-11444	12.84	29.47	0.00	55.01	186.67		

**Comparative Performance of collection Up to Magh
Inland revenue Department
Rs.in million**

S.N	Head	FY 068/69	FY 069/70	Change% compared to last year	FY 070/71	Change% compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achive-ment %
1	Total Tax collection(Rs.)	50896.2	61773.2	121.4	71768.7	116.2	70708.4	101
1.1	Income Tax	26210.9	34576.3	131.9	38521.7	111.4	38254.4	101
	Corporate income Tax	13964.0	18163.6	130.1	20280.0	111.7	0.0	
	Government Corporation -11121	686.00	4212.75	614.10	1699.23	40.34		
	Public Limited Companies-11122	7178.45	5647.44	78.67	8234.77	145.81		
	Private Limited Companies-11123	5231.42	6717.81	128.41	8354.29	124.36		
	Other Companies- 11124	868.11	1585.59	182.65	1991.70	125.61		
	Personel Income Tax	7065.1	9809.7	138.85	11592.4	118.17	0.0	
	Personal Income Tax & proprietorship-11111	2706.60	3260.26	120.46	4207.97	129.07		
	Remuneration- 11112	3338.06	4384.41	131.35	5208.11	118.79		
	Capital Gain Tax Individual- 11113	251.71	492.90	195.82	854.73	173.41		
	Social security Tax -11211	768.77	1672.17	217.51	1321.54	79.03		
	Investment Income Tax	5181.8	6603.0	127.4	6649.4	100.70	0.0	
	Rent & Lease -11131	859.49	1066.21	124.05	1275.11	119.59		
	Interest -11132	3364.63	3693.29	109.77	4017.25	108.77		
	Dividend -11133	745.78	1384.54	185.65	1133.01	81.83		
	Other income of Investment-11134	2.05	4.84	236.10	3.63	75.00		
	Windfall Gain tax-11135	10.74	36.16	336.69	27.54	76.16		
	Other Income Tax-11136	191.64	296.85	154.90	187.45	63.15		
	Capital Gain Tax-Corporate-11125	7.46	121.09	1623.19	5.38	4.44		
1.2	Value Added Tax	14073.7	15573.7	110.7	18782.4	120.60	18032.0	104.2
	Production-11411	4331.29	5097.59	117.69	5901.89	115.78		
	Sales and Distribution-11413	3123.55	3757.35	120.29	4415.18	117.51		
	Contract & Consultancy-11414	2955.73	3402.61	115.12	3569.77	104.91		
	Tourism Industries-11415	621.21	709.76	114.25	834.06	117.51		
	Other Services-11416	2700.98	1919.44	71.06	3172.28	165.27		
	Reverse charge-11417	340.92	686.93	201.49	889.23	129.45		
1.3	Excise	10326.3	11232.3	108.77	13915.3	123.89	13970.8	99.6
	Tobacco base(Cigarette/bidi)-11421	2962.07	2923.53	98.70	4153.38	142.07		
	Liquor-11422	4052.13	4208.91	103.87	5465.73	129.86		
	Beer-11423	1979.77	2508.16	126.69	2426.88	96.76		
	Others Industrial production-11424	1332.37	1591.74	119.47	1869.33	117.44		
1.4	Health Fees-14442	165.10	212.14	128.49	270.1	127.35	241.3	112.0
1.5	Education fees	120.2	178.7	148.6	279.1	156.18	210.0	132.9
	Education fees (school,college)-11443	103.55	144.02	139.08	211.77	147.04		
	Education fees (foreign study)-11444	16.66	34.66	0.00	67.30	194.17		

**Comparative Performance of collection Up to Fagun
Inland revenue Department
Rs.in million**

SNo.	Revenue Head	FY2068/69	FY 2069/70	Change % compared to last year	FY 2070/71	Change % compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achive-ment %
	Total Tax Collection	55434.44	67628.03	122.00	79247.09	117.18	77779.7	102
1	Income Tax	27264.73	36709.6	134.64	41431.05	112.86	40910.6	101
1.1	Corporate Income Tax	14418.2	19291.99	133.80	21264.47	110.22	0.0	
1	Government Corporation-11121	724.5	4532.51	625.61	1842.03	40.64		
2	Public Limited Companies-11122	7301.82	6166.7	84.45	8500.26	137.84		
3	Private Limited Companies-11123	5385.28	6876.34	127.69	8735.71	127.04		
4	Other Companies-11124	1006.6	1716.44	170.52	2186.47	127.38		
1.2	Personal Income Tax	7348.62	10422.16	141.82	13019.14	124.92	0.0	
5	Personal Income Tax & Proprietorship-11111	2803.68	3534.68	126.07	4596.46	130.04		
6	Remuneration-11112	3470.7	5137.7	148.03	5866.56	114.19		
7	Social Security Tax-11211	782.65	1185.06	151.42	1498.87	126.48		
8	Capital Gain Tax Individual-11113	291.59	564.72	193.67	1057.25	187.22		
1.3	Investment Income Tax	5497.91	6995.45	127.24	7147.44	102.17	0.0	
9	Rent & Lease-11131	924.34	1172.76	126.88	1413.52	120.53		
10	Interest-11132	3530.83	3873.63	109.71	4274.48	110.35		
11	Capital Gain Tax Corporate-11125	7.47	132.31	1771.22	7.01	5.30		
12	Dividend-11133	809.29	1463.49	180.84	1207.29	82.49		
13	Other income of investment-11134	2.06	4.89	237.38	6.67	136.40		
14	Windfall Gain Tax-11135	13.39	37.99	283.72	30.26	79.65		
15	Other Income Tax-11136	210.53	310.38	147.43	208.21	67.08		
2	Value Added Tax	15904.82	17599.93	110.66	21029.34	119.49	20340.1	103.4
16	Production-11411	5055.63	5768.01	114.09	6785.31	117.64		
17	Sales and Distribution-11413	3499.07	4203.62	120.14	5023.61	119.51		
18	Contract & Consultancy-11414	3248.27	3728.52	114.78	3852.33	103.32		
19	Tourism Industries-11415	676.17	769.27	113.77	899	116.86		
20	Other Services-11416	3088.13	2366.97	76.65	3489.21	147.41		
21	Reverse charge-11417	337.55	763.54	226.20	979.88	128.33		
3	Excise Tax	11957.51	12909.11	107.96	16209.86	125.57	16053.3	101.0
22	Tobacco base (Cigarette/bidi)-11421	3431.67	3352.47	97.69	4837.08	144.28		
23	Liquor-11422	4740.75	4868.07	102.69	6377.12	131.00		
24	Beer-11423	2254.98	2847.74	126.29	2809.37	98.65		
25	Other Industrial Production-11424	1530.11	1840.83	120.31	2186.29	118.77		
4	Health Service Fee	173.2	219.28	126.61	279.57	127.49	249.4	112.1
26	Health Service Tax-11442	173.2	219.28	126.61	279.57	127.49		
5	Education Service Fee	134.18	190.11	141.68	297.27	156.37	226.3	131.4
27	Education Fees (school,college)-11443	114.25	152.44	133.43	220.8	144.84		
28	Education Fees (foreign study)-11444	19.93	37.67	189.01	76.47	203.00		

**Comparative Performance of collection Up to Chaitra
Inland revenue Department
Rs.in million**

SNo.	Revenue Head	FY2068/69	FY 2069/70	Change % compared to last year	FY 2070/71	Change % compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achive-ment %
	Total Tax Collection	69199.1	83787.44	121.08	97544.91	116.42	95911.9	102
1	Income Tax	36800.83	48261.83	131.14	54207.65	112.32	53580.9	101
1.1	Corporate Income Tax	21306.08	29033.62	136.27	31537.53	108.62	0.0	
1	Government Corporation-11121	1117.13	5386.53	482.18	2187.76	40.62		
2	Public Limited Companies-11122	11303.82	11178.71	98.89	13415.89	120.01		
3	Private Limited Companies-11123	7600.99	10521.84	138.43	13374.72	127.11		
4	Other Companies-11124	1284.14	1946.54	151.58	2559.16	131.47		
1.2	Personal Income Tax	9447.25	11857.19	125.51	15038.71	126.83	0.0	
5	Personal Income Tax & Proprietorship-11111	3972.62	4273.64	107.58	5437.58	127.24		
6	Remuneration-11112	340.95	636.98	186.83	6645.17	1043.23		
7	Social Security Tax-11211	4142.72	5612.04	135.47	1660.11	29.58		
8	Capital Gain Tax Individual-11113	990.96	1334.53	134.67	1295.85	97.10		
1.3	Investment Income Tax	6047.5	7371.02	121.89	7631.41	103.53	0.0	
9	Rent & Lease-11131	1065.65	1313.83	123.29	1579.9	120.25		
10	Interest-11132	3744.47	4042.94	107.97	4427.03	109.50		
11	Capital Gain Tax Corporate-11125	874.23	1498.17	171.37	8.15	0.54		
12	Dividend-11133	36.13	133.5	369.50	1337.48	1001.86		
13	Other income of investment-11134	2.49	4.98	200.00	6.9	138.55		
14	Windfall Gain Tax-11135	19.21	41.23	214.63	36.77	89.18		
15	Other Income Tax-11136	305.32	336.37	110.17	235.18	69.92		
2	Value Added Tax	18428.71	20284.57	110.07	24405.32	120.31	23497.9	103.9
16	Production-11411	5802.57	6517.68	112.32	7913.39	121.41		
17	Sales and Distribution-11413	4062.64	4727.51	116.37	5709.44	120.77		
18	Contract & Consultancy-11414	3742.69	4201.19	112.25	4414.82	105.08		
19	Tourism Industries-11415	787.08	909.76	115.59	1065.57	117.13		
20	Other Services-11416	3602.38	2976.58	82.63	4163.54	139.88		
21	Reverse charge-11417	431.35	951.85	220.67	1138.56	119.62		
3	Excise Tax	13567.28	14698.19	108.34	18179.32	123.68	18198.1	99.9
22	Tobacco base (Cigarette/bidi)-11421	3912.1	3853.88	98.51	5265.46	136.63		
23	Liquor-11422	5312.3	5492.64	103.39	7092.06	129.12		
24	Beer-11423	2563.93	3269.21	127.51	3287.76	100.57		
25	Other Industrial Production-11424	1778.95	2082.46	117.06	2534.04	121.68		
4	Health Service Fee	232.84	300.25	128.95	390.73	130.13	337.8	115.7
26	Health Service Tax-11442	232.84	300.25	128.95	390.73	130.13		
5	Education Service Fee	169.44	242.6	143.18	361.89	149.17	297.2	121.8
27	Education Fees (school,college)-11443	145.89	201.55	138.15	276.15	137.01		
28	Education Fees (foreign study)-11444	23.55	41.05	174.31	85.74	208.87		

**Comparative Performance of collection Up to Baisakh
Inland revenue Department
Rs.in million**

SNo.	Revenue Head	FY2068/69	FY 2069/70	Change % compared to last year	FY 2070/71	Change % compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achievement %
	Total Tax Collection	74714.17	91718.62	122.76	107266.77	116.95	105647.6	102
1	Income Tax	38676.36	51937.96	134.29	58583.89	112.80	58154.2	101
1.1	Corporate Income Tax	21815.15	30506.13	139.84	33239.16	108.96	0.0	
1	Government Corporation-11121	1126.73	5561.69	493.61	3045.39	54.76		
2	Public Limited Companies-11122	11500.17	11794.54	102.56	13680.67	115.99		
3	Private Limited Companies-11123	7766.05	11011.77	141.79	13643.88	123.90		
4	Other Companies-11124	1422.2	2138.13	150.34	2869.22	134.19		
1.2	Personal Income Tax	9831.33	12943.92	131.66	16439.55	127.01	0.0	
5	Personal Income Tax & Proprietorship-11111	4072.72	4605.01	113.07	5880.87	127.71		
6	Remuneration-11112	4389.73	6209.3	141.45	7316.54	117.83		
7	Social Security Tax-11211	977.55	1430.53	146.34	1790.04	125.13		
8	Capital Gain Tax Individual-11113	391.33	699.08	178.64	1452.1	207.72		
1.3	Investment Income Tax	7029.88	8487.91	120.74	8905.18	104.92	0.0	
9	Rent & Lease-11131	1120.87	1430.5	127.62	1711.7	119.66		
10	Interest-11132	4623.87	4947.48	107.00	5504.86	111.27		
11	Capital Gain Tax Corporate-11125	53.26	134.75	253.00	9.09	6.75		
12	Dividend-11133	887.2	1561.65	176.02	1363.76	87.33		
13	Other income of investment-11134	2.73	5.11	187.18	6.9	135.03		
14	Windfall Gain Tax-11135	21.38	45.3	211.88	47.72	105.34		
15	Other Income Tax-11136	320.57	363.12	113.27	261.15	71.92		
2	Value Added Tax	20689.5	22654.55	109.50	27065.1	119.47	26183.5	103.4
16	Production-11411	6590.41	7443.14	112.94	8768.67	117.81		
17	Sales and Distribution-11413	4598.11	5211.65	113.34	6310.17	121.08		
18	Contract & Consultancy-11414	4005.36	4505.91	112.50	4773.19	105.93		
19	Tourism Industries-11415	865.1	999.63	115.55	1159.6	116.00		
20	Other Services-11416	4181.12	3416.51	81.71	4812.62	140.86		
21	Reverse charge-11417	449.4	1077.71	239.81	1240.85	115.14		
3	Excise Tax	14928.23	16553.37	110.89	20829.25	125.83	20643.6	100.9
22	Tobacco base (Cigarette/bidi)-11421	4194.66	4331.9	103.27	5859.44	135.26		
23	Liquor-11422	5781.34	6201.93	107.27	8173.82	131.79		
24	Beer-11423	2953.06	3670.98	124.31	3911.98	106.57		
25	Other Industrial Production-11424	1999.17	2348.56	117.48	2884.01	122.80		
4	Health Service Fee	240.35	310.91	129.36	404.81	130.20	352.1	115.0
26	Health Service Tax-11442	240.35	310.91	129.36	404.81	130.20		
5	Education Service Fee	179.73	261.83	145.68	383.72	146.55	314.2	122.1
27	Education Fees (school,college)-11443	153.72	213.4	138.82	284.29	133.22		
28	Education Fees (foreign study)-11444	26.01	48.43	186.20	99.43	205.31		

**Comparative Performance of collection Up to Jestha
Inland revenue Department
Rs.in million**

SNo.	Revenue Head	FY2068/69	FY 2069/70	Change % compared to last year	FY 2070/71	Change % compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achive-ment %
	Total Tax Collection	81446.67	99357.14	121.99	117422.87	118.18	114565.4	102
1	Income Tax	41278.88	54614.67	132.31	61635.88	112.86	61314.9	101
1.1	Corporate Income Tax	22996.65	31649.71	137.63	34326.57	108.46	0.0	
1	Government Corporation-11121	1152.17	5670.26	492.14	3144.04	55.45		
2	Public Limited Companies-11122	12052.74	12251.60	101.65	14215.96	116.03		
3	Private Limited Companies-11123	8056.99	11380.30	141.25	13896.68	122.11		
4	Other Companies-11124	1734.75	2347.55	135.32	3069.89	130.77		
1.2	Personal Income Tax	10805.45	14070.1	130.21	17921.18	127.37	0.0	
5	Personal Income Tax & Proprietorship-11111	4354.90	4960.43	113.90	6267.89	126.36		
6	Remuneration-11112	4922.29	6785.73	137.86	8033.71	118.39		
7	Social Security Tax-11211	1078.84	1537.44	142.51	1927.12	125.35		
8	Capital Gain Tax Individual-11113	449.42	786.50	175.00	1692.46	215.19		
1.3	Investment Income Tax	7476.78	8894.86	118.97	9388.13	105.55	0.0	
9	Rent & Lease-11131	1221.95	1545.18	126.45	1852.61	119.90		
10	Interest-11132	4815.24	5125.82	106.45	5673.01	110.68		
11	Capital Gain Tax Corporate-11125	53.57	137.41	256.51	11.83	8.61		
12	Dividend-11133	1008.73	1630.02	161.59	1499.39	91.99		
13	Other income of investment-11134	2.73	5.29	193.77	6.95	131.38		
14	Windfall Gain Tax-11135	22.97	54.30	236.40	51.64	95.10		
15	Other Income Tax-11136	351.59	396.84	112.87	292.70	73.76		
2	Value Added Tax	22825.27	25222.38	110.50	30565.97	121.19	29054.4	105.2
16	Production-11411	7354.00	8324.34	113.19	9926.95	119.25		
17	Sales and Distribution-11413	5008.63	5740.71	114.62	7099.88	123.68		
18	Contract & Consultancy-11414	4366.27	4909.01	112.43	5268.22	107.32		
19	Tourism Industries-11415	1003.43	1140.93	113.70	1344.21	117.82		
20	Other Services-11416	4530.77	3927.81	86.69	5503.94	140.13		
21	Reverse charge-11417	562.17	1179.58	209.83	1422.77	120.62		
3	Excise Tax	16896.86	18925.52	112.01	24404.96	128.95	23500.8	103.8
22	Tobacco base (Cigarette/bidi)-11421	4656.61	4941.33	106.11	6584.13	133.25		
23	Liquor-11422	6629.03	7015.33	105.83	9972.48	142.15		
24	Beer-11423	3349.02	4274.56	127.64	4551.31	106.47		
25	Other Industrial Production-11424	2262.20	2694.30	119.10	3297.04	122.37		
4	Health Service Fee	252.69	318.6	126.08	418.69	131.42	360.8	116.0
26	Health Service Tax-11442	252.69	318.60	126.08	418.69	131.42		
5	Education Service Fee	192.97	275.97	143.01	397.37	143.99	334.5	118.8
27	Education Fees (school,college)-11443	164.27	223.07	135.79	289.70	129.87		
28	Education Fees (foreign study)-11444	28.70	52.90	184.32	107.67	203.53		

Comparative Performance of collection Up to Asar
Inland revenue Department
Rs.in million

SNo.	Revenue Head	FY2068/69	FY 2069/70	Change % compared to last year	FY 2070/71	Change % compared to last year	FY 070/71 up to month	
							Target(Rs)	achive-ment %
	Total Tax Collection	97603.55	117891.07	120.79	140584.41	119.25	137758.0	102
1	Income Tax	51861.41	67000.99	129.19	77940.87	116.33	77208.6	101
	1.1 Corporate Income Tax	30388.42	39623.12	130.39	45630.71	115.16	0.0	
1	Government Corporation-11121	1455.7	6816.05	468.23	3681.94	54.02		
2	Public Limited Companies-11122	15204.36	14941.58	98.27	18798.18	125.81		
3	Private Limited Companies-11123	11273.1	15089.19	133.85	19560.28	129.63		
4	Other Companies-11124	2455.26	2776.3	113.08	3590.31	129.32		
	1.2 Personal Income Tax	13055.08	17391.89	133.22	21583.85	124.10	0.0	
5	Personal Income Tax & Proprietorship-11111	5335.31	6197.87	116.17	7742.82	124.93		
6	Remuneration-11112	5877.05	8319.73	141.56	9493.05	114.10		
7	Social Security Tax-11211	1334.84	1922.75	144.04	2355.4	122.50		
8	Capital Gain Tax Individual-11113	507.88	951.54	187.36	1992.58	209.41		
	1.3 Investment Income Tax	8417.91	9985.98	118.63	10726.31	107.41	0.0	
9	Rent & Lease-11131	1499.15	1958.5	130.64	2375.17	121.27		
10	Interest-11132	5357.41	5555.6	103.70	6164.9	110.97		
11	Capital Gain Tax Corporate-11125	55.72	220.68	396.05	15.58	7.06		
12	Dividend-11133	1060.14	1733.35	163.50	1742.1	100.50		
13	Other income of investment-11134	2.96	6.41	216.55	7.12	111.08		
14	Windfall Gain Tax-11135	34.87	66.05	189.42	67.2	101.74		
15	Other Income Tax-11136	407.66	445.39	109.26	354.24	79.53		
	2 Value Added Tax	25605.21	28506.06	111.33	34393.42	120.65	32845.1	104.7
16	Production-11411	8400.85	9772.11	116.32	11323.22	115.87		
17	Sales and Distribution-11413	5551.29	6385.11	115.02	7890.82	123.58		
18	Contract & Consultancy-11414	4774.54	5485.22	114.88	5849.25	106.64		
19	Tourism Industries-11415	1056.1	1204.96	114.10	1434.89	119.08		
20	Other Services-11416	5101.62	4349.52	85.26	6222.15	143.05		
21	Reverse charge-11417	720.81	1309.14	181.62	1673.09	127.80		
	3 Excise Tax	19646.43	21727.63	110.59	27374.84	125.99	26942.5	101.6
22	Tobacco base (Cigarette/bidi)-11421	5217.21	5362.7	102.79	7340.2	136.88		
23	Liquor-11422	7990.33	8457.16	105.84	11017.18	130.27		
24	Beer-11423	3870.94	4845.32	125.17	5317.84	109.75		
25	Other Industrial Production-11424	2567.95	3062.45	119.26	3699.62	120.81		
	4 Health Service Fee	266.73	335.69	125.85	440.48	131.22	379.3	116.1
26	Health Service Tax-11442	266.73	335.69	125.85	440.48	131.22		
	5 Education Service Fee	223.77	320.7	143.32	434.8	135.58	382.5	113.7
27	Education Fees (school,college)-11443	189.36	257.19	135.82	315.86	122.81		
28	Education Fees (foreign study)-11444	34.41	63.51	184.57	118.94	187.28		

आन्तरिक राजस्व विभागको संगठनात्मक संरचना

विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरू र सम्पर्क टेलिफोन तथा फ्याक्स नं.

सि.नं.	कार्यालयको नाम	टेलिफोन नम्बर	फ्याक्स नं.
१	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, भद्रपुर	०२३ ४४५५०१२, ४५६७०२	०२३४५५०१९
१.१	करदाता सेवा कार्यालय, इलाम	०२७ ५२०११२	
१.२	करदाता सेवा कार्यालय, दमक	०२३ ५८५७५२	
२	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, धरान	०२५ ५२०९८२, ५२०९८३,	०२५५२८२८३
२.१	करदाता सेवा कार्यालय इटहरी	०२५ ५८१६५५	
२.२	करदाता सेवा कार्यालय, धनकुटा	०२६ ५२०१४१	
३	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, विराटनगर	०२१ ५३०१६६, ५२६३२३,	०२१५२२७१७
४	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, लाहान	०३३ ५६०१८८, ५६०२४९	०३३५६०४४९
४.१	करदाता सेवा कार्यालय, गाईघाट	०३५ ४२१५४१	
५	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, जनकपुर	०४१ ५२०१३६, ५२०४२३,	०४१५२०२९७
५.१	करदाता सेवा कार्यालय, बर्दिवास	०४४ ५५०४६९	
६	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, सिमरा	०५३ ५२०९३०, ५२०११३,	०५३५२०७१३
६.१	करदाता सेवा कार्यालय, गौर	०५५ ५२०४२९	
७	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, विरगंज	०५१ ५२२११२, ५२२०६६	०५१ ५२२११२
८	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, हेटौडा	०५७५२३१०१, ५२०३०८	०५७५२०३०८
९	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, भरतपुर	०५६५२०१०६, ५२३५५८	०५६५२६७७८
१०	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, पोखरा	०६१४६४४४९, ४६४३६३	०६१४६४४४९
१०.१	करदाता सेवा कार्यालय, दमौली	०६५५६०१२९	०६५५६०१२९
१०.२	करदाता सेवा कार्यालय, बाग्लुङ्ग	०६८५२०१२९	
११	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, भैरहवा	०७१ ४२०८५७, ४२०१७७	०७१ ४२१७६३
१२	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, वुटवल	०७१ ४३७७७६, ४३८८६२	०७१ ४३८८६३
१२.१	करदाता सेवा कार्यालय, पाल्पा	०७५५२०११७	५२२०४२
१३	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, कृष्णनगर	०७६४२०६३२, ४२००३२	०७६४२००३२
१४	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, दाङ	०८२५२२१०९, ५२०१७५	०८२५२०००९
१५	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, नेपालगंज	०८१ ५२००२६, ५२०१५९,	०८१५२६२०९

१५.१	करदाता सेवा कार्यालय, सुर्खेत	०८३ ५२५१७२	
१५.२	करदाता सेवा कार्यालय, जुम्ला	०८७ ५२०५५२	
१६	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, धनगढी	०९१ ५२१२०६	०९१५२१२०६
१७	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, महेन्द्रनगर	०९९ ५२११०६, ५२१११८	०९९५२११०६
१८	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ललितपुर	०१ ५०१००९, ५०१०१०, ५०१०११,	०१५०१०१०
१९	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, भक्तपुर	०१ ६६१२२२६, ६६१४७९५	०१६६१४७९५
१९.१	करदाता सेवा कार्यालय, धुलिखेल	०११ ४९०७८६	
२०	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, काठमाडौं १	०१ ४२४१३०१, ४२२४९४२,,	०१४२२९८७३
२०.१	करदाता सेवा कार्यालय, चवहिल	०१ ४४८४३४०	०१४४७४५२२
२०.२	करदाता सेवा कार्यालय, कोटेश्वर	०१ ४४८९२४७, ४४८९२४८	०१४४८९२४७
२०.३	करदाता सेवा कार्यालय, पुतलीसडक	०१ ४२४३१७६,	०१४२४३१५६
२०.४	करदाता सेवा कार्यालय, वत्तिसपुतली	०१ ४११३६९०	०१४११३६९०
२०.५	करदाता सेवा कार्यालय, वानेश्वर	०१४४८४६७१, ४४८३६७२	०१४४८५५४३
२१	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, काठमाडौं २	०१४२२२६०८, ४२२१९६६,	०१४२२२६०८
२१.१	करदाता सेवा कार्यालय, त्रिपुरेश्वर	०१४२३०४६४, ४२३०४६६	०१४२३०५६३
२१.२	करदाता सेवा कार्यालय, नयाँसडक	०१४२६६५७२, ४२६५०५५	०१४२६६६५३
२१.३	करदाता सेवा कार्यालय, ठमेल	०१४२१८९५३, ४२२७६२१,	०१४२२७६०४
२२	आन्तरिक राजस्व कार्यालय, काठमाडौं ३	०१४१५९७०, ४२८९१९,	०१४१०२८५
२२.१	करदाता सेवा कार्यालय, महाराजगंज	०१४४१९२६४	०१४४१९२६४
२२.२	करदाता सेवा कार्यालय, वालाजु	०१४३८९७९१, ४३८९७९२,	०१४३८९७९४
२२.३	करदाता सेवा कार्यालय, कलंकी	०१ ४२८५९५१, ४२८९९५२,	०१४२८५९५१
२२.४	करदाता सेवा कार्यालय, कालिमाटी	०१ ४२८३६५८	०१४२८२८१२
२२.५	करदाता सेवा कार्यालय, टंगाल	०१४४३९४७६, ४४३९४७७	०१४४३९४७६
२३	ठूला करदाता कार्यालय	०१५०१००५०, ५०१००५२,	०१५०१००५१

call center

मूल्य अभिवृद्धि कर , आय कर , अन्तःशुल्क र कर प्रशासन सम्बन्धी जानकारीका लागि टोल फ्री नम्बर १६६००१४०००० मा फोन गर्नुहोस् वा www.ird.gov.np मा Log-on गरी FAQ मा क्लिक गर्नुहोस् ।